

Poština plačana pri pošti 1102 Ljubljana

glas gospodarstva

januar-februar 2023

MED KAPICO IN OBLIŽEM

**GZS je svetilnik,
ki kaže pravo smer**
Intervju z Vesno Nahtigal

**Regija že 15 let posluje
z neto čistim dobičkom**
Intervju s Tomažem Kordišem

**Zeleni vodik je eden
od energentov prihodnosti**
Energenti

Gospodarska
zbornica
Slovenije

SLOVENSKI INŽENIRSKI DAN

9. MAREC 2023, LJUBLJANA

POŽARNA VARNOST

STAVB IN INFRASTRUKTURE

Prijavite se!

Za več informacij in
prijavnico poskenirajte QR
kodo ali obiščite www.izs.si

POVEZUJEMO NEPOVEZANO

JUBILEJ
60
let
projektiranja

GRADIS^{BP}

GRADIS, BP MARIBOR d.o.o.
Lavričeva ulica 3
2000 Maribor
Slovenija

 +386 2 250 68 30
 biro@gradis.si
 www.gradis.si

Velika energetska intenzivna podjetja potrebujejo več kot le obliž na rano 14
Energetika

Sejmski dogodki so na dolgi rok pridobili 24
Sejmi

Nova sodna praksa 40
Pravni nasvet

glas gospodarstva

januar-februar 2023

Uvodnik

V družbi odličnih 7

V središču

Intervju

GZS je svetilnik, ki kaže pravo smer 9

Energetika

Velika energetska intenzivna podjetja potrebujejo več kot le obliž na rano 14

Energenti

Uredba je dobra, ampak ... 16

Konkurenca ima čedalje večjo prednost 18

Aktualno

Energenti

Zeleni vodik je eden od energentov prihodnosti 21

Sejmi

Sejmski dogodki so na dolgi rok pridobili 24

Zakonodaja

Novosti glede ravnanja z embalažo na nemškem trgu 30

Inovacije

Inovacije = ideje × energija² 33

Poslovna klima

Industrijske kovine navzgor v pričakovanju večje rasti povpraševanja na Kitajskem 34

Izobraževanje in kadri

Mikrodokazila: še en »buzzword« ali priložnost za agilnost? 36

Kampanja

Kampanja GZS s sloganom Vaš glas gospodarstva 38

Pravni nasvet

Nova sodna praksa 40

Finančni nasvet

Bogastvo izbire 41

Izdajatelj:

Gospodarska zbornica Slovenije
Dimičeva 13, 1504 Ljubljana

Odgovorna urednica:

Ester Fidel

Izvršna urednica:

Barbara Perko

Oblikovanje:

Samo Grčman

Uredniški odbor:

Grit Ackermann, Antonija Božič Cerar,
Marko Djinović, Ariana Grobelnik,
Bojan Ivanc, Tomaž Kordiš,
Tajda Pelicon, Petra Prebil Bašin,
Matej Rogelj, Igor Zorko

Uredništvo:

Dimičeva 13, 1504 Ljubljana
01 5898 000
urednistvo@glasgospodarstva.si

Trženje oglasnega prostora:

Dašis, d. o. o.
gg.trzenje@gzs.si
01 5130 824

Reševanje sporov

95 let delovanja Stalne arbitraže pri GZS

Članstvo GZS

Novi člani o razlogih za pridružitve

Panoga**Intervju**

Industrija uči industrijo

Svetovalni inženiring

Potrebe po kadrih bodo le vse večje

Napredki so, a nas čaka še veliko dela

Odpirajo se priložnosti na različnih koncih

Lestvica

Največjih 20 družb svetovalnega inženiringa v letu 2021

Regija**Intervju**

Regija že 15 let posluje z neto čistim dobičkom

Dolenjska in Bela krajina

Regija ima ugodno okolje za inoviranje

Zagrebsko letališče je zdaj še »bližje«

Zaposleni so kapital, v katerega je smiselno vlagati

V ospredju so narava, lokalna kulinarika in vina

Lestvica

Največjih 50 podjetij v jugovzhodni regiji v letu 2021

Andreju Bajuku (1966 – 2023) v spomin

Novice

Stališča

Dogodki

Osebnost

Flancati in krofi po receptu Vivo cateringa

42

44

47

50

56

61

66

69

74

79

84

90

95

99

100

103

104

106

Bogastvo izbire

Finančni nasvet

41

Industrija uči industrijo

Intervju s Slovenkom Henigmanom

47

Regija ima ugodno okolje za inoviranje

Dolenjska in Bela krajina

74

Tisk:

Present, d. o. o.

Datum natisa:

16. 2. 2023

Distribucija:

Pošta Slovenije

ISSN 13183672

Revija Glas Gospodarstva prejmejo člani GZS brezplačno (1 izvod). Letna naročnina za dodatni izvod je: 80,00 evrov z vključenim DDV. Poština za tujino se zaračuna posebej.

Medij Glas gospodarstva izdajateljica Gospodarske zbornice Slovenije, s sedežem v Ljubljani, Dimičeva 13, je vpisan v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, pod zaporedno številko 516.

Foto na naslovnici: Tadej Kreft

Revija je natisnjena na papirju:

SORA QUALITY PAPER by GORIČANE

Papirnica GORIČANE ima vzpostavljen certificiran sistem ISO 9001, ISO 14001 in FSC® ter PEFC™ sistem zagotavljanja trajnega gospodarjenja z gozdovi.

Pri tiskanju smo uporabili okolju prijazne barve na rastlinski osnovi.

Nadgradite svojo energetska učinkovitost z družbo Rexel Slovenija

Rexel Slovenija je vodilna slovenska specializirana družba za prodajo in distribucijo električnega materiala in storitev. V podjetju sledijo ambiciozni lokalni in regionalni rasti ter močni usmerjenosti v uporabnika tudi na področju energetske učinkovite opreme in storitev. So član skupine Rexel, ki deluje v 25 državah in se uvršča v drugega največjega ponudnika v svojem segmentu na svetu.

Njihovo poslanstvo je zagotavljati inovativne rešitve, ki obravnavajo najbolj pereče energetske izzive, s katerimi se sooča današnji svet. Osredotočajo se na energetska učinkovitost na področju razsvetljave, ogrevanja in hlajenja ter drugih ključnih področjih pri oskrbi z električno energijo. Zagotavljajo izdelke in storitve tako za proizvajalce opreme kot tudi za tiste, ki se ukvarjajo z vzdrževanjem in energetska prenovo stavb. V tej luči zagotavljajo celotno paleto izdelkov in storitev na področju obnovljivih virov energije, s katerimi njihovim strankam pomagajo zmanjšati stroške

energije in njihov vpliv na okolje ter povečati dobičkonosnost in konkurenčnost.

Širok izbor izdelkov na enem mestu in dobra logistika sta ključna, da lahko svojim kupcem zagotavljajo hitre in ustrezne rešitve. Kot član skupine Rexel imajo dostop do najnovejših izdelkov uglednih svetovnih proizvajalcev, zahvaljujoč večkanalnemu pristopu dobave pa lahko Rexel svoje produkte, storitve in strokovnost dobavlja kjerkoli po svetu in kadarkoli.

Sodelovanje z Rexelom Slovenija vam zato lahko prinese večjo učinkovitost, nižje stroške in okolju prijaznejše rešitve. Zato ne oklevajte in se obrnite nanje za dodatne informacije o izdelkih in storitvah. Pričakujejo vas v sedmih poslovalnicah po Sloveniji. Njihova ekipa izkušenih strokovnjakov vam bo pomagala najti najboljše rešitve, ki bodo ustrezale potrebam vašega projekta, da boste lahko kar najboljše izkoristili svoje energetske vire.

REXEL

Vedno boljši.

Da lahko vi učinkovito poskrbite za uporabnike.

Za vaše lažje delo se trudimo vsak dan:

- Največja zaloga raznovrstnih izdelkov kakovostnih proizvajalcev
- Napredna spletna trgovina 24/7
- Dolgoletne izkušnje in poznavanje zakonodaje ter procesov
- Kar 88 % zelo zadovoljnih strank (vir: CES 2022)
- Učinkovite in trajnostne energetske rešitve

rexel.si

Specialisti za elektromaterial in storitve

UVODNIK

V družbi odličnih

Gospodarska zbornica Slovenije že več kot poldrugo leto bije plat zvona zaradi energetske krize. Pravzaprav smo na nepredvidljive razsežnosti posledic krize opozarjali že poleti 2021, ko so cene energentov začele nenormalno rasti. Težko je na nekaj straneh revije strniti vse pobude, predloge, pripombe, spodbude ..., nikakor pa se med vrstice ne da ujeti vse energije, časa in vztrajnosti, ki jih je (in jih še vedno!) GZS vlagala v reševanje enega največjih izzivov zadnjih desetletij.

Pred iztekom preteklega leta ni bilo niti časa niti razlogov za veselo decembrsko zadovoljstvo. Tik pred koncem leta je Vlada sprejela zakon za pomoč gospodarstvu, ki vključuje subvencioniranje visokih cen električne energije, zemeljskega plina in tehnološke pare, subvencioniranje dveh ukrepov za ohranjanje delovnih mest ter ukrepe za zagotavljanje likvidnosti podjetij; le nekaj dni kasneje pa še Uredbo o določitvi cene električne energije za mikro, mala in srednja podjetja. Slednja je prinesla rešitev za MSP-je, medtem ko je zakon postavil v neenakopraven položaj velika energetska intenzivna podjetja, ki so tako edina skupina podjetij brez regulirane cene. Prizadevanja GZS se zdaj nadaljujejo v smeri rešitev, ki bi tudi tem podjetjem zagotovile bolj primerljiv položaj na trgu.

Na GZS nismo dejavni le na zakonodajnem področju, ampak tudi na izvedbeni ravni, še zlasti takrat, ko je vprašanj veliko, časa pa zmanjkuje. Zagotovo bo mnogim do državne pomoči upravičenim članom dobrodošla naša strokovna podpora. To potrjujejo odzivi članov na vabilo na webinarja, namenjena predstavitvi vsebine in pogojev za pridobitev posameznih oblik pomoči ter predstavitvi platforme za oddajo vlog.

Nevarnosti, da nas energetska kriza preveč posrka v svoj vrtinec, je veliko. Toda med gospodarstveniki vlada zavedanje, da vsaka kriza odpira tudi vrata novim priložnostim. In ta vrata najbolj smelo odpirajo razvojni in inovacijski dosežki. Na srečanju konec januarja so se predstavniki GZS, Rektorske konference, Koordinacije samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije in Inženirske akademije Slovenije dogovorili, da sodelovanje usmerijo v nadgradnjo in krepitev povezovanja gospodarstva, znanosti in institucij znanja, v uskladitev raziskav in razvoja s potrebami gospodarstva ter zagotovitev večjega deleža sredstev za raziskave, razvoj in inovacije. V luči povezovanja naj bi se navedenim subjektom pridružila tudi Slovenska akademija znanosti in umetnosti, k partnerstvu pa smo povabili tudi Vlado.

V marcu, ko se bomo že spogledovali s pomladjo, nas bodo z dodatnim optimizmom navdale zgodbe uspešnih podjetnikov, ki bodo za izjemne gospodarske in podjetniške dosežke prejeli Nagrado GZS. Letošnje 55. nagrade GZS bomo podelili 7. marca v Cankarjevem domu. Imena nagrajencev ostajajo skrbno varovana skrivnost vse do dneva podelitve nagrad, že zdaj pa vam lahko razkrijemo, da gre za izjemne ljudi, ki so znali izkoristiti svoje talente, potenciale pa tudi vrednote. Na pot odličnosti so zakorakali obdani z ljudmi, iz katerih so kot pravi vodje znali potegniti najboljše – njihove osebnostne odlike, znanje in izkušnje ter željo po preseganju meja. V družbi odličnih vedno prevladuje dobra, nalezljiva energija, zato se veselimo 55. podelitve Nagrad GZS. ■

Foto: Barbara Reva

Med gospodarstveniki vlada zavedanje, da vsaka kriza odpira vrata novim priložnostim. In ta vrata najbolj smelo odpirajo razvojni in inovacijski dosežki.

Ester Fidel, odgovorna urednica

A professional portrait of Vesna Nahtigal, a woman with shoulder-length reddish-brown hair, wearing black-rimmed glasses, a light purple collared shirt, and a dark green and brown plaid blazer. She is smiling and has her hands clasped in front of her. The background is a plain, light grey.

Vesna Nahtigal
generalna direktorica Gospodarske zbornice Slovenije

INTERVJU

GZS je svetilnik, ki kaže pravo smer

Gospodarstvo želi primerljive, konkurenčne pogoje in stabilno poslovno okolje in za to se GZS zavzema, poudarja nova generalna direktorica Vesna Nahtigal.

Barbara Perko, foto: Tadej Kreft

Vesna Nahtigal je z novim letom postala generalna direktorica Gospodarske zbornice Slovenije. Zadnja tri leta je kot izvršna direktorica za industrijsko politiko dodobra spoznala zbornico in njeno delovanje, čeprav ob tem dodaja, da so vsak dan priložnosti, da se nauči še kaj novega. Izkušnje iz njene kariere ji sedaj pridejo več kot prav. Z naklonjenostjo se spominja let v turizmu, kjer je spoznala, kako pomembni so dobra organizacija, odzivnost in razumevanje za sočloveka. Dialog, povezovanje in velika angažiranost so njeno vodilo tudi v trenutni vlogi. S svojim zgledom bo skrbela, da bo zbornica pomenotena in močna, saj bo le tako lahko

zastopala interese gospodarstva, ki se v zadnjih nekaj letih sooča z enim udarcem za drugim. Njeno vodilo je, da je vsaj en dan na teden med podjetji, saj tako neposredno zaznava izzive in se v živo seznanja z razvojnimi dosežki. To ji prinaša novo energijo. Želi graditi zbornico prihodnosti, ki bo dihala s sloganom »Vsi smo GZS!«.

Vaša poklicna pot je zavila v več gospodarskih panog, preko SRIP MATPRO ste bili pomemben člen v povezovanju gospodarstva in znanstveno-raziskovalne sfere, kot direktorica Združenja kovinskih materialov in nekovin ter izvršna direktorica GZS za industrijsko politiko pa ste bili vpeti

v raznolika področja, ki jih pokriva GZS. Kako po enem mesecu vodenja GZS ocenjujete pomen teh izkušenj?

Vse izkušnje, ki sem jih nabirala od mladih let, so izjemno dragocene. Ljudje, ki smo izšli iz turizma, smo zelo dobri organizatorji, naučili smo se tudi sestaviti celotno sliko v mozaik in hitro sprejemati odločitve. Na poklicni poti sem se poglobljeno seznanila z izzivi tako gospodarstva kot znanstveno-raziskovalne sfere, kar mi sedaj izjemno pomaga pri usklajevanju in povezovanju interesov različnih panog in regij ter seveda pri dialogu z državo. Predvsem pa sem skozi vso dosedanjo poklicno pot spoznala, kako pomembno je, da različni deležniki prisluhnemo drug drugemu in z uskladitvijo različnih pogledov dosežemo optimalen rezultat. Dialog, povezovanje in sodelovanje, kar se je med drugim izjemno dobro izkazalo v delovanju SRIP-a MATPRO, so moja ključna vodila tudi pri vodenju GZS. Zavedam se, da zastavljenih ciljev ni mogoče uresničiti brez pomoči odličnih sodelavcev iz vseh treh zborničnih "stebrov" - panožnih in regijskih zbornic ter skupnih nalog. Vsi skupaj tvorimo močno mrežo, ki podpira potrebe in pričakovanja naših članov.

Zaradi izjemnega kapitala v znanju in izkušnjah svojih zaposlenih lahko GZS zastopa interese gospodarstva s strokovno podprtimi argumenti.

Kaj ste si zadali za svoj cilj na čelu gospodarske zbornice?

Če hočemo doseči cilje, ki smo si jih skupaj zastavili, moramo znati sodelovati, biti spoštljivi drug do drugega in pripadni skupni blagovni znamki GZS. Za takšno klimo si bom prizadevala tudi z osebnim zgledom. Vsi zaposleni smo GZS. Verjamem, da je to vir, iz katerega črpamo moč, da upravičimo zastavljene naloge in vlogo reprezentativnega predstavnika gospodarstva v zadovoljstvo naših članov. GZS ima izjemen kapital v znanju in izkušnjah svojih zaposlenih, zato interese gospodarstva lahko zastopamo s strokovno podprtimi argumenti.

Lep primer tega so Horizonti prihodnosti, razvojno-strateški dokument, ki smo ga skupaj sestavili zaposleni na GZS, dopolnili in nadgradili pa smo ga na terenu, med našimi člani in v sodelovanju z regijskimi in panožnimi zbornicami.

Izredno pomembno je upoštevati stroko in skupaj iskati najboljše rešitve za gospodarstvo, družbo in celotno okolje.

Gospodarstvo je pred več izzivi. Kaj ga čaka?

Izzivi so na področjih energentov, digitalizacije, zelenega prehoda, pomanjkanja denarja za raziskave in razvoj, kadrovske vrzeli. Najprej pa se moramo kot država odločiti, katere so naše primerjalne in konkurenčne prednosti v primerjavi z drugimi državami. Slovenija je po stopnji industrializacije na drugem mestu v Evropi. Ta industrija predstavlja četrtno slovenskega BDP. Pomembna je zaradi proizvodnje materialov, ki so prvi v dobavni verigi. Evropska komisija je prav v minulih dneh predstavila izhodišča za industrijski načrt Evrope, saj se zaveda, da ne moremo biti odvisni od ameriške in azijske proizvodnje. V Sloveniji pa imam občutek, da bi industrijo najraje zaprli. Zelo dobro vemo, da bomo morali, če bomo želeli to industrijo ohranjati, razvijati nove tehnologije, ki bodo prijazne do okolja in energetsko učinkovite. Zato je treba tem podjetjem zagotoviti vire

financiranja in hitrejšo pridobivanje dovoljenj za prestrukturiranje.

Drugi izziv gospodarstva nasploh je stabilno in predvidljivo poslovno okolje. Tu imam predvsem v mislih davčno politiko, ki se ne more spreminjati vsako leto. Pomanjkanje delovne sile oziroma kadra s pravimi kompetencami je prav tako vse večji izziv. Veliko je še priložnosti za izboljšanje poslovnega okolja, čemur bi bili z lahkoto kos, če bi znali bolje sodelovati in se razumeti. GZS je in bo neutrudno ponujala rešitve in je in bo konstruktivna sogovornica vladi. Verjamem, da bo prepoznavala naše dobre namene.

Lahko gospodarstvo pričakuje, da se bodo z reorganizacijo vlade določene stvari odvijale hitreje?

Vedno je vse odvisno od ljudi. Če samo postaviš ogrodje, nimaš pa ljudi, ki imajo voljo, da nekaj spremenijo na bolje, ne bo sprememb.

Naj na tem mestu omenim projekt, ki smo ga vrsto let vodili na GZS, in sicer projekt povračila indirektnih emisij. Večina evropskih držav s tovrstno industrijo je to možnost takoj implementirala, medtem ko je Slovenija zaradi birokratske brezbriznosti podjetja opeharila za sredstva,

s katerimi bi lahko financirali zeleni prehod. To se ne sme dogajati. Sprašujem se, kje bi lahko bila danes ta podjetja, če bi imela enake pogoje, kot so jih imela konkurenčna podjetja v drugih državah. Po treh letih intenzivnega argumentiranja in pozivanja Vlade smo skupaj s podjetji končno dosegli, da je uredba potrjena in da bodo naša podjetja dobila povračila za del emisijskih sredstev, ki jih morajo vlagati v izboljševanje bodisi tehnologij bodisi večje ozelenitve energije. Torej, zaradi neodgovornega ravnanja uradnikov smo bili prikrajšani za več deset milijonov evrov. Bo kdo za to odgovarjal?

Neodgovorno ravnanje uradnikov je gospodarstvo prikrajšalo za več deset milijonov evrov. Bo za to kdo odgovarjal?

Kje bi še lahko premaknili stvari na boljše pri birokraciji?

Zaposleni v službah na ministrstvih ne morejo ob poplavi novih tehnologij in predpisov poznati vsega. Hitreje bi izdajali dovoljenja, če bi si ogledali razmere na terenu. Z digitalizacijo bi lahko skrajšali postopke pri oddajanju vlog in

formularjev. Določeni bi morali biti roki, v katerih bi se zadeve morale rešiti, v nasprotnem primeru bi se štelo, kot da je bilo dovoljenje izdano. Zdaj tudi po tri ali štiri leta ne vemo, v kateri fazi so postopki.

GZS je bila pobudnica dialoga med gospodarstvom, tremi ministrstvi in nevladnimi organizacijami, da bi vsi deležniki skupaj dosegli konsenz, v kakšni državi želimo živeti.

Želela bi, da na nekaterih točkah ne izgubljam dragocenega časa in energije, saj gre za dobrobit gospodarstva in celotne družbe.

GZS je z izdelano shemo samoociativno vladi ponudila pomoč pri reševanju energetske krize poleti leta 2021, ko se je energetska kriza šele začela. Kaj bi z današnjega zornega kota bilo treba še storiti, da bi pomagali gospodarstvu?

Naj najprej povem, da ima GZS za vsako ključno področje organizirane strateške svete (za okolje, za energetski prehod in transformacijo, za digitalizacijo, za investicije, gradbeništvo, za kolektivno dogovarjanje, za razvoj kadrov). Vse najbolj nevrvalgične točke imamo organizirane tako, da ob prvih znakih nekega nenormalnega dogajanja zazvoni alarm. Na dogajanje na trgu energentov smo postali pozorni že zgodaj poleti 2021, septembra pa že začeli opozarjati, a žal na strani pristojnih ni bilo odziva. V poldrugem letu smo v reševanje energetske krize vložili res veliko navora. Naš glas je postajal vse močnejši predvsem po zaslugi močnih, strokovno podprtih argumentov in analiz, ki smo jih naredili med našimi člani. Predolgo je sicer trajalo, da se je odločevalsko kolesje premaknilo. Regulirano ceno električne energije za mikro, mala in srednja podjetja (MSP) smo na GZS pozdravili, tudi zakon o pomoči podjetjem, še vedno pa se borimo za velika podjetja, ki so edina skupina podjetij brez regulirane cene. Zakon o pomoči sicer predvideva enostavno pomoč v višini 2 milijona evrov in pa posebno pomoč v višini 4 milijone evrov. Vendar je ob tako visokih cenah energentov to le obliž na

rano. Podjetja so veliko bolj zainteresirana za kapico brez kakršnihkoli subvencij. Zanje je veliko bolj pomembno primerljivo poslovno okolje, ki je konkurenčno.

Kako ste zadovoljni z dialogom s pristojnimi?

Dialog s ključnimi odločevalci v državi ocenjujem izjemno pozitivno, saj so (bili) pripravljeni prisluhniti predlogom gospodarstva. Želeli pa bi si hitrejši odziv in zaupanje, ko gre za predloge, podane na osnovi analiz in strokovnih argumentov. Prepričana sem, da se je GZS doslej izkazala kot kredibilen, zaupanja vreden sogovornik in zato bi si želela, da ne bi na nekaterih točkah izgubljali dragocenega časa in energije, saj gre za dobrobit gospodarstva in posledično celotne družbe.

Ni me strah, da bi nam zmanjkalo izzivov. Bolj me je strah, da bi nam kot državi zmanjkalo ambicij in vizije.

Lahko zbornica odigra vlogo povezovalca?

Absolutno. GZS mora biti povezovalec in prvi sogovornik državi, ko gre za gospodarstvo. To je njeno poslanstvo že 172 let in če ne bi bila prvo stičišče, je ne bi bilo več. Izredno pomembno pa je, da se

upošteva stroka in da skupaj nenehno iščemo najboljše rešitve za gospodarstvo, družbo in celotno okolje.

Kje bi si želeli, da bi se letos zgodili premiki za gospodarstvo?

Vlada je napovedala, da bo letos leto reform. Nekateri bodo bolj, druge manj vplivale na gospodarstvo. Na GZS bomo še posebej pozorni pri pokojninski, plačni in davčni reformi. Korak naprej je treba storiti na področju socialnega dialoga. Tudi v gospodarstvu je potreba po višjih plačah. Zakaj je inženir, ki doštudira v Sloveniji in dobi plačo pri slovenskem delodajalcu, za 500 evrov bolj obdavčen, kot če bi tako plačo dobil v Avstriji? Ne smemo se pogovarjati o minimalni plači, ampak o osnovni plači in potem o možni rasti. Kompresija, ki je bila narejena z minimalno plačo, je v škodo vsem, tudi tistim z najmanjšimi prejemki.

Tudi težave v zdravstvu posledično vplivajo na pogoje dela v gospodarstvu, še kako je pomembna šolska reforma, trg dela, zaposlovanje tujcev ... Vse te teme je treba naslavljanje, ampak z zdravim mero razuma.

Sicer pa smo na lanskem spomladanskem Vrhu slovenskega gospodarstva opredelili štiri ključna področja za razvojni preboj Slovenije – finančni sistem

(vloga države), zeleni prehod in digitalizacija, reindustrializacija in povezljivost (zlasti socialni dialog in mednarodno sodelovanje) ter predlagali niz ukrepov, ki bi morali biti izvedeni, da bo lahko gospodarstvo delovalo še bolj učinkovito. Prepričana sem, da bo realizacija vsakega izmed predlaganih ukrepov pomembno prispevala k uresničitvi dolgoročno zastavljene vizije Slovenije prihodnosti.

Davčna politika se ne more spreminjati vsako leto. Gospodarstvo potrebuje stabilno in predvidljivo poslovno okolje.

Kakšno je sicer vzdušje med gospodarstveniki, kaj na zbornici zaznavate kot ključne točke, na katerih bo tudi zbornica gradila?

Zavedam se, kako pomembno je tesno sodelovanje s podjetji, kako nujno se je hitro in učinkovito odzvati na njihove potrebe. Sama sem v dnevnem stiku z našimi člani, najraje osebno in na njihovem terenu, torej v podjetjih. Glas podjetij se sliši neposredno preko naših panožnih in regijskih združenj. Naše poslanstvo pa je, da te glasove prevedemo v potrebe in zahteve ter jih naslavljamo na odgovorne v državi, s katerimi gradimo partnerske odnose. Zeleni prehod, digitalizacija, inovativnost, investicije v raziskave in razvoj, delovna mesta z visoko dodano vrednostjo, strategija pametne specializacije, internacionalizacija so področja, na katerih bo GZS še posebej gradila. To od nas pričakujejo podjetja, naši člani. Pri tem seveda nismo pozabili na evropsko maksimo "pomisli najprej na male". Naši člani niso samo velika podjetja. To je zmotno prepričanje. Na GZS enakovredno zastopamo interese tudi mikro podjetij.

Podjetja so zaskrbljena, ko vidijo, kaj se dogaja tako v Evropi kot doma. Del jih skrbi, ker umanjka preudarna evropska politika, na drugi strani jih skrbi konkurenčnost Slovenije do drugih držav. Podjetja kljub temu vidijo luč na koncu tunela in tudi to, da je GZS njihov pravi partner. Velika večina spoštuje vloženo delo, trud in energijo.

Kje je po vaši oceni zbornica v zadnjem obdobju naredila največji korak naprej?

Mislim, da je vsak povezovalen korak v smeri spodbujanja razvoja pomemben, prav tako odločni in hitri odzivi v kriznih razmerah. GZS je na primer odigrala pomembno vlogo v času epidemije covida in to so naši člani in tudi tisti, ki so se v tem težkem obdobju pridružili GZS, očitno videli kot veliko dodano vrednost. Postali smo relevanten sogovornik državi z upoštevanja vrednimi dosežki. Zastavili smo digitalno strategijo, ki jo bomo v letošnjem letu pospešeno udeleževali tudi znotraj GZS. Ne nazadnje pa gremo z različnimi dogodki, izobraževanji in usposabljanji našim članom naproti pri iskanju rešitev (posvet o zaposlovanju tujcev, viri financiranja, Vodikov dan, Pospeševalnik izvoza, delegacije na nove trge ...).

Poslanstvo Gospodarske zbornice Slovenije je, da glas podjetij, ki se sliši neposredno prek panožnih in regijskih združenj, prevedemo v potrebe in zahteve, ki jih naslavljamo na odgovorne v državi.

Kaj lahko člani še pričakujejo od zbornice v prihodnjem obdobju?

V zadnjih letih, ko smo se samo selili iz krize v krizo, od covida, preko energetske krize, do vojne v Ukrajini, smo se težko ukvarjali z razvojnimi vprašanji. Zato bo to naš fokus v prihodnje. Od digitalizacije delovanja zbornice, ki mora biti zgled in v ponos svojim članom, do zelenega prehoda, kjer je že vzpostavljeno odlično sodelovanje s podjetji. Spodbujali bomo povezovanje znanstveno-raziskovalne sfere in gospodarstva – tudi tako, da bomo nadgradili oktobra 2020 podpisano zavezanost med GZS, Rektorsko konferenco in Koordinacijo samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije – in pomagali zagotoviti več sredstev za inovativnost, raziskave in razvoj. Našim podjetjem bomo pomagali pri prodoru na tuje trge in zagotavljali pogoje, da bo Slovenija privlačno okolje za tuje investicije. Ni me strah, da bi nam zmanjkalo izzivov. Bolj me je strah, da bi nam kot državi zmanjkalo ambicij in vizije. GZS bo še naprej kot svetilnik, ki kaže pravo pot. ■

PODELITEV NAGRAD GOSPODARSKE ZBORNICE SLOVENIJE ZA IZJEMNE GOSPODARSKE IN PODJETNIŠKE DOSEŽKE

7. marca
2023
Cankarjev
dom

Zahvaljujemo se pokroviteljem in partnerjem za podporo 55. podelitve Nagrad GZS.

Generalni pokrovitelj

30^{let} PORSCHE
SLOVENIJA

Sponzor odličnosti

Zlati partner

Zlata pokrovitelja

Srebrna pokrovitelja

Bronasti pokrovitelji

Ambasadorji Nagrad

Glavni pokrovitelj
pogostitve

Pokrovitelji pogostitve

ENERGETIKA

Velika energetska intenzivna podjetja potrebujejo več kot le obliž na rano

Tik pred iztekom lanskega leta je bil sprejeta Uredba o določitvi cene električne energije za mikro, mala in srednja podjetja, ki predstavlja rešitev za navedena podjetja. Zdaj GZS nadaljuje s prizadevanji za primerljive konkurenčne pogoje tudi za velika podjetja, saj jim decembra sprejeti zakon ponuja le obliž na rano.

Simona Lesar, GZS, Služba za okolje, podnebje in energijo in Ester Fidel, GZS, Korporativno komuniciranje; fotografija: Kraftart.

Shema, ki jo je pripravila GZS, je bila strokovna podlaga za prvo državno pomoč

Na GZS smo že na začetku poletja 2021, ko smo v tujini in tudi v Sloveniji zaznavali naraščanje cen energentov, začeli opozarjati na skrb vzbujajoče trende. Prvi poziv k sprejetju ukrepov smo skupaj z Energetske zbornice Slovenije na Vlado RS in resorne ministre naslovili že 7. oktobra 2021. GZS ves čas argumentirano opozarja, da potrebujemo kratkoročne in dolgoročne sistemske rešitve za zanesljivo oskrbo in energetska samozadostnost. V tesni navezi s svojimi člani, ki so bili realni vir informacij o razmerah v gospodarstvu (tudi na osnovi izvedenih anket), je na pristojna ministrstva in vlado naslavljala številne pobude za obravnavo področja energentov in dajala konkretne predloge kratkoročnih in dolgoročnih ukrepov. V začetku decembra 2021 je predstavila tudi predlog sheme pomoči, ki je bila plod dela strokovnih služb GZS. Kljub obljubam gospodarskega ministra, da jo bodo preučili, je bilo potrebnega še veliko vztrajanja, o čemer priča tudi poziv k ukrepanju, ki ga je na odločevalce naslovil Strateški svet za energetska prehod GZS sredi januarja 2022. Vztrajanje je obrodilo prvi sad v začetku marca s sprejetjem Zakona o nujnih

ukrepih za omilitev posledic zaradi vpliva visokih cen energentov in Zakona o ukrepih za omilitev posledic dviga cen energentov v gospodarstvu in kmetijstvu, ki sta omogočila enkratno finančno pomoč gospodarstvu in kmetijstvu. Pomoč v skupni vrednosti 70 milijonov evrov je bila dodeljena vsem gospodarskim subjektom, ki so se jim stroški energije v letu 2022 povišali za več kot 40 odstotkov glede na leto 2021. Interventni zakon je sicer imel nekaj pomanjkljivosti in je odstopal od prvotne sheme GZS, a pomoč je bila dobrodošla. Razmere na trgu energentov pa so ob izbruhu vojne v Ukrajini še bolj jasno nakazovale, da se bodo težave s cenami energentov in pretirno težavo pri energetska oskrbi še stopnjevale in da bo gospodarstvo potrebovalo dodatno pomoč.

GZS je dajala konkretne predloge kratkoročnih in dolgoročnih ukrepov za reševanje razmer na področju energentov.

Vojna v Ukrajini je vnesla negotovost glede dobave ruskega plina

Probleme visokih cen energentov je ne le Slovenija, ampak celotna Evropska unija

začela reševati prepozno. Vojna v Ukrajini je razkrila še veliko odvisnost Evrope od ruskega plina in ranljivost ne le manjših, ampak celo najmočnejših gospodarskih sil stare celine.

Razprava na srečanju predstavnikov podjetij iz pretežno industrijskih panog

GZS želi svojim članom nuditi strokovno podporo in jim čim bolj pomagati pri pridobivanju pomoči, tudi v obliki webinarjev za pomoč pri oddaji vlog. Takšna oblika pomoči se je že ob lanskem webinarju izkazala kot dobrodošla, zato je 9. februarja organizirala dogodek Mehanizmi pomoči gospodarstvu za omilitev posledic energetske krize za 2023, namenjen predstavitvi vsebine in pogojev za pridobitev posameznih oblik pomoči. Na dogodku so sodelovali tudi predstavniki **Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport** ter **SPIRIT-a**, da so udeleženci iz prve roke dobili pojasnila glede nejasnosti in odgovore na svoja vprašanja. **Dogodek bomo ponovili 21. februarja 2023, ko bomo predstavili tudi platformo za oddajo vlog.**

in resornih ministrstev sredi julija je pokazala, da Slovenija nima kratkoročnih ukrepov za primer ustavitve dobave ruskega plina. Nedvomno pa bi to povzročilo izredne razmere tako za gospodarstvo kot za celotno slovensko družbo, saj energetska intenzivna industrija oskrbuje gospodarstvo z izhodiščnimi materiali in je izjemnega pomena za večjo samozadostnost oziroma neodvisnost pri oskrbi s surovinami. Gospodarstveniki so izpostavili, da pričakujejo jasno opredelitev vlade, ali v Sloveniji želimo ohraniti energetska intenzivno industrijo.

GZS septembra 2022 predstavi 12 nujnih ukrepov

Na srečanju predstavnikov gospodarstva s **predsednikom Vlade RS dr. Robertom Golobom** in pristojnimi ministri v začetku septembra 2022 je GZS predstavila dvanajst nujnih ukrepov, s poudarkom na takojšnji uvedbi kapice na ceno energentov, uvedbi kapice na cene energentov na evropski ravni vključno z odpravo odvisnosti cene električne energije od cene zemeljskega plina ter uvedbi začasnih ukrepov za ohranitev delovnih mest. Gospodarstvo je jasno izrazilo pričakovanje, da ima vlada dejavno vlogo tudi v okviru Evropske unije, predvsem pri zahtevah za izenačene pogoje poslovanja v vseh državah EU.

GZS je večkrat opozarjala na prepočasno ukrepanje slovenske vlade, kar je poglobljalo nekonkurenčnost slovenskih podjetij.

Na srečanju je predsednik vlade predlagal ustanovitev krizne skupine, v kateri bodo tudi predstavniki gospodarstva. Skupina je bila dokaj hitro oblikovana in je od takrat dalje ena od oblik dialoga resornega ministrstva in gospodarstva. GZS je vztrajno izpostavljala, da je kapica ključen ukrep, ki ga gospodarstvo potrebuje že v letu 2022. Pozivala je tudi k revidiranju veljavnega Zakona o pomoči gospodarstvu zaradi visokih povišanj cen električne energije in zemeljskega plina. Izpostavila je zahteve

Predsednik vlade je v decembru zagotovil, da če se bo katera od držav EU odločila za drugačen, ugodnejši model in ga priglasila pri Evropski komisiji, bo temu sledila tudi slovenska vlada.

po zvišanju deleža pomoči s 30 odstotkov na vsaj 50 oz. 70 odstotkov, znižanje vstopnih pogojev na 1,2- do 1,5-kratnik ter avansiranje izplačila.

Noveliran zakon v oktobru prinesel razočaranje

Noveliran zakon, sprejet v začetku oktobra, je prinesel razočaranje, saj je delež pomoči s 30 na 50 odstotkov zvišal le pri enostavni pomoči, pa tudi vstopni prag ni bil znižan na 1,5-kratnik dviga cene električne energije in zemeljskega plina. Tudi v noveliranem zakonu je ostala sporna izjava upravičenca glede vključitve dviga stroškov električne energije in zemeljskega plina v končne cene svojih proizvodov in storitev, čeprav je GZS opozarjala, da jo je treba črtati.

Posamezne države članice EU so sprejemale enostranske ukrepe za zaježitev cen energentov, kar je še poglobljalo nekonkurenčnost oziroma neenakopravne pogoje poslovanja podjetij na mednarodni ravni. GZS je še naprej skupaj s svojimi članicami opozarjala na prepočasnost ukrepanja slovenske vlade, saj so morala podjetja še pred koncem leta sklepati pogodbe za prihodnje leto in bi potrebovala vzdržne cene.

V drugi polovici oktobra in v novembru je bila GZS pobudnica številnih sestankov z odločevalci (med drugim tudi preko Strateškega sveta za energetske prehod, v okviru Ekonomsko-socialnega sveta, v sodelovanju z drugimi delodajalskimi organizacijami ...), da bi tako prispevala k ustrezni vsebini zakona za pomoč gospodarstvu, ki vključuje subvencioniranje visokih cen električne energije, zemeljskega plina in tehnološke pare. 14. decembra je sklicala izredno sejo

STALIŠČE GZS

Velika in energetska intenzivna podjetja, ki nimajo reguliranih cen, so morala v zadnjih mesecih zakupiti električno energijo za 2023 po enormno visokih cenah. Ta podjetja namreč kljub subvencijam države, ki jih zagotavlja zakon o pomoči gospodarstvu, sprejet 16. decembra, ne bodo dosegla končne cene, ki jo ostalim podjetjem zagotavlja uredba. S tem bodo postavljena v nekonkurenčen položaj na domačem in mednarodnem trgu.

Strateškega sveta za energetske prehod z opozorili, da ukrepi, ki jih predvideva osnutek zakona, ne bodo omogočili preživetja gospodarstva, saj ne rešujejo osnovnega problema – visokih ponudb za zakup električne energije za leto 2023. 16. decembra pa je GZS skupaj z drugimi delodajalskimi organizacijami na to opozorila še na novinarski konferenci. Predstavniki delodajalskih organizacij so se nato še enkrat sestali s predsednikom Vlade, ki je zagotovil, da če se bo katera od držav EU odločila za drugačen, ugodnejši model in ga priglasila pri Evropski komisiji, bo temu sledila tudi slovenska vlada.

Za izzive mikrom, malih in srednjih podjetij je Vlada našla odgovore, še naprej pa ostajajo odprta vprašanja glede rešitev za velika energetska intenzivna podjetja.

Pomoč gospodarstvu v letu 2023

Evropski ministri za energijo so šele 19. decembra dosegli političen dogovor o omejitvi cene zemeljskega plina, kar je počasi vplivalo na umirjanje cen na energetskem trgu. Slovenska vlada pa je konec lanskega decembra sprejela zakon za pomoč gospodarstvu, ki vključuje subvencioniranje visokih cen električne energije, zemeljskega plina in tehnološke pare, subvencioniranje dveh ukrepov za ohranjanje delovnih mest ter ukrepe za

zagotavljanje likvidnosti podjetij. Sprejela je tudi Uredbo o določitvi cene električne energije za mikro, mala in srednja podjetja, s katero od 1. januarja do 30. junija 2023 določa cene za dobavo električne energije za ta podjetja. S slednjo je Vlada odgovorila na velike izzive MSP-jev, medtem ko v aktualnem zakonu ni v zadostni meri opredelila rešitev za velika energetska intenzivna podjetja.

GZS je v začetku januarja opozorila na neenakopravno obravnavo podjetij v uredbi o določitvi cene električne energije za mikro, mala in srednja podjetja, kateri je vlada prisluhnila. Skupaj z ostalimi delodajalskimi organizacijami pa še vedno opozarjamo, da je potrebno nemudoma poiskati kompromisne rešitve tudi za ceno električne energije in plina za velika podjetja ter cene plina za MSP (zgornja omejitev cen, likvidnostne rešitve).

Na evropski ravni je bil šele 19. decembra dosežen dogovor glede omejitve cene zemeljskega plina.

GZS je za svoje člane organizirala tudi webinar v sodelovanju z MZI in distributorji električne energije na temo cen in priporočil glede sklepanja pogodb. Cene na dnevnih trgih se sicer še umirjajo in upamo, da bomo s sprejetimi ukrepi in nadaljnjimi izboljšavami uspeli zagotoviti stabilno poslovno okolje. ■

Zagotoviti je treba primerljive pogoje poslovanja

Po besedah **generalne direktorice GZS Vesne Nahtigal** je v Sloveniji približno 370 velikih in energetska intenzivnih podjetij, kar predstavlja le dva odstotka vseh, vendar porabijo kar tretjino vse električne energije. »Poleg tega ta podjetja predstavljajo pomemben delež BDP Slovenije,« je poudarila. Velika podjetja se poleg tega soočajo s problemom likvidnosti. GZS si zato skupaj z drugimi delodajalskimi organizacijami prizadeva, da bi se v Zakon o pomoči gospodarstvu za omilitev posledic energetske krize vključile rešitve, ki bi podjetjem zagotovile bolj primerljiv položaj na trgu: (1) cena električne energije za velika podjetja ne sme preseči 340 EUR/MWh, (2) cena plina za velika podjetja in MSP ne sme preseči trikratnika povišanja cene, (3) rešitve za likvidnostni krč. Za rešitev likvidnostnega krča sta možni dve poti, in sicer določitev 90-dnevnega plačilnega roka za plačilo električne energije in plina ter določba, s katero se prvo plačilo izvede s strani podjetja, ki je prejemnik pomoči, šele po prejemu prvega izplačila pomoči s strani SPIRIT.

ENERGENTI

Uredba je dobra, ampak ...

Energetski načrt za prihodnost je težko prilagoditi zaradi odvisnosti od dejavnikov, ki jih podjetja ne morejo obvladati.

Barbara Perko

Visoke cene električne energije so marsikatero podjetje postavile v nezavidljiv položaj. S strani pristojnih v državi je gospodarstvo večkrat dobilo zagotovila, da bodo poskušali ustvariti glede na dane razmere čim bolj predvidljivo poslovno okolje, saj je bilo to tisto, kar so podjetja največkrat izpostavljala kot ključen pogoj.

Konec lanskega leta je vlada sprejela Uredbo o določitvi cene električne energije za mikro, mala in srednja podjetja, ki so končni odjemalci, kot jih določa Zakon o oskrbi z električno energijo. Z uredbo je za obdobje od 1. januarja do 30. junija 2023 pod določenimi pogoji določena najvišja drobnoprodajna cena za omenjene odjemalce. Postavka je določena za vse tri tarifne postavke, razmerje med njimi pa je enako povprečnemu razmerju trenutnih tržnih cen. Cene so zamejene pri 0,21700 EUR/kWh za višjo dnevno tarifno postavko, 0,15550 EUR/kWh za nižjo dnevno tarifno postavko ter 0,19500 EUR/kWh za enotno tarifno postavko.

Uredba se ne uporablja za tiste odjemalce, ki so za leto 2023 sklenili pogodbe

o dobavi po cenah, nižjih od navedeni h drobnoprodajnih cen, ter tiste odjemalce, ki so pogodbe o dobavi sklenili pred 9. novembrom 2022.

Uredba o določitvi cene električne energije za mikro, mala in srednja podjetja po novem velja za obdobje od 1. julija 2021 do 30. junija 2022.

Odvisni od dejavnikov, na katere nimajo vpliva

»Glede na situacijo v 2022 je uredba dobra, slaba stran tega pa je, da z njo manipulirajo dobavitelji električne energije in niso oziroma ne dajejo ponudbe in smo posledično cenovno zelo nekonkurenčni v bražni,« pojasnjuje **Helena Merc iz podjetja Merc d. o. o.**, ki se ukvarja z mehansko obdelavo kovin.

Za letošnje leto niso prejeli ponudb nobenega dobavitelja električne energije, zato so »obstali na uredbi vlade«. Za prihodnje obdobje bi želeli zakupiti energente v naprej. »Želeli bi zakupiti električno energijo za leto 2024, po možnosti do leta 2026, da bi si zagotovili ugodnejše cene. Energetski načrt za prihodnost je težko prilagoditi, ko si odvisen od dejavnikov, ki jih ne moreš obvladati,« poudarja Merc.

Ob tem ne more mimo odnosa s strani dobaviteljev električne energije. »Želeli bi si boljši odnos z njihove strani. V kritični situaciji so bili neodzivni, nedostopni, nekateri celo neprijazni. Želeli bi si, da bi bil trg odprt za vse kupce, ne samo »vsak poskrbi za svoje«, in da bi tudi, ko so cene na borzi konec 2022 in začetek 2023 padale, pošiljali ponudbe, namesto da so se zavili v molk in kujejo dobičke,« je nad ravnanjem ponudnikov razočarana Helena Merc.

GZS je na vlado naslovila pobudo, s katero bi se trajanje veljavnosti Uredbe o določitvi cene električne energije za mikro, mala in srednja podjetja podaljšalo s 30. junija 2023 do 31. decembra 2023.

Vlada prisluhnila predlogu GZS

Gospodarska zbornica Slovenije je po uveljavitvi Uredbe o določitvi cene električne energije za mikro, mala in srednja podjetja na vlado naslovila pobudo za odpravo neenakopravne obravnave podjetij v omenjeni uredbi. Prvotno sprejeta uredba je namreč navajala, da bodo podjetja po cenah, ki jih je določila vlada, plačevala 90 odstotkov porabljene električne energije za enako obdobje v letu 2021. Na pobudo Gospodarske zbornice Slovenije je vlada nato uredbo spremenila in razširila referenčno obdobje. Po novem velja uredba za obdobje od 1. julija 2021 do 30. junija 2022. To pomeni, da uredba po novem zajema tudi tista podjetja, ki so imela v t. i. covidnem letu manjšo porabo energentov in bi bila v primeru, da omenjena sprememba ne bi bila sprejeta, v neenakopravnem položaju.

V spremembi, ki je bila v Uradnem listu RS objavljena 12. januarja 2023, je določeno tudi, da se za merilno mesto, ki je bilo priključeno 1. julija 2022 ali pozneje, količina električne energije, ki jo dobavitelj proda po omejeni ceni, upošteva za 90 odstotkov dejanske mesečne porabe.

Še vedno ostaja nerešeno vprašanje visokih cen plina za mikro, mala in srednja podjetja.

Gospodarska zbornica Slovenije je že podala pobudo, da se trajanje veljavnosti Uredbe o določitvi cene električne energije za mikro, mala in srednja podjetja podaljša s 30. junija 2023 do 31. decembra 2023. Ob tem predlaga tudi spremembo, da bi regulirana cena za leto 2023 veljala za vsa mikro, mala in srednja podjetja, ne glede na to, kdaj so sklenila pogodbo za dobavo električne energije.

Gospodarska zbornica Slovenije pa opozarja na še eno področje, kjer bi bilo treba najti kompromisno rešitev takoj. Mala in srednje velika podjetja imajo namreč težave zaradi visokih cen plina. Račune bodo namreč podjetja prejela veliko prej kot pa pomoč, ki jim jo bo SPIRIT nakazal skladno z Zakonom o pomoči gospodarstvu za omilitev posledic energetske krize. Lahko se zgodi, da podjetja, če ne bodo dobila zadostne pomoči, ne bodo uspela poravnati obveznosti iz naslova povišanih cen energentov. ■

ENERGENTI

Konkurenca ima čedalje večjo prednost

Stabilno poslovno okolje in konkurenčni pogoji so tisti predpogoj, ki ga podjetja nujno potrebujejo, da bodo lahko sledila konkurenci. A žal naša podjetja marsikaterega odgovora še vedno nimajo.

Barbara Perko

Velika podjetja še vedno čakajo na odgovor, kakšno pomoč si lahko obetajo. Razmere niso rožnate, zato bi bilo še toliko bolj pomembno, da bi rešitve že bile znane. Konkurenca namreč ne počiva.

»Težko se spopadamo z evropskimi konkurenti«

»V Skupini SIJ del potreb po električni energiji in zemeljskem plinu zakupujemo za tri leta vnaprej. Strategijo nakupov prilagajamo z razpršenimi delnimi zakupi glede na stanje na borzah in v skladu s specifikami naših jeklarn, ki so največje porabnice energije v Skupini SIJ. Tako optimiziramo povprečno ceno za posamezna obdobja in leta. Del terminskih zakupov za 2023 smo sicer opravili tudi konec prejšnjega leta. Vlada je resda v drugi polovici decembra 2022 sprejela predlog zakona o pomoči gospodarstvu za omilitev posledic energetske krize. Vendar velika in energetska intenzivna podjetja še vedno ne vemo zagotovo, na kakšno pomoč lahko računamo,« pravijo v Skupini SIJ. Želijo si, da bi tudi Sloveniji uspelo izpogajati pri Evropski komisiji čim bolj ugodne pogoje, saj je že zdaj jasno, da bodo nekatere države članice svojemu gospodarstvu omogočile pogoje, ki jih bodo naredili konkurenčneje. »Le tako bi lahko zagotovili stabilizacijo energetskega trga in približno primerljive pogoje za vse evropske proizvajalce. Slovenska izvozno naravnana podjetja se že

težko spopadamo z evropskimi konkurenti. Še težje pa s konkurenti v ZDA, ki je eden pomembnejših trgov Skupine SIJ, in s konkurenti v Aziji, kjer imajo prav tako nižje stroške energentov. Ob tem imajo še veliko bolj ohlapne okoljske zahteve glede poslovanja. To slovenskemu in evropskemu gospodarstvu vse bolj zmanjšuje konkurenčnost,« opozarjajo v Skupini SIJ.

Podjetja si želijo čim bolj ugodne pogoje, ki bi zagotovili stabilizacijo energetskega trga in približno primerljive pogoje za evropske proizvajalce.

Podpora države bo Skupini SIJ omogočala tudi stalno rast energetske učinkovitosti, saj bodo lahko nadaljevali z vlaganji v razogljičenje in v nove tehnologije na osnovi BAT, ki zagotavlja tudi najučinkovitejšo in okolju najprijaznejšo izrabo energije pri vseh proizvodnih procesih. »Vlagali bomo tudi v samooskrbo oziroma obnovljive vire energije. V okviru projekta Creators preizkušamo možnosti za ustanovitev pametne energetske skupnosti s povezovanjem energetske intenzivne industrije, energetskega sektorja in lokalne skupnosti. Gre predvsem za sončne elektrarne na

V Skupini SIJ se že težko spopadajo z evropskimi konkurenti, še težje pa s konkurenti v ZDA in Aziji.

strehah, izkoriščanja industrijske odveč- ne toplote za ogrevanje agregatov in za daljinsko ogrevanje. Intenzivno se posve- čamo tudi različnim možnostim uporabe alternativnih virov energije, kot je uteko- činjeni naftni plin. Pri tem ne gre samo za tehnični in logistični izziv, ampak tudi zahteven upravni postopek za pridobitev dovoljenj,« pojasnjujejo.

Veliko delajo na zmanjšanju porabe zemeljskega plina. »Načrtujemo delno nadomestitev zemeljskega plina s skupaj kar pet milijonov evrov vrednima naložbama na gorenjski in koroški lokaciji. Z dod- atnimi intenzivnimi vlaganji pa bomo do leta 2030 porabo zemeljskega plina v ce- lotnem proizvodnem procesu prepolovili. Preučujemo tudi možnosti za proizvodnjo zelenega vodika z elektrolizo vode z upo- rabo električne energije iz obnovljivih virov energije (OVE), kot so denimo velike sončne elektrarne,« razkrivajo prihodnje načrte.

Zaradi negotovosti na trgu energentov v EU je načrtovanje prihodnjega poslovanja kljub politiki delnih zakupov težko.

»Potrebujemo stabilno poslovno okolje«

Steklarna Hrastnik že dlje časa aktivno dela na prehodu na t. i. zelene vire ener- gije. Steklarna Hrastnik postavlja izjemne prebojne mejnike z uporabo različnih t. i. zelenih virov, vendar pa se ti prehodi ne morejo preprosto zgoditi v kratkem obdobju. »Z izvedbo vseh načrtovanih projektov smo že občutno pred energet- sko krizo načrtovali, da bomo do leta 2025 za tretjino nadomestili porabo fosilnega goriva z zeleno energijo, za 10 odstotkov zvišali svojo energetska učinkovitost ter za več kot petino znižali svoj ogljični od- tis. Do leta 2030 imamo namen uresničiti ambiciozen cilj - zmanjšati ogljični odtis za 40 odstotkov, postati povsem ogljično nevtralni pa želimo do leta 2050,« nave- dejo svoje cilje.

Vendar pa bo te dosegljivo le v pri- meru, da bo izpolnjen predpogoj, to pa je stabilno poslovno okolje za nemoteno

poslovanje in konkurenčnost na global- nem trgu. A v zadnjih letih temu ni tako. »V zadnjih letih se soočamo z nizom kriz- nih dogodkov in obdobj, ki nenehno vnašajo nemir, nas potiskajo v spreje- manje težkih odločitev in onemogočajo kontinuirano rast. Načrtovanje poslova- nja v prihodnosti je kljub politiki delnih zakupov oteženo ravno zaradi negotovosti na trgu energentov v EU. Konkurenti izven EU, ki okolje obremenjujejo z večkratni- kom emisij, še posebej v primerjavi z našo steklarno, imajo na primer bistveno bolj- šo stroškovno strukturo in stabilnejše vire energije,« opozarjajo v Steklarni Hrastnik.

Zavezani trajnostni poti

Načrtov za prihodnost kljub negotovosti ne spreminjajo. Zavezani ostajajo trajno- stni poti, kar lahko podkrepijo s primeri. »Vlagamo v zeleno energijo. Skupaj z našim hčerinskim podjetjem v Itali- ji imamo že 5800kWp sončne energije, s čimer bomo pokrili približno 15 odstot- kov lastnih potreb po električni energiji. Vlagamo v najnovejšo inovativno tehnolo- gijo za taljenje stekla (hibridna peč, vodik), izboljšujemo energetska učinkovitost naših proizvodnih procesov, izkoriščamo odpadno toploto za daljinsko ogrevanje, uporabljamo alternativna goriva, delamo na ekološkem dizajnu produktov (zmanj- ševanje teže stekla, biomaterial) in na naprednih digitalnih rešitvah z name- nom zmanjšanja porabe primarnih virov. Energetska in proizvodna učinkovitost ter gospodarna raba sta predpogoj za uva- janje temeljev krožnega gospodarstva.«

Letos načrtujejo nadaljnje aktivnosti na projektu uporabe vodika kot bre- zogljičnega energenta, saj bodo izvedli prvo industrijsko proizvodnjo stekla z vodikom v EU. »Smo del največjega EU projekta v steklarstvu za uporabo vodi- ka na industrijskem nivoju (H2GLASS), v okviru katerega želimo ustvariti tehnolo- gijo, ki jo v steklarstvu potrebujemo za realizacijo 100 % izgorevanja vodika v pro- izvodnih obratih. Gre za največji projekt na področju vodika v steklarski industriji in je subvencioniran s pomočjo evropskih sredstev preko projekta Horizon Euro- pe. Vključuje 23 partnerjev, v njem pa

Foto: Metal

sodelujemo različni steklarski sektorji,« predstavijo projekt.

Kljub negotovim pogojem v Steklarni Hrastnik ostajajo zavezani trajnostni poti. So del največjega EU projekta v steklarstvu za uporabo vodika na industrijskem nivoju - H2GLASS.

Inovativnost dviguje prepoznavnost

V Steklarni Hrastnik se zavedajo, da inovativnost, še posebej na področju trajnostnega razvoja, dviguje njihovo prepoznavnost tako pri obstoječih kot potencialnih kupcih, lastnikih blagovnih znamki in ne nazadnje tudi med potenci- alnimi bodočimi zaposlenimi. »Daje nam torej tako prednost pred konkurenco na trgu kot omogoča lažji prehod na ogljič- no nevtralnost, boljše izkoriščanje novih tehnologij in hitrejšo digitalizacijo. Traj- nostna naravnost se prepleta na vseh nivojih – od področja izdelave izjemnih steklenih izdelkov do izboljšav procesov in delovnega okolja.« ■

Ostajajo številka ena na področju avtodelov

V letu 2022 je podjetje GMT praznovalo svoj 30. rojstni dan. Davnega leta 1992 je Vlado Karoly, takrat nadobuden in energije poln mehanik, ustanovil podjetje, ki je v prvem koraku opravljalo kar nekaj dejavnosti, povezanih z avtomobilom. Danes pa je GMT vodilna slovenska družba na področju uvoza, prodaje in distribucije nadomestnih in dodatnih avtodelov za osebna in lahka tovorna vozila, hkrati pa je s svojimi hčerinskimi družbami tudi uradni zastopnik in distributer maziv znamke Castrol, BP in Aral za Slovenijo, območje nekdanje Jugoslavije in Bolgarijo.

Podjetje je čez svojo zgodovino vztrajno raslo, tako po obsegu prometa kot številu delovnih mest, in ko je bilo težko zadovoljevati potrebe strank iz ene lokacije, so se dodajale nove in širila se je prodajna mreža. Z načrtnimi akvizicijami in prevzemi primerljivih podjetij je GMT preraščal v skupino podjetij.

Vodilne svetovne znamke

Kot se je krepil tržni potencial, so se širili nabavni viri in GMT je postal sinonim dobrega poslovnega odnosa za veliko večino svetovnih velikanov, ki se ukvarjajo z razvojem in proizvodnjo originalnih in originalom enakovrednih nadomestnih delov za osebna, poltovorna in tovorna vozila, z razvojem in proizvodnjo maziv za vse segmente vozil in komponent, ki so sestavni del teh vozil. Blagovne znamke, ki se promovirajo na največjih avtomobilističnih športnih dogodkih, blagovne znamke, ki so del velikih športnih dogodkov, so hkrati blagovne znamke, katerih predstavniki so dnevno v komunikaciji z zaposlenimi v GMT.

Danes skupina podjetij GMT deluje v Sloveniji, v državah bivše skupne države in Bolgariji kot ekskluzivni dobavitelj in di-

stributer maziv Castrol, BP in Aral. Preko prodajne mreže več kot 60 prodajnih mest v Sloveniji, več kot 20 prodajnih mest na Hrvaškem in preko hčerinskega podjetja v Avstriji zadovoljuje potrebe po originalnih in originalom enakovrednih nadomestnih delov 10.000 mehaničnih delavnic in veliko število kupcev, ki želijo biti svoji mojstri pri manjših vzdrževanjih svojega jeklenega konjička ali pa se želijo oskrbeti s potrošnim materialom za svoje vozilo.

Prodaja se seli na splet

Če so se pred zdravstveno krizo stranke prihajale v trgovine, so se zaradi omejitev, ki so veljale, tega odvadile. Izbira blaga se seli na splet in poti, ki so jih v preteklosti opravljale stranke, zdaj opravljajo dobavitelji. Za ohranitev konkurenčnosti morajo resni dobavitelji poskrbeti za naložbe v informatizacijo delovnih, logističnih in prodajnih procesov. Če so bili pred nekaj leti iskani izkušeni prodajalci, so danes iskani izkušeni informatiki, naložbe iz manjših prodajnih objektov se selijo v investicije v posodobitev dostavnega voznega parka. In če je pred leti veljalo, da je cena, širina asortimaja pogoj za pozitivno nakupno odločitev, je to danes hitrost dostave pravega blaga na pravo mesto.

Nov izziv: oskrba voznih parkov

V doseganju obdobju so se prodajalci iz oskrbovalne verige za vzdrževanje voznih parkov ukvarjali predvsem z neodvisnimi mehaničnimi delavnicami in končnimi strankami. V letu 2023 pa prihaja nov izziv. Zaradi koncentracije voznih parkov znotraj posameznih gospodarskih ali negospodarskih subjektov in v skrbi za nenehnim optimiziranjem stroškov voznega parka, je to izziv, ki naslavlja tako distributerje nadomestnih delov kot tudi lastnike in upravljavce voznih parkov. Informacijska podpora uporabnikom, standardiziranje in doseganje optimalne založenosti, hkrati pa maksimalne razpoložljivosti vozil so teme, ki bodo zaposlovale management uporabnikov kot tudi ponudnikov.

Zmagovalna kombinacija: usmerjenost v prihodnost in inovativnost

V prihodnost usmerjen način razmišljanja, inovativnost v procesih in v snovanju novih prodajnih orodij lahko na dolgi rok prinašajo tisto zmagovalno kombinacijo poslovnega izida, ki bo prispevala tudi skupini GMT in njenim skoraj 600 zaposlenim, da 150 milijonov evrov konsolidiranih prihodkov iz leta 2022 zadrži in poveča skladno s trendi rasti preteklega obdobja.

ENERGENTI

Zeleni vodik je eden od energentov prihodnosti

Slovenija ima nekaj odmevnih projektov na področju vodika. Čim prej pa moramo vzpostaviti poglobljeno sodelovanje in povezovanje ter krepitev kritične mase zmogljivosti na področju vodika in vodikovih tehnologij. In tu bo imela GZS pomembno vlogo spodbujevalca in povezovalca.

Simona Lesar, GZS, Služba za okolje, podnebje in energijo

Na zadnji januarski dan smo na GZS v sodelovanju z Nemškim veleposlaništvom v Sloveniji in Slovensko nemško gospodarsko zbornico pripravili zelo odmeven dogodek Slovensko-nemški dan vodika. Gostili smo pomembne predstavnike nemške in slovenske vlade, raziskovalnih ustanov ter podjetij, med drugimi **ministra za visoko šolstvo, znanost in inovacije dr. Igorja Papiča, državno sekretarko na Ministrstvu za okolje, podnebje in energijo Tino Seršen, Stefana Wenzla z nemškega ministrstva za gospodarske zadeve in podnebne ukrepe, direktorja podjetja Clean Hydrogen Partnership Barta Biebuycka, direktorja za energetske diplomacije, podnebje in varnost na nemškem zunanjem ministrstvu Marcusa Hickenena, Blaža Likozarja s Kemijskega inštituta ter predstavnike projekta North Adriatic Hydrogen Valley.**

Generalna direktorica GZS Vesna Nahtigal je poudarila, da predstavljata industrija in gospodarstvo, še posebej industrija materialov, v Sloveniji pomembna stebra, ki zagotavljata varnost in blaginjo naše države. Vendar pa smo močno izpostavljeni evropskemu in svetovnemu trgu ter se že dlje časa srečujemo z visokimi cenami energentov, nestabilnim poslovnim okoljem, veliko razliko v

konkurenčnosti znotraj EU zaradi različnih pristopov k reševanju energetske krize in s poslabšanjem gospodarske situacije. Take razmere še bolj močno narekujejo čim prejšnji prehod v nizkoogljično krožno gospodarstvo, tako imenovani zeleni prehod.

Presežki elektrike iz obnovljivih virov so predpogoj za domačo proizvodnjo vodika.

Da dosežemo cilj, je nujen energetski prehod in zadostni viri zelene energije. Nujna je diverzifikacija energetskih virov in zmanjšanje uvozne odvisnosti. Oskrba z nizkoogljično energijo mora biti zanesljiva in na voljo po dostopnih, konkurenčnih cenah. Pospešiti je potrebno izgradnjo vseh vrst objektov obnovljivih virov energije, skupaj s fleksibilnimi viri in dopolnitvami omrežja ter s podporo zakonodajne regulative. K zelenemu prehodu lahko pomembno prispeva zeleni vodik, katerega potencial je v njegovi zmožnosti nadomeščanja fosilnih goriv v aplikacijah, kjer je razogljčenje bolj zapleteno.

Že nekaj časa se v Sloveniji srečujemo z vprašanjem vodikove strategije. Industrija in raziskovalno razvojna sfera se

strinjata, da je ta pomembna in jo nujno potrebujemo. Slediti mora EU strategiji in temeljiti tudi na primerih dobre prakse, na primer nemški. Odgovoriti mora na vprašanje, kako povezati inženiring, razvoj tehnologij in lastne opreme, kot tudi uporabo vodika po konkurenčnih cenah ter omogočiti trajnostno povezovanje partnerjev in vseh akterjev na področju raziskav, razvoja in inovacij zelenega vodika in vodikovih tehnologij. Zagotoviti mora številna delovna mesta in naložbe. To je poudaril tudi direktor organizacije Clean Hydrogen Partnership Bart Biebuyck, ki verjame, da je vodikova strategija dokument za doseganje ciljev. Naši pristojni politični odločevalci pa zagovarjajo, da Slovenija to že ima v Nacionalnem energetskem in podnebnem načrtu, ki je trenutno v fazi prenovne, in dodatnega dokumenta ne potrebujemo. Vodikove projekte naša vlada načrtuje in podpira v okviru nove kohezijske perspektive, v okviru načrta REPowerEU, v okviru sklada za pravičen prehod v premogovnih regijah ter z decembrskim interventnim zakonom iz tako imenovanega prispevka OVE. Vse to bi prispevalo k ciljem, predvsem v prvi meri doseganja osnovnih ciljev pri obnovljivih virih energije (kjer trenutno bistveno zaostajamo), saj

so presežki elektrike iz obnovljivih virov predpogoj za domačo proizvodnjo vodika.

V Nemčiji se zavedajo, da zeleni vodik predstavlja energijo prihodnosti in so na tem področju daleč pred nami. Nemška vlada je pripravila okvir za krepitev proizvodnje vodika in od leta 2021 vložila več kot osem milijard evrov v dvainšestdeset projektov, povezanih z vodikom.

Vsi se zavedamo, da je cena vodika še vedno zelo visoka, lani so stroški za kilogram vodika znašali okoli 3,3 evra, medtem ko naj bi se v prihodnjih sedmih letih zmanjšali na 2,7 evra na kilogram, vendar bo to možno le s povečevanjem proizvodnje. Nemčija namerava revidirati svoje cilje, saj so napovedali podvojitev domače proizvodnje vodika na 10 gigavatov, vendar bo to še vedno premalo za njihove potrebe in ga bodo še vedno uvažali. Kljub temu pa aktivno delajo na proizvodnji, skladiščenju in infrastrukturi ter pričakujejo popolno podporo s strani države.

Tudi Slovenija ima nekaj odmevnih projektov na področju vodika, ki so bili predstavljeni na Slovensko-nemškem vodikovem dnevu. Naša zbornica skupaj z regijskimi zbornicami podpira te projekte in načrtuje sodelovanja v številnih naslednjih. Izpostavimo jih samo nekaj. Najbolj odmeven in največji je mednarodni projekt Severnojadranske čezmejne vodikove doline (velika vodikova dolina), katerega cilj je integrirani ekosistem, ki vključuje sektorje energetika, industrija in transport. Gre za sodelovanje štiriinšestdesetih organizacij, dveh vlad in ene regionalne vlade. Slovenski upravičeni stroški so 222 milijonov evrov, slovenski del naložb pa 346 milijonov evrov. Slovenski predstavniki so HSE, ki je tudi vodilni partner projekta, Salonit Anhovo, Ecubes in Steklarna Hrastnik. Načrtovana proizvodnja vodika v Sloveniji je 3.400 ton. Pripravljata se tudi mala vodikova dolina v Zasavju, katere koncept je proizvodnja okoli 250 ton zelenega vodika na leto. Sredstva za razvoj tega projekta so že pridobljena. Pravkar pa smo skupaj s Tehnološkim parkom Ljubljana začeli izvedbo promocijskega vertikalnega pospeševalnika na področju vodikovih tehnologij, ki ga

Foto: Tadej Kret

Slovensko-nemški dan vodika je vzbudil veliko zanimanje med zainteresirano javnostjo.

sofinancirata Slovenski podjetniški sklad in Evropski sklad za regionalni razvoj. V okviru tega projekta lahko napovemo vsaj še tri dogodke za področje vodikovih tehnologij do začetka poletja.

Na dogodku so bile predstavljene še številne druge dobre prakse pri uporabi in razvoju vodika, kot Steklarna Hrastnik, ki sodeluje v projektu H2GLASS, nemško podjetje za uvedbo avtobusov na vodik Wuppertaler Stadtwerke, proizvajalec programske opreme RENN Solutions, EWE Gasspeicher, Holding Slovenske elektrarne, Zavod Kompetenčni center za sodobne tehnologije vodenja, družinsko podjetje Blaj, Plinovodi, ReCatalyst in ELES.

Industrija in razvojno-raziskovalna sfera se strinjata, da je vodikova strategija nujna.

Na znanstvenem delu sta razvoj vodikovih gorivnih celic predstavila **mladi raziskovalec Instituta Jožef Stefan David Jovan** in **Sreejoe Kaniyamparambil z vodilne nemške univerze na področju vodika, RWTH v Aachnu.**

Slovenija je majhna država, vendar prebojna in inovativna. V njej delujejo številne vrhunske raziskovalne in razvojno – tehnološke organizacije, podjetja ter

univerze, ki se ukvarjajo z razvojem vodikovih tehnologij, vendar opažamo, da pogosto delujejo nepovezano in razdrobljeno. Nujno je vzpostaviti poglobljeno sodelovanje in povezovanje ter krepitev kritične mase zmogljivosti na področju vodika in vodikovih tehnologij in s tem ustvariti integriran ekosistem na področju energije, ki vključuje sektorje energetika, industrija in transport. Slovenija ne more in ne sme biti le uporabnik tega energetskega vira temveč tudi gonilna sila napredka, razvoja in proizvodnje oskrbne tehnologije ter s tem ustvarjalec novih vrednostnih verig in delovnih mest z visoko dodano vrednostjo. V pomoč nam je EU in nemška strategija ter številne dobre prakse, ki smo jih slišali na dogodku. Številni skupni projekti, tudi energetske, in odlično sodelovanje ter partnerstvo med Nemčijo in Slovenijo nam kažejo, da je to edini pravi način razvoja in prehoda v nizkoogljično družbo. Verjamemo, da bo tako tudi na primeru ustvarjanja vodikove verige, od oskrbovalne tehnologije do nizkoogljične proizvodnje vodika (izven in znotraj proizvodnih verig in procesov), preko hranjenja, transporta in distribucije, do končne rabe. Povezovanje je ključ do uspeha uspešne nove energetske in industrije revolucije. ■

UNIVERZA V LJUBLJANI, FAKULTETA ZA STROJNIŠTVO

Fakulteta za strojništvo ohranja vrhunsko kondicijo

Svojim študentom zagotavlja vrhunsko znanje, obogateno z najnovejšimi raziskovalnimi izsledki in praktičnimi izkušnjami. Že dolga leta pa s pomočjo interdisciplinarnega znanja iz svojih 30 laboratorijev krepi konkurenčnost slovenskega gospodarstva. Da bo tako tudi v prihodnje, potrjujejo besede njenega dekana, prof. dr. Mihaela Sekavčnika.

Fakulteta za strojništvo je oblikovala strategijo razvoja za obdobje 2019 do 2025. V čem je njeno bistvo?

Vsi zaposleni smo se zavezali k odličnosti na razvojno-raziskovalnem, pedagoškem in inovacijskem področju ter h krepitvi ugleda fakultete s svojim vplivom v domačem in mednarodnem okolju. Strategija torej temelji na transformaciji štirih temeljnih področij: organizacije fakultete, prenove študija, znanstvene odličnosti in krepitvi vpliva v okolju. Udejanjili smo že prvi steber: prenovno študijskega programa in drugega – prenovno habilitacijskih meril. V izvajanju je posodobitev organiziranosti fakultete. Tu bi izrecno poudaril vzpostavitev raziskovalnih platform, ki obravnavajo kompleksna družbena in gospodarska vprašanja: tovarne prihodnosti, zelena in varna mobilnost, trajnostna energija in zdravje. Čaka nas še težko pričakovana gradnja nove fakultete na Brdu.

Kakšno pozornost v omenjeni strategiji posvečate sodelovanju z gospodarstvom?

Sodelovanje z gospodarstvom je sestavni del strategije na vseh ravneh: organizacijski, razvojno-raziskovalni in pedagoški. V ta namen smo ustanovili poslovno-pravno pisarno, ki skrbi za promocijo in podporo pri poslovnem sodelovanju z gospodarstvom. Razisko-

valno delo laboratorijev konsolidiramo v že omenjene raziskovalne platforme, s katerimi ponujamo gospodarstvu roko – bolje rečeno znanje – pri boljšem pozicioniranju v verigah vrednosti s sodobnimi izdelki in storitvami. Zadnje izsledke znanosti prenašamo na študente, ki v gospodarstvu prevzemajo najodgovornejše razvojno-raziskovalne naloge. Ne nazadnje je bil prenovljen študijski program oblikovan v sodelovanju s predstavniki iz gospodarstva, ki so ga ovrednotili kot sodobnega in v prihodnost usmerjenega.

Kakšno infrastrukturo ste na fakulteti izoblikovali za spodbujanje sodelovanja z gospodarstvom?

Novost sodelovanja z gospodarstvom so prej omenjene raziskovalne platforme, ki projektno združujejo interdisciplinarno znanje in vrhunske kompetence 30 vrhunskih znanstvenih laboratorijev na področjih, kjer smo se z dosedanjimi raziskovalnimi rezultati in raziskovalno opremo uveljavili v mednarodnem merilu in so hkrati v skladu z usmeritvami politik na ravni EU in Slovenije na področju digitalnega in zelenega prehoda. Druga novost je Odprti laboratorij, poimenovali smo ga Peskovnik. Študentom omogočamo vključevanje v osrednjo skupnost inženirskega udejstvovanja in inovativnosti. Vizija Odprtega laboratorija je, da vsak inženir strojništva postane izvrsten inženir, timski igralec, mentor, inovator in družbeno odgovorna oseba, ki se nikoli ne neha učiti. V peskovniku poleg naših študentov sodelujejo tudi študenti ostalih fakultet Univerze v Ljubljani, pa tudi vabljeni dijaki iz srednjih šol, ki ustvarjajo na individualnih in skupinskih projektih. Delovanje Peskovnika s sponzorstvom in donatorstvom podpira tudi gospodarstvo.

Foto: IFP, d. o. o.

»Z gradnjo nove stavbe fakultete, ki se bo začela predvidoma spomladi prihodnje leto, bomo končno pridobili ustrezne prostorske pogoje za izvajanje sodobnega pedagoškega in razvojno-raziskovalnega dela z najsodobnejšo raziskovalno opremo,« pravi prof. dr. Mihael Sekavčnik, dekan Fakultete za strojništvo Univerze v Ljubljani.

Nedavno ste izpeljali Strateško razvojno konferenco, ki so se je udeležili vaši ključni partnerji. Katere so njene najpomembnejše ugotovitve?

Naj posebej poudarim, da z vsemi partnerji, naj gre tukaj za predstavnike ministrstev, Univerze v Ljubljani in gospodarstva, zgleđno in dolgoročno sodelujemo. Tudi tokrat smo bili deležni občudovanja in pohval glede sistematičnega, strateškega in poslovno naravnega razvoja ter predvsem rezultatov, ki ga je ta pristop v dosedanjem času prinesel. Minister novoustanovljenega Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in inovacije prof. dr. Igor Papič je posebej poudaril, da smo ostalim institucijam znanja lahko zgled sodelovanja z gospodarstvom. Predvsem je treba poudariti, da je za uspešen preboj gospodarstva treba vzpostaviti spodbudni ekosistem med vsemi štirimi deležniki: institucijami znanja, gospodarstvom, državo in uporabniki – javnostjo.

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za strojništvo

SEJMI

Sejmski dogodki so na dolgi rok pridobili

Obdobje, ko so ukrepi zaradi covid-19 onemogočili sejmsko dejavnost, je še bolj poudarilo prednosti sejmskih dogodkov in jim dalo dodaten zagon.

Barbara Perko

Na Gospodarskem razstavišču se je letos že odvila 15. Conventa, največja poslovna borza ponudbe in povpraševanja kongresnega turizma za področje Jugovzhodne Evrope. Od 15. do 18. februarja je čas za 33. sejem Alpe-Adria, ki poteka vzporedno s 16. Sejmi Okusov GASTexpo v organizaciji Primorskega sejma. Od 22. do 26. marca se bo odvijal 61. sejem Dom, jeseni pa še sejmi Narava-zdravje, Ambient Ljubljana ter Dom+. Leto bodo zaključili z 39. Slovenskim knjižnim sejmom (21. do 26. november), ki se je lani vrnil na

Gospodarsko razstavišče in zabeležil rekordni obisk.

»Poleg sejmov bomo letos gostili tri velike mednarodne kongrese, največji med njimi bo EUROTOX (10. do 13. september) – 57. kongres evropskih toksikologov in evropskih toksikoloških društev, ki bo zapolnil prav vse dvorane Gospodarskega razstavišča. Seveda ne moremo mimo tradicionalnih maturantskih plesov, ki jih organiziramo skupaj s plesno šolo Bolero in Vivo cateringom, koncertnih dogodkov, korporativnih zabav in vrste izobraževanj ter poslovnih dogodkov,« letošnje

dogajanje predstavljajo na Gospodarskem razstavišču.

Na Gospodarskem razstavišču nadgrajujejo tako ponudbo za organizatorje dogodkov kot tudi za obiskovalce.

Dogodke poskušajo narediti čim bolj privlačne

Gospodarsko razstavišče, ki nudi storitve s področja izvedbe sejmov, kongresov, konferenc in različnih oblik dogodkov poslovnega ter zabavnega značaja in organizira dogodke, bo obiskovalcem sejmov poleg razstave oz. ponudbe razstavljalcev ponudilo tudi izobraževalne in zabavne vsebine, ki delajo sejmske dogodke čim bolj privlačne. »Tako se bo na primer na našem prvem sejmu Alpe-Adria turizma, kampinga in karavaninga zvrstilo preko 50 dogodkov z različnimi vsebinami - od plezanja, kolesarstva, apiturizma, različnih outdoor aktivnosti, gozdnih učnih poti in novostih na področju digitalizacije turizma. Seveda so tudi razstavljalci pripravili novosti. Poleg slovenskih ponudnikov se bodo predstavili tudi ponudniki Črne gore kot države partnerice, pa tudi Tunizije, Nepala, Avstrije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Srbije in Italije. Ker je sejem usmerjen v ponudbo za aktivno preživljanje prostega

Foto: ahiv/GR

Letos že 33. sejem Alpe-Adria poteka vzporedno s 16. Sejmi Okusov GASTexpo v organizaciji Primorskega sejma.

časa v naravi, bo letos veliko ponudbe za ta segment turizma. Tako bo na zunanji ploščadi razstavljenih več kot 25 različnih šotorov za kampiranje,« razložijo.» V sklopu sejma bo že 12. podelitev nagrade Jakob za kakovost in odličnost v regiji Alpe Jadran. Letošnja tema izbora je »Tematska pot kot turistični proizvod«, saj outdoor panoga aktivnega, zelenega turizma predstavlja priložnost za razvoj turizma v regiji Alpe Jadran.«

Na Gospodarskem razstavišču iz leta v leto nadgrajujejo ponudbo za organizatorje dogodkov. »Poleg sodobne in kakovostne avdio-video opreme smo nadgradili znanja pri organizaciji on-line in hibridnih dogodkov,« poudarjajo in dodajajo, da postajajo kot hiša vse bolj trajnostni, o čemer priča tudi letošnja investicija v sončno elektrarno.

»Za obiskovalce smo skupaj z LPP pripravili brezplačen prevoz, ugodnosti v obliki veselih uric, cenejše vstopnice v predprodaji, tako da pričakujemo dober obisk.«

Foto: Toni Laznik

Na Celjskem razstavišču, kjer septembra poteka sejem MOS, letos pripravljajo kar tri nove sejme.

V Celju kar trije novi sejmi

Celjski sejem od 18. do 21. aprila organizira Mednarodni industrijski sejem (MIS), ki je v zadnjih nekaj letih postal prepričljivo največji in najpomembnejši sejem s področij orodjarstva in strojegradnje, varjenja in rezanja, industrije

polimerov, industrijskega vzdrževanja ter industrijske avtomatizacije, robotike in elektronike v JV Evropi. »Da gre za pomemben regionalni sejem, pričata podatka, da je med okrog 400 razstavljavci več kot 60 % tujih podjetij iz več kot 30 držav, med več kot 15.000 obiskovalci pa

Celjski sejem

13 RAZLOGOV, DA NAS LETOS OBIŠČETE

**ORGANIZIRATE SVOJ DOGODEK?
PODVOJITE USPEH Z NAŠO POMOČJO!**

**PREVERITE
KAKO**

jih več kot 40 % prihaja iz tujine (nazadnje iz 13 tujih držav),« ponazorijo v podjetju Celjski sejem. Od 18. do 21. maja bosta na celjskem sejmišču potekala sejma Avto in vzdrževanje ter Gospodarska vozila in logistika. Največji poslovno-sejemski dogodek ne samo v Sloveniji, ampak v širši regiji, sejem MOS, bo tudi letos septembra (13. do 17. september).

**Med 400 razstavljalci
Mednarodnega industrijskega
sejma je več kot 60 odstotkov tujih
podjetij iz več kot 30 držav.**

Poleg tega Celjski sejem letos pripravlja kar tri nove sejme. »Nova sejma Dnevi lovstva in Dnevi ribištva bosta potekala od 17. do 19. marca skupaj z našimi tradicionalnimi marčnimi pomladanskimi sejmi (Altermed, Green vita, ApiSlovenija in Festival kave Slovenija),« napovedujejo. Letošnja novost je tudi sejem KOMOT, ki ga organizirajo skupaj z GZS - Zbornico komunalnega gospodarstva. Od 17. do 19. maja se bo odvil specializiran B2B

sejemski dogodek – enotna platforma za predstavitev industrijskih rešitev in inovacij na področju komunale, oskrbe s pitno vodo, odvajanja in čiščenja odpadnih vod in ravnanja z odpadki.

Letos že 61. sejem AGRA

Pomurski sejem letos pripravlja štiri sejme, osem strokovnih ocenjevanj kakovosti izdelkov. Leto se je začelo s kronanjem 26. Vinske kraljice Slovenije v partnerskem sodelovanju z društvom Keli in februarso 1. licitacijo vrednejšega lesa v sodelovanju z Gozdarstvom Gornja Radgona. »Sezono sejmov bosta od 8. do 11. marca odprla 32. Mednarodni sejem gradbeništva, energetike, komunale in obrti MEGRA in 6. Mednarodni sejem trajnostnih tehnologij in zelenega življenjskega sloga GREEN. Od 26. do 31. avgusta 2023 bo privabil številne razstavljalce in obiskovalce 61. Mednarodni kmetijsko-živilski sejem AGRA. SOBRA, mednarodni sejem obrambe, varnosti, zaščite in reševanja bo na Pomurskem sejmu potekal od 21. do 24. septembra,« napovedujejo.

Od maja do avgusta bodo potekali 44. mednarodno ocenjevanje mesa in mesnih izdelkov, 36. mednarodno ocenjevanje mleka in mlečnih izdelkov, 27. mednarodno ocenjevanje sokov, brezalkoholnih pijač in embaliranih vod, 4. mednarodno ocenjevanje medenih pijač, 22. ocenjevanje medu z mednarodno udeležbo, 41. mednarodno ocenjevanje kmetijske mehanizacije in opreme, 49. odprto državno ocenjevanje vin »Vino Slovenija Gornja Radgona« in 13. odprto državno ocenjevanje BIO vin.

**Obiskovalcem sejma MEGRA bodo
na voljo brezplačna svetovanja in
prikazi obrtnih del.**

Številne novosti in zanimivi dogodki

Na sejmu MEGRA bo poudarek na trajnostni gradnji in izrabi obnovljivih virov energije. »Pod okriljem GZS - Zbornice gradbeništva in industrije gradbenega materiala bo predstavil 19 najpomembnejših slovenskih gradbenih podjetij. Na

Gospodarsko razstavišče
Povezujemo majhne in velike, lokalne in globalne.

dan žena bo predstavil dosežke žensk v gradbenih poklicih. 9. marca bo potekal strokovni posvet, ki bo predstavil infrastrukturo za zagotavljanje prometne varnosti. Zanimiv bo pilotni slikopleskarški tečaj, na katerem bodo sodelovali tekmovalci iz šestih držav. Odmeven bo strokovni komunalni posvet na perečo temo odpadkov kot potencialnega vira energije. V petek, 10. marca, bo sejamski Izobraževalni dan slovenskega gradbeništva. Slovenska gradbena podjetja bodo mladim predstavila zaposlitvene priložnosti. Potekala bosta tekmovanje v gradnji mostov iz špagetov in nagradni kviz. Na sporedu bo tudi strokovni posvet o uporabi lesa v gradbeništvu in primerjavi lesa z drugimi gradivi,« pravijo.

Indija se bo na 61. Agri predstavila s kmetijstvom in pestro ponudbo prehranskih izdelkov.

Letos se bo kot država partnerica sejma AGRA predstavila Indija. V razstavnem delu sejma bo predstavljena

Foto: Krafart

Sejem Agra vsako leto privabi številne obiskovalce. Letos bo država partnerica Indija.

najsodobnejša kmetijska tehnika, inovacije, odlični pridelki in prehrana. Odvilo se bo več strokovnih posvetov, razstav, predstavljeni bodo vzorčni nasadi. »Težišča bodo na Mednarodnem letu prosa, mladih v kmetijstvu, inovacijah in digitalizaciji, podnebnih spremembah in vodnih virih, ekološkem kmetijstvu,

prehranski in energetski varnosti in samooskrbi. Še večji poudarek bo namenjen avtohtonim slovenskim pasmam domačih živali in avtohtonim sortam kmetijskih rastlin ter seveda izdelkom iz reje in pridelave. Predstavljen bo petletni kobar ekološkega kmetovanja,« naštejejo. Za obiskovalce bo zanimiva tudi Agrina

POMURSKI SEJEM

PROGRAM SEJMOV IN OCENJEVANJ

SEJMI

2023

SEJEM MEGRA

Mednarodni sejem gradbeništva, energetike, komunale in obrti

8. - 11. 3.

GREEN

Mednarodni sejem trajnostnih tehnologij in zelenega življenjskega sloga

8. - 11. 3.

AGRA

Mednarodni kmetijsko-živilski sejem

26. - 31. 8.

SOBRA

Mednarodni sejem obrambe, varnosti, zaščite in reševanja

21. - 24. 9.

STROKOVNA OCENJEVANJA KAKOVOSTI

2023

Mednarodno ocenjevanje mesa in mesnih izdelkov

17. 5. Sveže meso
14. 6. Mesni izdelki

Mednarodno ocenjevanje mleka in mlečnih izdelkov

30. 5. - 2. 6.

Mednarodno ocenjevanje sokov, brezalkoholnih pijač in embaliranih vod

21. 6.

Odprto državno ocenjevanje vin "Vino Slovenija Gornja Radgona"
Odprto državno ocenjevanje BIO vin

10. - 14. 7.

Ocenjevanje medenih pijač

12. 7.

Ocenjevanje medu z mednarodno udeležbo
Ocenjevanje izdelkov iz čebeljih pridelkov

9. 8.

Mednarodno ocenjevanje kmetijske mehanizacije in opreme

24. - 25. 8.

Institucija Vinske kraljice Slovenije

Z namenom promocije vinske kulture, tradicij in kakovosti slovenskega vina je Pomurski sejem nosilec projekta Vinska kraljica Slovenije.

EXPO marketplace

Portal, ki omogoča podjetjem in razstavljalcem celoletno predstavitve podjetja, izdelkov in katalogov ter iskanje partnerjev, priložnosti in kupec.

Pomurski sejem organizira mednarodne sejme, razstave, strokovna ocenjevanja kakovosti ter druge odmevne dogodke na poslovno strateškem stičišču Slovenije, Avstrije, Hrvaške in Madžarske v Gornji Radgoni.

Na sejme letno privabi več kot 2.000 razstavljalcev ter več kot 140.000 obiskovalcev iz Slovenije, sosednjih držav in širšega evropskega prostora. Po anketnih raziskavah motivirajo obisk v visokem odstotku poslovni in strokovni cilji, kar potrjuje tudi visoka izobrazbena struktura, zaposlitveni nivo in kupna moč obiskovalcev.

Na mednarodnih ocenjevanjih kakovosti v Gornji Radgoni vsako leto preverja svojo odličnost okrog 350 proizvajalcev z več kot 1.400 izdelkov.

Za spremljanje prireditev Pomurskega sejma se letno akreditira preko 300 domačih in tujih novinarjev, ki poslovno in strokovno dogajanje v Gornji Radgoni napovedujejo in o njem poročajo v več kot 1.500 prispevkih.

Pomurski sejem je aktiven član evropske zveze organizatorjev kmetijskih sejmov EURASCO ter je nosilec projekta Vinska kraljica Slovenije. Skupaj z ukrajinskim glavarstvom avstrijske Jugovzhodne Štajerske organizira vsakoletno slikarsko kolonijo Vinogradi obeh bregov Mure.

Pomurski sejem, d.o.o.

Cesta na stadion 2
9250 Gornja Radgona, Slovenija
T: +386 (0)2/ 5642 100
F: +386 (0)2/ 5642 160
E: info@pomurski-sejem.si
W: www.pomurski-sejem.si

tržnica in pokušnje najboljših izdelkov s strokovnih ocenjevanj.

Na Mednarodnem sejmu obrambe, varnosti, zaščite in reševanja SOBRA bodo tako poslovneži, pripadniki stanovskih organizacij kot obiskovalci lahko videli rešitve za samozaščito, varovanje svojih družin, zdravja in premoženja. Predstavili se bodo različni rodovi Slovenske vojske, policisti, nastopila bosta vojaški in policijski orkester, garda in vrhunski športniki, zaposleni v Slovenski vojski. Prav tako se bo predstavila tudi Uprava RS za zaščito in reševanje ter Civilna zaščita. Gasilska zveza Slovenije bo v sodelovanju s Slovensko vojsko in policijo pripravila reševalno vajo, odvila pa se bodo tudi mladinsko, člansko in veteransko gasilsko tekmovanje. V sodelovanju z Upravo RS za zaščito in reševanje bo potekalo tudi 10. tekmovanje iz tehnične reševanja ob prometnih nesrečah.

V podjetju ICM si želijo čim večjega števila kvalitetnih strokovno-poslovnih obiskovalcev.

Realizirati skušajo cilje razstavljalcev in obiskovalcev

Na Gospodarskem razstavišču podjetje ICM organizira pet strokovnih sejmskih dogodkov v dveh časovnih terminih. Od 7. do 9. marca bodo organizirali IFAM

– sejem za avtomatizacijo, mehatroniko, senzoriko, računalniški vid, merilne in testne tehnologije itd. Od leta 2006 organizirajo tudi sejem INTRONIKA, ki združuje profesionalno in industrijsko elektronično, komponente, elektrotehniko, merilno tehniko, telekomunikacije, medicinsko elektronično itn.

»Najmlajši med vsemi strokovnimi sejmi je specializiran B2B sejem ROBOTICS, ki smo ga prvič samostojno organizirali v letu 2017, prej pa je bila vsebina sejma sestavni del sejma IFAM,« pojasnjuje **direktor ICM, Toni Laznik**. »ROBOTICS je specializiran industrijski sejem, ki vsebuje industrijsko robotiko, robotske transportne sisteme in vozila, mobilne in specialne robote, storitvene robote – kobile, aplikacijske komponente za robote, storitve za robotiko, sistemsko periferijo za robotiko in robote idr.«

Jeseni bodo organizirali dva poslovna sejma, namenjena ekologiji in čiščenju. Med 10. in 12. oktobrom bo potekal B2B sejem ECO WAVE, ki »je nadgrajen strokovni dogodek iz prvotnega sejma VODA AQUA in je namenjen naslednjim vsebinam: vode, ravnanje in upravljanje z odpadki, reciklaža, energetska učinkovitost ter obnovljivim virom energije, vodiku kot energiji, okoljskim tehnologijam, kakovosti zraka, trajnostnem razvoju, pametnim mestom, analizam in laboratorijskim

tehnikam, dekontaminaciji tal itn.,« našteje Laznik.

Drugi sejem, ki bo potekal med 10. in 12. oktobrom, je CleanME, B2B, ki so ga razvili leta 2015 in prvič organizirali v Ljubljani leta 2017. Namenjen je industrijskemu in komercialnemu čiščenju z vzdrževanjem.

Obiskovalci njihovih sejmov so izključno strokovni, poslovni obiskovalci, novosti za njih pa so izključno novi proizvodi, inovacije, storitve in nove rešitve, ki jih predstavljajo razstavljalci. Podjetje ICM jim omogoča optimalno lokacijo, visoko tehnološko opremljene prostore, v katerih skušajo najbolj optimalno s sinergijo vseh udeležencev realizirati cilje tako razstavljalcev kot obiskovalcev. »Večina tega poteka v okviru platforme promocije in predstavitve, drugi del poteka na platformi edukacije, kjer sodelujemo s priznanimi slovenskimi in tujimi institucijami ter razvojnimi laboratoriji. Ti prikazujejo in prenašajo v okviru Business Foruma zadnja znanja, raziskave med naše strokovne obiskovalce skupaj z razstavljalci, ki so med najboljšimi iz svojega vsebinskega segmenta,« pojasnjuje Laznik.

Epidemija covid-19 je poudarila pomen sejmov. Organizatorji pričakujejo, da bodo številke na predkoronskih ravneh.

Osebnih stikov ni mogoče nadomestiti

»Odpoved načrtovanih sejmov v letih 2020 in 2021 je prinesla Pomurskemu sejmu veliko škode. Leto 2022 pa je končno le steklo v pogojih in okvirih, kot smo jih bili vajeni pred epidemijo. Pomurski sejem je v letu 2022 praznoval 60. obletnico Mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma AGRA in s tem tudi svoj 60. jubilej. Organizirali smo šest sejmov, devet strokovnih ocenjevanj kakovosti ter zgradili nov sejmski paviljon, namenjen strokovnim in družabnim dogodkom na prostem. Uspelo se nam je celo kadrovsko okrepiti,« povzamejo lansko dogajanje. Lani so na sejmihi imeli 2.180 razstavljalcev iz 31 držav na skupaj 96.900 m² razstavnih in

Foto: ICM

V podjetju ICM so v želji, da bi presegli predkoronske številke, uvedli kar nekaj sprememb.

predstavitvenih površin. Vse sejme je obiskalo 122.000 obiskovalcev. »To je le nekoliko manj kot v času pred epidemijo in prizadevamo si, da se bo trend dobre udeležbe razstavljalcev in obiskovalcev v letošnjem letu še okreplil.«

»Tako po prenehanju ukrepov za preprečevanje epidemije marca 2022, ko smo lahko začeli normalno poslovati, so si sejmi, kongresi in tudi ostali dogodki, ki jih organiziramo v našem kongresnem centru, zelo hitro opomogli. Ljudje so zelo pogrešali druženje in s tem tudi takšne dogodke, kot so sejmi, zato je bila tako udeležba razstavljalcev kot obiskovalcev kar nekaj naših sejmov v letu 2022 še boljša kot v časih pred epidemijo,« pravijo na celjskem sejmišču. Pričakujejo, da bodo letos prišli pri številu obiskovalcev vsaj na predcovidne številke, pri sejmih, kjer so bili na teh številkah že lani, pa še nadaljnjo rast števila tako razstavljalcev kot obiskovalcev. »Sejemski dogodki so namreč na dolgi rok z epidemijo celo pridobili, saj je le-ta še bolj poudarila njihovo pomembnost. V času, ko smo bili skoraj dve leti zaprti med štiri stene in obsojeni na on-line komuniciranje, nam je še le postalo jasno, da on-line komuniciranje niti približno ne more nadomestiti osebnih stikov.«

»V podjetju ICM smo zelo realni glede planov in števil, še posebej števil strokovnih obiskovalcev. Vsekakor si želimo, da presežemo predkoroške številke, zato smo na tem področju naredili kar nekaj sprememb in korakov v novejši marketinški pristope ter uporabe novih komunikacijskih kanalov za animacijo bodočih strokovnih obiskovalcev. Želimo, da v interesu kvalitetnih strokovnih obiskovalcev za naše poslovne partnerje – razstavljalce dosežemo poleg številčnejšega obiska predvsem kvalitetne strokovnjake, obiskovalce, s katerimi bo poslovna pot v tekočem in prihodnjih letih učinkovitejša,« cilje opiše Laznik.

Poleg že znanih vsebin njihovih strokovnih sejmov se bodo letos posvetili razvoju novih vsebin oz. sejmov. »Poleg tega pa se tudi pripravljamo na ponovni izvoz nekaterih naših sejemskih vsebin v države na jugu CSEE, istočasno pa smo tudi v razgovorih za organizacijo le-teh vsebin v nekaterih državah zahodne Evrope,« načrte razkriva Laznik. ■

B2B

ICM
Koledar sejmov
Exhibition calendar
Program sajmov

2023

www.icm.si

SLOVENIA

Mednarodni B2B sejem za avtomatizacijo, mehatroniko, meritve, računalniški vid, senzoriko ...

International B2B trade fair for automation, mechatronics, computer vision, ICT, measurement technologies, sensor technologies ...

Mednarodni B2B sajam za avtomatiko, mehatroniku, mjerne sustave, senzorno tehnologijo, IKT, computerski vid ...

07.-09.03.

Ljubljana
ifam@icm.si
www.icm.si

Mednarodni B2B sejem za industrijske in kolaborativne robote ter brezpilotne sisteme.

International B2B trade fair for industrial and collaborative robots and unmanned systems.

Mednarodni B2B sajam za industrijske in kolaborativne robote te bespilotne sustave.

Robotics

07.-09.03.

Ljubljana
robotics@icm.si
www.icm.si

Mednarodni B2B sejem za profesionalno in industrijsko elektroniko, elektrotehniko, komponente, komunikacije.

International B2B exhibition for professional and industrial electronics, components, equipment, telecommunications.

Mednarodni B2B sajam za profesionalno i industrijsko elektroniko, elektrotehniko, komponente, komunikacije.

07.-09.03.

Ljubljana
intronika@icm.si
www.icm.si

Mednarodni B2B sejem za vodo, vodovod in kanalizacijo, ravnanje z odpadki in recikliranje, obnovljive vire energije, kakovost zraka ter okoljske tehnologije.

International B2B exhibition for water, sewage, waste management and recycling, sources of renewable energy, air quality and environmental technologies.

Mednarodni B2B sajam za vodu, kanalizacijo, gospodarenje odpadom i recikliranje, obnovljivi izvori energije, kvaliteto zraka teekološke tehnologije.

EC WAVE

10.-12.10.

Ljubljana
ecowave@icm.si
www.icm.si

Mednarodni B2B sejem za industrijsko in komercialno čiščenje ter vzdrževanje.

International B2B exhibition for industrial and commercial cleaning and maintenance.

Mednarodni B2B sajam za industrijsko i komercialno čiščenje te održavanje.

CLEANME

10.-12.10.

Ljubljana
cleanme@icm.si
www.icm.si

Professional visitors only.
State in October 2022. The organizer reserves the right to change these terms at any time.

ICM d.o.o. –PASSION FOR PERFECTION
Zabukovica 48b, SI-3302 Griže, Slovenija
e-mail: info@icm.si, web: www.icm.si

ICM International d.o.o. –PASSION FOR PERFECTION
Džesija Ovensa 9, RS -11080 Zemun/Altina, Srbija
e-mail: srbija@icm.si, web: www.icm.si

ICM Events Ltd. –PASSION FOR PERFECTION
Byalo more 2, 4004 Plovdiv, Bulgaria
e-mail: bulgaria@icm.si, web: www.icm.si

ZAKONODAJA

Novosti glede ravnanja z embalažo na nemškem trgu

Nemčija je bila med prvimi državami, ki so uvedle proizvajalčevo razširjeno odgovornost za embalažo in odpadno embalažo, skupaj z obveznostmi sodelovanja v sistemu ravnanja za nekatere vrste odpadne embalaže, ki obremenjuje javne službe ravnanja z odpadki iz gospodinjstev.

Antonija Božič Cerar, GZS, Služba za okolje, podnebje in energijo

Pristop, ki se je pri njih uveljavil s posebno uredbo, ki se je začela uporabljati leta 1993, je v zadnjih letih doživel nekaj dopolnitev in nadgradenj za izboljšanje transparentnosti delovanja sistema ter sledljivosti embalažnih tokov in zagotavljanje skladnosti z v 2018 sprejetimi spremembami evropskih direktiv za odpadke, embalažo in odpadno embalažo ter novo direktivo o zmanjšanju vpliva nekaterih plastičnih proizvodov na okolje iz 2019.

V sredini leta 2017 je bil v Nemčiji sprejet zakon o embalaži, ki je stopil v veljavo 1. januarja 2019 in nadomestil do takrat veljavno uredbo. Zakon je uvedel neodvisni organ (Zentrale Stelle Verpackungsregister - ZSVR) za nadzor nad sistemom ravnanja z odpadno embalažo in delovanjem konkurenčnih družb, ki zagotavljajo ravnanje z odpadno embalažo. ZSVR je oblikoval in vodi javni register zaveznih proizvajalcev in njihovih blagovnih znamk ter skrbi tudi za ozaveščanje, informiranje in strokovno razumevanje obveznosti za embalažo in odpadno embalažo na nemškem trgu. ZSVR oblikuje splošna navodila oziroma merila o možnosti reciklaže posameznih vrst embalaže, katalog embalaže, za katero imajo proizvajalci obveznost sodelovanja v sistemu

ravnanja z odpadno embalažo, in tolmači obveznosti proizvajalcev in izvajanje zahtev.

Od 3. julija 2021 lahko proizvajalci, ki nimajo podružnice v Nemčiji, določijo pooblaščenega zastopnika, ki v njihovem imenu izpolnjuje obveznosti za ravnanje z embalažo in odpadno embalažo. Proizvajalec na pooblaščenega zastopnika ne more prenesti pooblastila za vpis v javni register proizvajalcev ali njegovo

spremembo, čeprav je med podatki, ki jih proizvajalec vpiše ob registraciji, tudi podatek o pooblaščenem zastopniku, če ga je imenoval.

Pojem proizvajalec, ki mora prevzeti obveznosti za embalažo oziroma odpadno embalažo, zajema ne le proizvajalce embaliranega blaga, ampak tudi trgovce, vključno s spletnimi trgovci in prodajalci na daljavo ter distributerji. Zavezanec je tisti, ki embalira blago v Nemčiji ali kot

uvoznik prvi embalirano blago vnaša na nemški trg.

Uvozniki na nemškem trgu so osebe, ki prve vnašajo prodajno, skupinsko ali transportno embalažo na ta trg. To so osebe, ki nosijo pravno odgovornost za blago oziroma njegovo lastništvo ob prehodu meje v Nemčijo. Določitev odgovornosti zavisi od primera do primera glede na pogoje, ki sta jih pogodbeno opredelila prodajalec in kupec.

Pomembne spremembe od leta 2021

Z novimi obveznostmi so se 2021 začeli srečevali tisti, ki se ukvarjajo s spletno prodajo oziroma prodajo na daljavo. Spletni prodajalec ali prodajalec na daljavo, ki nima podružnice v Nemčiji, mora prevzeti obveznosti za ravnanje z odpadno embalažo pošiljke, ki jo je poslal na nemški trg. Vpisati se mora v javni register, vključiti v sistem ravnanja z embalažo in odpadno embalažo in poročati. Ob vpisu v register mora navesti ime blagovne znamke, ki jo navaja na pošiljkah. Če ime blagovne znamke ni navedeno na pošiljki, mora v registru navesti ime podjetja.

Če poteka spletna prodaja ali prodaja na daljavo preko distributerja, ki je lociran v Nemčiji, bodo obveznosti prvih in drugih odvisne od pogodbenih določil med prodajalcem in nemškim distributerjem, kot je že uveljavljeno za ostale uvoznike na nemški trg.

Od sredine leta 2022 se morajo v javni register vpisati vsi, ki prvi dajejo embalirano blago na nemški trg, ne glede na to, ali je to embalirano blago široke potrošnje, kjer se odpadna embalaža zbira v gospodinjstvih, ali gre za trgovanje med podjetji oziroma odpadno embalažo, ki ni značilna za blago široke potrošnje. Pred tem je ta obveznost namreč veljala le za proizvajalce, ki so dajali na trg »potrošniško embalažo«, ki je tipično končala v odpadkih gospodinjstev.

Nemški sistem namreč narekuje obveznosti proizvajalcev za embalažo glede na kraj nastajanja odpadne embalaže. Razlikuje med odpadno embalažo gospodinjstev in njim primerljivim virom ter odpadno embalažo, ki nastaja v virih

Foto: Depositphotos

iz gospodarstva. Kot primerljivi gospodinjstvom so opredeljeni viri, kjer zabojniki za odpadke niso večji od 1100 litrov glede na ločeno zbrano frakcijo odpadne embalaže. Mednje se tako uvrščajo gostinski obrati, zdravstvene in izobraževalne ustanove, manjše pisarne, obrtna in kmetijska podjetja.

Proizvajalci, ki dajo na trg izdelke, katerih odpadna embalaža konča pri gospodinjstvih, zasebnih potrošnikih oziroma njim primerljivim virom, se morajo vpisati v javni register in pridružiti sistemu ravnanja z odpadno embalažo ter poročati o količinah embalažnih materialov, ki so jih dali na nemški trg v koledarskem letu. Sem spada prodajna embalaža, ki neposredno ovija prodajano blago, skupinska embalaža, ki ovija več enot prodajnega blaga, servisna embalaža, ki jo polni ponudnik na mestu prodaje, ter tudi dostavna embalaža oziroma embalaža pošiljk spletnih trgovcev in prodajalcev na daljavo.

Proizvajalci, ki poslujejo predvsem s pravnimi osebami v gospodarstvu, se morajo od 1. julija 2022 vpisati v javni register proizvajalcev. Še vedno velja, da se tem proizvajalcem ni treba vključiti v sistem ravnanja z odpadno embalažo. »Gospodarska embalaža« je embalaža, ki je po naravi transportna, namenjena kroženju za večkratno uporabo oziroma

ni prvenstveno namenjena zasebnim potrošnikom v gospodinjstvih, kot so sodi, kontejnerji IBC, t. i. večje vreče »big bag« ter embalaža, ki vsebuje nevarne snovi.

Po 1. juliju 2022 se morajo v register vpisati tudi proizvajalci, ki dajejo na trg pločevinke in plastenke za pijače. Proizvajalci s to embalažo sodelujejo v ločenem kavcijskem sistemu za vsebnike za pijače za enkratno rabo in se jim tudi ni treba vključiti v splošni sistem za ravnanje z embalažo in odpadno embalažo.

Sistem ločevanja odpadne embalaže po viru nastanka je zapleten, zato je vloga, ki jo odigra ZSVR z vidika strokovnih navodil, meril in napotkov, ki jih ponuja zavezancem, izredno pomembna. Za vse, ki šele ugotavljajo, ali bodo morali vstopiti v sistem ravnanja z embalažo in odpadno embalažo, je še posebej pomemben katalog z naborom embalaže, ki mora biti vključena v sistem ravnanja. Katalog je objavljen na spletni strani ZSVR. V primeru dvoma lahko podjetja prosijo ZSVR tudi za individualno svetovanje. Potrebno je upoštevati, kje določena embalaža tipično konča kot odpadek, ne glede na to ali posamezen primer od tega odstopa.

ZSVR vodi tudi register strokovnjakov in revizorjev, ki lahko konkretno svetujejo podjetjem pri izpolnjevanju zahtev in obveznosti glede na vrsto embalaže, ki jo dajejo na nemški trg. ■

SIST - SLOVENSKI INŠTITUT ZA STANDARDIZACIJO

Standardi krepijo konkurenčnost podjetij

Slovenski inštitut za standardizacijo (SIST) je nacionalni organ, ki skrbi za pripravo in sprejemanje neobveznih standardizacijskih dokumentov ter zastopa interese Slovenije v mednarodnih in evropskih organizacijah. Omogoča enakopravno vključevanje vseh zainteresiranih v standardizacijske aktivnosti in s tem soustvarjanje nacionalne, evropske in mednarodne standardizacije. O njegovi vlogi v družbi je spregovorila direktorica, mag. Marjetka Strle Vidali.

V čem je pomen standardov za delovanje in poslovanje gospodarstva?

Standard je od nekdanjega sinonim za nekaj, kar je narejeno skladno s pravili in varno za uporabo. Za uporabnike pomeni, da so izdelki, če so narejeni po standardih, vredni zaupanja, kakovostni in varni. Za podjetja pa, da s sodelovanjem pri delu v tehničnih odborih lahko vplivajo na zahteve za izdelek ter spremljajo in sooblikujejo nove trende. To pa je pomembna prednost, saj se lahko hitreje odzovejo na novosti in potrebe trga, s čimer so bolj konkurenčni na domačem in globalnem trgu.

V SIST precejšnje pozornost posvečate tudi izobraževanju. Kaj na tem področju ponujate podjetjem?

Organiziramo seminarje s kotizacijo, ki so namenjeni članom SIST in ostalim gospodarskim subjektom, predvsem malim in srednjim podjetjem ter obrtnikom, in vsem, ki v znanju vidijo ključ do uspeha. SIST združuje približno 600 slovenskih strokovnjakov različnih sektorjev. To predstavlja izjemno bazo znanja, ki ga delimo z udeleženci seminarjev

skupaj s strokovnjaki, ki so tudi predavatelji na naših seminarjih. V okviru naše Kontaktne točke SIST nudimo tudi brezplačne seminarje za zakonodajalce in ostale uporabnike.

V začetku lanskega leta je bila objavljena Evropska strategija standardizacije. V čem je njeno bistvo in kaj prinaša slovenskim podjetjem?

Podaja niz ukrepov, s katerimi bi standardi postali temelj odprnega, zelenega in digitalnega enotnega trga ter tako okrepili globalno vlogo evropskega standardizacijskega sistema. Za slovenska podjetja pa je morda pomembnejša nacionalna strategija standardizacije do leta 2026. Prinaša namreč izboljševanje, prepoznavnost in dejavnost nacionalnega sistema v skladu z mednarodno in evropsko standardizacijo, s cilji, kot je boljše podpora in informiranje uporabnikov, ter sledenje razvoju novih tehnologij digitalne, zelene in trajnostne družbe ter družbe znanja. V slovensko strategijo smo vključili 4 glavne cilje: 1) dobro upravljanje SIST za izpolnjevanje poslanstva, učinkovito poslovanje in vzdrževanje mednarodnega sodelovanja, 2) krepitev podpore vsem zainteresiranim deležnikom, vključno s sistemskim izobraževanjem prihodnjih generacij, 3) razvoj novih področij standardizacije v podporo strateškemu razvoju Republike Slovenije, z aktivnim vključevanjem deležnikov in 4) posodobitev IT za enostavnejši in prijaznejši dostop do standardov in storitev SIST ter vzpostavitev digitalne mreže soustvarjalcev. Z zastavljenimi cilji želimo še bolj podpreti podjetja in jim pomagati, da s standardi in vključevanjem v standardizacijo postanejo še bolj konkurenčni.

»Standardi so vsepovsod, zavedanje, kako pomembni so in kaj doprinašajo h kakovosti življenja, pa je premajhno,« pravi mag. Marjetka Strle Vidali, direktorica Slovenskega inštituta za standardizacijo.

Kakšne načrte ste si v SIST zadali za leto 2023?

Letos smo že začeli realizacijo prej omenjenih ciljev iz strategije; predvsem želimo o pomenu standardizacije seznanjati mlade. Za morebitna sodelovanja se dogovarjamo z nekaterimi fakultetami. Izvajamo seminarje, ustanovili bomo tehnične odbore za nova področja, kot je na primer pred kratkim ustanovljeni odbor za umetno inteligenco, ob mednarodnem dnevu standardizacije pa organiziramo promocijski dogodek v sodelovanju s Časnikom Finance, kjer pričakujemo predvsem podjetja, ki nas še ne poznajo in se bodo želela vključiti v standardizacijo.

INOVACIJE

Inovacije = ideje × energija²

Na Gospodarski zbornici Slovenije smo v sredini februarja odprli že 27. razpis GZS za najboljše inovacije v letu 2023. Prijave sprejemamo do začetka aprila 2023.

Katja Pokeržnik, GZS – Koroška gospodarska zbornica

V letu 2023 nas čaka veliko izzivov, predvsem na področju energije, energetike. Želimo si, da ima beseda energija pozitiven prizvok, zato smo letošnji izziv poimenovali Inovacije (so) energija. Spremlja pa ga slavna Einsteinova formula $E=mc^2$, oziroma v naši obliki Inovacije = ideje × energija².

Inovativnost je eden najpomembnejših stebrov GZS in tudi celotnega gospodarstva. Zavedamo se pomembnosti vlaganj podjetij, organizacij in posameznikov v razvoj in inovacije ter njihovega doprinosa naši celotni družbi, zato jih spodbujamo tudi preko navedenega razpisa. 13 regijskih gospodarskih zbornic že začenja s promocijo projekta in pogovori s podjetji o njihovi inovacijski dejavnosti. Od februarja do konca marca bomo izvedli webinarje z uporabnimi nasveti in informacijami, kako pripraviti dobro prijavo. Zainteresiranim bomo omogočili osebna svetovanja in pomoč pri pripravi prijav.

Letos smo posodobili in prenovili pravilnik, saj smo želeli, da je postopek bolj prijazen prijaviteljem in da z novostmi še bolj spodbujamo, osvetljujemo in nagrajujemo inovativnost v gospodarstvu in širši družbi. Tako bomo namesto priznanja za prispevek na področju inovativnosti podelili priznanje »Prebojna invencija«. Prepričani smo, da bomo tako primerne izpostavili in nagradili dobre ideje oz. inovacije z velikim potencialom, ki pa še nimajo zadostnih gospodarskih in drugih učinkov. Podelili bomo tudi

posebno priznanje za inovacijski izziv. V Pravilniku o podeljevanju priznanj GZS za inovacije smo opredelili število inovacijskih predlogov, ki jih komisije na ravni regijskih zbornic lahko uvrstijo v tekmovanje na nacionalni nivo (3 predloge, če so na razpisu imele do 15 prijav, ob dodatnih 8 prijavah lahko na nacionalno tekmovanje uvrstijo še eno od najbolje ocenjenih inovacij).

Vabljeni na webinarje z uporabnimi nasveti za pripravo dobre prijave.

Ocenjevanje po prenovljenem pravilniku temelji na petih izčiščenih kriterijih:

1. izziv, ki ga inovacija rešuje;
2. rešitve, ki jih inovacija predstavlja;
3. gospodarski učinki inovacije;
4. trajnostni in okoljski učinki inovacije;
5. edinstvenost inovacije.

Prijavitelji naj v opisu inovacije navedejo tudi prednosti inovacije v primerjavi s konkurenco, opišejo, katere ključne lastnosti oz. funkcije izdelka/storitve/rešitve so izboljšane, ali je inovacija stalna, prebojna ali disruptivna, katero področje naslavlja: ali je ekipa multidisciplinarna (povezovanje z razvojno-raziskovalnimi organizacijami in drugimi gospodarskimi organizacijami); ali je zaščitena z mednarodnim patentom, blagovno znamko v tujini, modelom v tujini, z avtorsko pravico na mednarodnem nivoju, s slovenskim patentom (navedba konkretnega imena/številke), poslovno skrivnostjo.

Veselimo se inovacijskih predlogov, ki so vedno plod odličnega dela razvojnih ekip, posameznikov in raziskovalnih institucij.

V juniju načrtujemo 13 regijskih podelitev najboljšim inovatorjem v regijah. Vsaka od svečanih prireditev ima vedno lokalni pridih, odlične izpostavitve in predstavitve inovatorjev, spodbudne misli predstavnikov regijskih zbornic, GZS, pristojnih ministrstev in predstavnikov lokalnih skupnosti. Na vseh podelitvah so prisotni mladi bodoči podjetniki, ki sodelujejo na tekmovanju v podjetniških idejah mladih – POPRI. Ti so s svojimi idejami in angažiranostjo dokaz, da je pred nami inovativna in razvojno naravnana prihodnost. Navdušuje dejstvo, da se na vseh takšnih dogodkih inovacijske ekipe povežejo, delijo izkušnje, svoje dosežke in tudi poiščejo morebitne možnosti sodelovanja.

Sklepno dejanje je Dan inovativnosti, ki bo 19. septembra na Brdu pri Kranju. Nacionalna partnerja projekta sta Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport ter Agencija SPIRIT. Za vse informacije glede razpisa, podporo pri prijavi prijavitelji vabljeni, da se obrnete na 13 regijskih gospodarskih zbornic, oziroma na spletno stran Inovativna Slovenija. ■

Več o razpisu

POSLOVNA KLIMA

Industrijske kovine navzgor v pričakovanju večje rasti povpraševanja na Kitajskem

Spodbujevalni ukrepi na Kitajskem, elektrifikacija in omejene zaloge bodo vplivale na rast cen industrijskih kovin.

Darja Močnik, Analitika GZS

Cene kovin in mineralov so decembra porasle že drugi mesec zapored (med 5-6 % na mesec), a so bile medletno nižje za 8,9 % (v USD). Industrijska aktivnost na Kitajskem je ostala šibka. Pričakuje se, da bo sprostitev omejitev zaradi covida-19 spodbudila povpraševanje po kovinah. Izven Kitajske so nižje cene energije, zlasti v Evropi, poleg šibkejšega dolarja podpirale povpraševanje po kovinah. V naslednjih dveh letih se v povprečju pričakuje, da se bodo cene večine surovin znižale, in sicer predvsem cene energetske surovine (nafta, zemeljski plin) zaradi upočasnjenega povpraševanja po vsem svetu, a bodo zaradi omejenega povečanja ponudbe cene ostale na podobni ravni (morda višje) kot leta 2019. Močno evropsko povpraševanje po alternativnih dobavah plina bo zlasti letos ohranjalo te cene povišane. Cene kovin se bodo v 2023–24 dvignile zaradi ponovne rasti zasebne potrošnje in drugih spodbujevalnih ukrepov na Kitajskem. Energetski prehod bo narekoval zviševanje cen številnih kovin, zlasti aluminija, bakra in niklja, ki se uporabljajo v električnih vozilih (EV), baterijah ter polnilni in omrežni infrastrukturi.

Cene aluminija so decembra porasle tretji mesec zapored, po znižanjih v predhodnih mesecih (vrh marca 2022 pri ceni

3.498 USD/mt). Izboljšano povpraševanje ob nižjih cenah energije in šibkejšem ameriškem dolarju je še naprej vzpostavljalo pritisk na rast cen v kombinaciji z zmanjševanjem ravni zalog. Zaradi visokih cen energije se je od začetka ruske invazije na Ukrajino zmanjšala proizvodnja na Kitajskem in v Evropi. Aluminij ima velik pomen za gradbeni sektor in za zelene tehnologije. V 1. četrtletju 2023 naj bi se po napovedih FocusEconomics (ocena 15 analitikov) cena aluminija gibala pri 2.309 USD na metrično tono (2.336 USD v 4. čet. 2022), v celem letu 2023 pa pri povprečni ceni 2.341 USD.

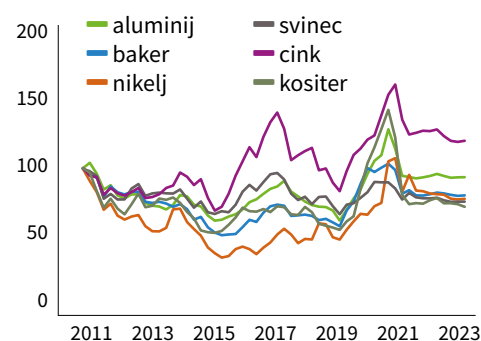
Cene svinca so se decembra krepile že tretji zaporedni mesec (vrh marca 2022 pri ceni 2.345 USD/mt). Kljub podatkom LME, da so se zaloge decembra medletno povečale za 5,9 %, je naraščajoče povpraševanje po proizvodnji električnih vozil še naprej podpiralo cene. V 1. četrtletju 2023 naj bi se po napovedih FocusEconomics cena svinca gibala pri 2.021 USD/mt, v celem letu 2023 pri povprečni ceni 2.011 USD.

Cene niklja so se decembra dvignile drugi mesec zapored (med 13 in 16 % na mesec). Medletno so bile višje za 44,6 % (vrh marca pri ceni 33.924 USD/mt). Cene niklja so rasle zaradi pričakovanj o podpori Kitajske nepremičninskemu in

gradbenemu sektorju ter sprostitve politike »zero covid«. Dolgoročno je trend razogljčenja z elektrifikacijo dober obet za rast povpraševanja. V 1. četrtletju 2023 naj bi se po napovedih FocusEconomics cena niklja gibala pri 22.334 USD/mt (25.581 USD v 4. čet. 2022) in v celem letu 2023 pri povprečni ceni 21.842 USD.

Decembra so bile cene kovin v primerjavi s septembrom višje (nikelj 27,1 %, svinec 18,5 %, kositer 14,4 %, železova ruda 12,1 %, baker in aluminij 8 %), saj so v zadnjem četrtletju cene kovin spet porasle. Kljub rasti so bile cene večine kovin decembra 2022 v primerjavi z decembrom 2021 nižje - kositra za 38,7 %, bakra za 12,3 %, aluminija za 12,3 %, cinka za 7,9 %, svinca za 3,7 % (izjema nikelj +45 %). ■

Gibanje cen kovin (Indeks, Q1 2011=100)

Vir: FocusEconomics

10 ključnih podatkov za Slovenijo

1. Poslovna klima v Sloveniji: -0,8 odstotne točke (jan. 2023)

Vrednost kazalnika gospodarske klime v Sloveniji je bila januarja letos (dosegla je -0,8 odstotne točke) za 1,5 o. t. nižja kot mesec prej. V primerjavi z januarjem 2022 je bila vrednost kazalnika gospodarska klima nižja za 6,3 odstotne točke. Največje znižanje je bilo posledica negativnih vplivov kazalnikov zaupanja v predelovalnih dejavnostih (znižanje za 4,9 o.t.), med potrošniki (za 2,2 o.t.) in v gradbeništvu (za 0,4 o.t.), na rast pa je vplivalo zaupanje v storitvenih dejavnostih (za 0,9 o.t.).

2. Industrijska proizvodnja: +2,4 % (I-XI 22/I-XI 21)

V prvih enajstih mesecih 2022 je bila industrijska proizvodnja višja za 2,4 %, od tega je bila v predelovalnih dejavnostih višja za 4,8 % (izstopala je pri visoko tehnoloških sektorjih, kjer je znašala +20 %, kamor spadajo farmacija, elektroindustrija ter letalstvo), v rudarstvu za 24 % (dinamika izkopa premoga je bila vsaj v 1. polletju dobra), v energetiki pa je bila nižja za 26 %. Samo v novembru je bila industrijska proizvodnja medletno nižja za 3,6 %, predvsem zaradi padca v rudarstvu (-25 %; težave z izkopom premoga) ter oskrbe z električno energijo, plinom in paro (-40 %; manjša proizvodnja v TEŠ, NEK in HE). V predelovalnih dejavnostih je bila novembrska proizvodnja na podobni ravni (+0,3 %).

3. Blagovni izvoz: +34,9 % (I-XI 22/I-XI 21)

Izvoz blaga je bil v prvih enajstih mesecih 2022 za tretjino višji kot v enakem obdobju 2021. Predvsem se je relativno najbolj povečal izvoz in uvoz z državami nečlanicami EU, ob rasti trgovane z farmacevtskimi. Rast uvoza blaga je v tem obdobju znašala 40 %, k čemur je prispevala tudi visoka rast cen surovin in energentov v prvem polletju 2022. Primanjkljaj v blagovni menjavi je v tem obdobju znašal 3,4 milijarde EUR, pokritost uvoza z izvozom pa je bila 93,6-odstotna. Blagovna menjava Slovenije s tujino se je proti koncu leta umirila, ker se je vrednost izvoza in uvoza blaga skoraj izenačila, na kar so prispevale nižje cene energentov in prenos preteklih visokih uvoznih cen v prodajne cene.

4. Prihodek v tržnih storitvenih dejavnostih: +12,6 % (I-XI 22/I-XI 21)

V enajstih mesecih 2022 je bil skupni obseg (realna sprememba) prodaje v storitvenih tržnih dejavnostih (SKD H-N) v primerjavi z enakim obdobjem prej večji za 12,6 %. Obseg prodaje se je ta čas najbolj povečal v vseh skupinah storitvenih dejavnosti, najbolj v gostinstvu (za 56 %). Okrepili so se tudi prihodki v strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih (za 9,6 %), IKT (za 9,3 %), prometu, skladiščenju (za 8,6 %) in v drugih raznovrstnih dejavnostih (za 8,8 %). Obseg prihodka je bil ta čas nižji le pri poslovanju z nepremičninam za 1,4 %.

5. Prihodek v trgovini na drobno (brez motornih goriv): +3,1 % (2022/2021)

Realni prihodek od prodaje v trgovini na drobno, vključno s prodajo motornih goriv, se je v 2022 zvišal za petino v primerjavi z letom 2021. Prihodek v trgovini na drobno brez motornih goriv je bil višji za 3,1 %. V trgovini s neživilni se je prihodek povečal za 7,2 % (predvsem v trgovini s tekstilom, oblačili; gospodinjskimi napravami, avdio napravami; farmacevtski, medicinski proizvodi), v trgovini z živili pa je bil za 1,4 % nižji. Realni prihodek od prodaje motornih vozil in popravil je bil v tem obdobju nižji za 4,5 %.

6. Prenositve turistov: +38,5 % (2022/2021)

V letu 2022 je bilo zabeleženih za 15 % manj domačih prenočitev in za 110 % več prenočitev tujih turistov v primerjavi z letom 2021. Skupno je bilo v 2022 za 38,5 % več prenočitev (15,6 mio EUR). Največji porast prenočitev je bil zabeležen v hotelih (+45 %), v zasebnih sobah in apartmajih (+31 %) ter v kampih (+33 %), apartmajskih naseljih (+28 %). V primerjavi z letom 2019 je bilo v 2022 za 1 % manj prenočitev, med temi je bilo domačih prenočitev za 25 % več, tujih pa za 11 % manj. V tem obdobju je bilo za 18 % več prenočitev nemških turistov, a obenem za 28 % manj prenočitev turistov iz Italije, za 13 % manj iz Avstrije, za 9 % manj iz Hrvaške.

7. Vrednost gradbenih del: +30,9 % (I-XI 22/I-XI 21)

Vrednost gradbenih del v Sloveniji je bila novembra realno nižja za 3,4 % glede na oktober, kar po visoki oktobrski rasti ni bilo preseženje. Glede na november 2021 je bil obseg realno višji za 44 % (nominalno za 68 %, zaradi rasti cen materialov in stroškov dela), kar pomeni, da je bila rast v 11 mesecih leta višja za skoraj tretjino (nominalno za 55 %). V zadnjih treh mesecih leta 2022 je bilo število izdanih gradbenih dovoljenj za stavbe v Sloveniji višje za 9 % glede na 4. četrtletje 2021, od tega pri stanovanjskih stavbah za 28 %, pri nestanovanjskih pa nižje za 4 %.

8. Cene življenjskih potrebščin: +8,8 % (2022/2021)

Cene življenjskih potrebščin so se v enem letu zvišale za 10,3 %. Blago se je v enem letu podražilo za 11,5 % in storitve za 7,7 %. K letni inflaciji so največ, 3,1 o. t., prispevale višje cene hrane in brezalkoholnih pijač za 18,6 % (najbolj sladkor, jedilno olje, maslo, sveže posneto mleko, sir in skuta, krompir), električne energije, plina in drugih goriv za 18 % (najbolj trda goriva, zemeljski in mestni plin), cene stanovanjske in gospodinjske opreme ter tekočega vzdrževanja stanovanj (za 12,9 %), prevoza (za 9 %). Blago dnevne porabe se je podražilo za 14,5 %, trajno blago za 8,2 % in poltrajno blago za 3,8 %. Povprečna letna rast cen življenjskih potrebščin je bila v 2022 za 8,8 % višja v primerjavi z letom 2021.

9. Število delovno aktivnih: +2,5 % (I-XI 22/I-XI 21)

Število delovno aktivnih oseb v Sloveniji se v novembru ni pomembno spremenilo (poraslo je za 943 oseb oz. za 0,1 % na 931.175 oseb) v primerjavi s predhodnim mesecem. Število delovno aktivnih v Sloveniji je v enem letu poraslo za 1,9 % oz. za 17.755 oseb. V tem obdobju se je število delovno aktivnih najbolj povečalo v gradbeništvu (+5.074 oseb), predelovalnih dejavnostih (+4.311), zdravstvu in socialnem varstvu (+1.783), informacijskih in komunikacijskih dejavnostih (+1.478 oseb). Zmanjšalo se je le v kmetijstvu, gozdarstvu, finančnih, zavarovalniških dejavnostih ter dejavnosti javne uprave, obrambe in socialnega varstva.

10. Povprečna bruto plača: 2,6 % (I-XI 22/I-XI 21)

Povprečna bruto plača za mesec november (izplačana v decembru) je bila v Sloveniji medletno višja za 7,7 %, v primerjavi s predhodnim mesecem pa višja za 10,9 % zaradi izrednih izplačil (13. plača in božičnica), ki jih je prejela četrtina vseh zaposlenih, ki so prejeli plačo. Povprečna mesečna bruto plača se je v prvih enajstih mesecih v zasebnem sektorju zvišala za 6,4 % v primerjavi z enakim obdobjem leta 2021. V javnem sektorju je bila nominalno nižja za 3,2 %, kar je bilo posledica odsotnosti izrednih izplačil v javnem sektorju, povezanih s pandemijo. Povprečna bruto plača je v prvih enajstih mesecih letos znašala 2.012 EUR bruto oz. 1.309 EUR neto.

IZOBRAŽEVANJE IN KADRI

Mikrodokazila: še en »buzzword« ali priložnost za agilnost?

Evropska komisija je junija 2022 podala smernice za vpeljevanje mikrodokazil v evropski prostor, da bi tako omogočila bolj enostavno prepoznavanje kompetenc in dosežkov v državah članicah EU.

Ines Gergorič, GZS - Strateški razvoj

Pomanjkanje kadra, prekvalifikacije in dodatna usposabljanja zaradi hitrih sprememb na trgu dela zahtevajo hitrejša prilagajanja izobraževalnih sistemov in hitrejša pridobivanje kompetenc v skladu s potrebami trga dela. Po mnenju Evropske komisije bi lahko nove tehnologije, ki se bodo pojavile v naslednjem desetletju, preoblikovale milijone delovnih mest. Ocenjuje se, da bo do leta 2025 50 odstotkov zaposlenih po vsem svetu zaradi digitalizacije potrebovalo prekvalifikacijo. V tem kontekstu postanejo mikrokrediti sredstvo za ustvarjanje učinkovitega vseživljenjskega učenja.

Evropska komisija je v juniju 2022 podala smernice za vpeljevanje mikrodokazil v evropski prostor. Ta bi prispevala k bolj enostavnemu prepoznavanju kompetenc in dosežkov v državah članicah EU. S tem želi podpreti razvoj, izvajanje in priznavanje mikrodokazil med institucijami, podjetji, sektorji in mejami.

Mikrodokazila so opredeljena kot »certificirani dokumenti, s katerimi se potrjujejo učni izidi kratkoročnih učnih izkušenj. Ponujajo prilagodljiv, ciljno usmerjen način za pomoč ljudem pri razvoju kompetenc, ki jih potrebujejo za

osebni in poklicni razvoj«. Ekosistem mikrodokazil sestavljajo vsi ključni deležniki za oblikovanje, vrednotenje in uporabo mikrodokazil.

Jasno opredeljen namen, vrednost in kvalifikacije usposabljanja bodo pomagali zagotoviti prepoznavnost mikrodokazil.

Mikrodokazila v praksi

V svetu (ZDA, Avstralija, Nova Zelandija, Kanada) so mikrodokazila v visokem šolstvu že uveljavljena, v državah članicah EU se je proces usklajevanja šele začel, medtem ko je na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja potrebno šele začeti razvijati ustrezne in prepoznane modele vpeljevanja mikrodokazil. Trenutno ni skupnega evropskega pristopa k mikrokreditom in modularizaciji programov poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Še vedno je peskovnik za raziskovanje in razvoj nacionalnih strategij, ki bodo imele skupno podlago in razumevanje za zagotavljanje prenosljivosti in primerljivosti med državami članicami EU in verjetno tudi širše. Vendar poklicno izobraževanje in usposabljanje v zvezi s tem prevzema izkušnje, pridobljene pri visokem šolstvu.

V okviru Reforme visokega šolstva za zelen in odporen prehod v Družbo 5.0 smo sodelovali z MZVŠI ter izvedli delavnice za izvajalce pilotnih projektov, katerih namen je bil prenos znanja iz gospodarstva kot enem od področij uporabe mikrodokazil ter viru informacij o potrebah gospodarstva iz Strateško razvojnih inovacijskih partnerstev kot tudi Kompetenčnih centrov.

Mikrodokazila so opredeljena kot »certificirani dokumenti, s katerimi se potrjujejo učni izidi kratkoročnih učnih izkušenj«.

Strateška razvojno-inovacijska partnerstva (v nadaljevanju SRIP) v okviru Strategije pametne specializacije Slovenije predstavljajo enega od pomembnih instrumentov za povezovanje vseh deležnikov ekosistema za doseganje konkurenčne prednosti in blaginje Slovenije. SRIP-i naslavlja tudi področje razvoja človeških virov, znotraj katerega je področje napovedovanja potreb po kompetencah za opredeljena fokusna področja posameznega SRIP-a. Visokošolski zavodi so tudi del tega ekosistema pametne specializacije in so vključeni v posamezne SRIP-e. Ti torej predstavljajo odlično orodje za ugotavljanje aktualnih potreb okolja in pridobivanje informacij o aktualnih potrebah, ki jih potem visokošolski zavodi lahko na modificirani način prenesejo v mikrodokazila ter s tem zagotavljajo zapiranje zanke in

Mikrodokazila so:

- enote majhnega obsega učenja (»bite-sized units«), opredeljene z učnimi izidi, ki jih posameznik pridobi skozi proces učenja; so last posameznika in so prenosljiva; ovrednotenje pridobljenih kompetenc temelji na vnaprej jasno opredeljenih merilih;
- priložnost za zapolnjevanje vrzeli in odgovor na potrebe po razvoju kompetenc za zagotavljanje konkurenčnosti posameznikov in okolja;
- priložnost za doseganje agilnosti visokošolskih zavodov in na splošno izobraževalnega sistema v slovenskem in mednarodnem prostoru z ustvarjanjem dodane vrednosti za okolje in družbo ter celoten ekosistem; ustvarjajo priložnost za povezovanje in sodelovanje med in znotraj visokošolskih zavodov ter oblikovanje skupnosti učenja.

vrzeli na področju iskanih kompetenc in agilnost izobraževalnih institucij znotraj ekosistema.

Na milijone delovnih mest bi se lahko v naslednjem desetletju preoblikovalo zaradi pojava novih tehnologij.

Mikrodokazila v visokošolskem izobraževalnem prostoru

Namen oblikovanja sistema mikrodokazil in samega oblikovanja mikrodokazil je idealna učna priložnost in učni poligon za raziskovanje, inoviranje in preizkušanje ter resnično oblikovanje agilnega pristopa k razvoju kompetenc v visokošolskem slovenskem prostoru, kar bo pomenilo dodano vrednost za celoten ekosistem.

Vpeljevanje mikrodokazil v visokošolski izobraževalni prostor je kompleksna

zadeva, vezana na obstoječi izobraževalni sistem posamezne države, zato je dobro poznati obstoječe mednarodne prakse, vendar jih ni možno le kopirati v slovenski sistem. Potrebno je premisliti, ali je možna modifikacija, v kolikšni meri in katere elemente lahko morebiti preoblikujemo in uporabimo pri grajenju slovenskega sistema mikrodokazil.

Mikrodokazila naj bi prispevala k bolj enostavnemu prepoznavanju kompetenc in dosežkov v državah članicah EU.

Toda kljub vsemu hrupu o tem, kaj mikrodokazila lahko naredijo, je malo jasnosti in soglasja o tem, kaj mikrodokazila pravzaprav so in kako lahko dosledno in učinkovito delujejo tako za ljudi kot za delovna mesta. Preden se bodo mikrodokazila uveljavila, je potrebno jasno opredeliti namen, vrednost in kvalifikacije usposabljanja, ki jih ponujajo. To bo pomagalo zagotoviti, da bodo prepoznana, prenosljiva in cenjena med državami, delodajalci, delovnimi mesti in sektorji. ■

1 <https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20220705223949571>

2 <https://education.ec.europa.eu/news/european-council-approves-measures-to-standardise-micro-credentials#:~:text=Micro%2Dcredentials%20certify%20the%20learning,their%20personal%20and%20professional%20development.>

3 <https://cwf.ca/research/publications/what-now-micro-credentials-small-qualifications-big-deal/>

KAMPANJA

Kampanja GZS s sloganom Vaš glas gospodarstva

Kreativna skupina GZS je na rojstni dan naše zbornice, 12. januarja, lansirala letošnjo marketinško kampanjo s sloganom Vaš glas gospodarstva.

Kaja Konda, Marketing in organizacija dogodkov GZS

Letošnja marketinška kampanja GZS z nostalgичno oblikovano podobo obuja spomine na nekdanje čase in vzbuja čustva ciljnih skupin. Gospodarska zbornica Slovenije je 12. februarja praznovala častitljiv 172. rojstni dan. Njeno zgodovino so pisale generacije zborničarjev, ki so bile vedno glas potreb in interesov gospodarstva. V tako dolgi zgodovini so se zgodili veliki razvojni premiki, vzponi in padci, krize in razcvet gospodarstva, spreminjale so se tudi državne ureditve, družbene in politične razmere. Toda ne glede na čas ali razmere je bila zbornica vedno glas gospodarstva v dobrobit svojih članov; vedno je bila inovativna in proaktivna. Zato lahko s ponosom in v žlahtnem nostalgичnem tonu poudarimo njeno zgodovinsko vlogo in tradicijo, a hkrati zazrtost v prihodnost. GZS po besedah njene **generalne direktorice Vesne Nahtigal** ostaja tudi v svojem 173. letu »mladostna, živahna ter inovativna dama, ki bo še naprej uspešno odgovarjala na vse izzive sodobnega časa«. Tako letošnja marketinška kampanja ni nostalgичno zastavljena le zato, ker je retro »in«, ampak tudi zato, ker na temeljih preteklosti gradimo most v prihodnost.

Z letošnjo kampanjo se vračamo v obdobje prvih računalnikov, prvih kompleksnih enačb, ki so jih računalniki preprosto rešili. Zakaj? Vsa področja, kjer se glasno sliši vaš glas gospodarstva,

smo predstavili kot enačbe. In pri reševanju teh enačb nam je priskočil na pomoč retro računalnik.

Kampanja prinaša odgovore na vprašanja, kdo in kako smo vaš glas gospodarstva; za kaj se zavzema GZS, na katerih področjih deluje in kateri so njeni dosežki. Kdo je vaš glas gospodarstva? 13 regionalnih zbornic, 25 združenj in

zbornic dejavnosti, 11 strokovnih služb in 100 strokovnjakov. Mi smo vaš glas gospodarstva in skrbimo za vaše interese. Izkoristite mnogotere poti do nas – pišite ali pokličite.

Nostalgичno obarvana sporočila vas bodo celo leto spremljala na plakatih, karticah in ekranih doma gospodarstva na Dimičevi 13 pa tudi na spletu. ■

Verzija 12.23

**Gospodarska
zbornica
Slovenije**

**Vaš glas gospodarstva
od 1851**

Verzija 12.23

[+] 13 regionalnih zbornic
[+] 24 združenj in zbornic dejavnosti
[+] 10 strokovnih služb
[+] 100 strokovnjakov

[=] **Vaš glas gospodarstva**

Gospodarska zbornica Slovenije > Plakat številka 1/7
[P] Poišči naslednji plakat

Verzija 12.23

[+] Zeleni prehod in digitalizacija
[+] Povezljivost
[+] Reindustrializacija
[+] Vloga države in finančnega sistema
[+] Horizonti prihodnosti

[=] **Vaš glas gospodarstva
za strateški razvojni preboj**

Gospodarska zbornica Slovenije > Plakat številka 2/7
[P] Poišči naslednji plakat

Verzija 12.23

[+] 26 let spodbujamo inovativnost
[+] 11.000 nagradjenih inovatorjev
[+] 169 zlatih nacionalnih priznanj

[=] **Vaš glas gospodarstva
za razvoj in inovacije**

Gospodarska zbornica Slovenije > Plakat številka 3/7
[P] Poišči naslednji plakat

Verzija 12.23

[+] 80 dogodkov
[+] 20 delegacij
[+] 1.000 svetovanj
[+] Pospeševalnik izvoza
[+] Angleški e-bilten

[=] **Vaš glas gospodarstva
za internacionalizacijo**

Gospodarska zbornica Slovenije > Plakat številka 4/7
[P] Poišči naslednji plakat

Verzija 12.23

[+] 200 mreženj letno
[+] 6 strateških svetov
[+] člani Eurochambres in ICC
[+] člani 70 mednarodnih
panožnih združenj

[=] **Vaš glas gospodarstva
za povezano poslovno okolje**

Gospodarska zbornica Slovenije > Plakat številka 5/7
[P] Poišči naslednji plakat

Verzija 12.23

[+] 15.000 nasvetov
[+] 300 seminarjev
[+] 15 revij Glas Gospodarstva
[+] 50 novičnikov
[+] 2.000 pravnih mnenj in svetovanj

[=] **Vaš glas gospodarstva
za informirano poslovno okolje**

Gospodarska zbornica Slovenije > Plakat številka 6/7
[P] Poišči naslednji plakat

Verzija 12.23

[+] 100 stališč in komentarjev
[+] 40 predlogov za spremembo zakonodaje
[+] 22 kolektivnih pogodb dejavnosti

[=] **Vaš glas gospodarstva
zastopa vaše interese**

Gospodarska zbornica Slovenije > Plakat številka 7/7
[P] Poišči naslednji plakat

Verzija 12.23

**Dimičeva ulica 13,
1504 Ljubljana**

01 5898 000

www.gzs.si
info@gzs.si

 GSZsi **GZSvideo**

 GZSnovice **gzs.si**

in **Gospodarska
zbornica Slovenije**

PRAVNI NASVET

Nova sodna praksa

Neustrezna nacionalna ureditev obdobja za prenos letnega dopusta

Nina Ličar, Pravna služba GZS

Vrhovno sodišče RS je 29. 11. 2022 izdalo sodbo opr. št. VIII Ips 26/2022, s katero je odločilo, da je ureditev 12-mesečnega obdobja za prenos letnega dopusta v Zakonu o delovnih razmerjih (ZDR-1) prekratka in pri odločitvi neposredno uporabilo Direktivo 2003/88/ES Evropskega parlamenta in Sveta o določenih vidikih organizacije delovnega časa (Direktiva).

ZDR-1 v 4. odstavku 162. člena določa, da ima delavec, ki zaradi različnih opravičenih odsotnosti ni mogel izrabiti letnega dopusta v tekočem koledarskem letu ali do 30. junija naslednjega leta, pravico ves letni dopust izrabiti do 31. decembra naslednjega leta. Nacionalna zakonodaja torej v navedenih primerih ureja obdobje za prenos letnega dopusta v trajanju 12 mesecev.

V konkretnem primeru opr. št. VIII Ipd 26/2022 je bil delavec v bolniškem staležu

od 27. 11. 2017 do 8. 1. 2019. Za leto 2017 mu je ostalo 22 dni neizkoriščenega letnega dopusta. Letni dopust za leto 2017 mu je v skladu z ZDR-1 propadel z 31. 12. 2018, zahtevo za izplačilo denarnega nadomestila za neizkoriščeni letni dopust pa je delodajalec zavrnil. Delavec je v sodnem postopku zahteval plačilo odškodnine, ker mu delodajalec ni omogočil izrabe letnega dopusta. Vrhovno sodišče je odločilo, da je delodajalec ravnal protipravno, ker delavcu po zaključku bolniškega staleža z 8. 1. 2019 ni priznal pravice do plačanega letnega dopusta iz leta 2017. Dejstvo, da je delodajalec ravnal v skladu z ZDR-1, ki določa 12-mesečno referenčno obdobje za prenos letnega dopusta, ga odgovornosti za škodo ne razbremeni, saj je določba Direktive nepravilno prenesena v nacionalno zakonodajo. Posledično je, po

mnenju sodišča, delavec lahko upravičen do odškodnine za premoženjsko škodo.

Direktiva sicer ne določa obdobja za prenos letnega dopusta, v skladu z že sprejetimi stališči Sodišča Evropske unije (SEU; primer *Niedel*, C-337/10 in primer *KHS*, C-214) pa mora obdobje za prenos letnega dopusta bistveno presežati čas trajanja referenčnega obdobja, kar je v smislu Direktive obdobje, za katero je letni dopust odmerjen (tekoče koledarsko leto). V navedenih primerih *Niedel* in *KHS* je SEU presodilo, da je obdobje za prenos letnega dopusta v trajanju 9 mesecev neustrezno, 15-mesečno pa ustrezno.

Nacionalno obdobje za prenos letnega dopusta v trajanju 12 mesecev iz 4. odstavka 162. člena ZDR-1 je tako v nasprotju z Direktivo, kot jo tolmači SEU. Referenčno obdobje in obdobje za prenos letnega dopusta sta enako dolgi in trajata 12 mesecev, kar pomeni da obdobje za prenos letnega dopusta ni bistveno daljše od referenčnega obdobja. Vrhovno sodišče je posledično neposredno uporabilo določbo 7. člena Direktive in odločilo, da je delodajalec ravnal protipravno ter zadevo vrnilo v ponovno odločanje na II. stopnjo.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti v skladu s sodbo Vrhovnega sodišča že načrtuje spremembo 4. odstavka 162. člena ZDR-1 na način, da bo imel delavec tudi po nacionalni zakonodaji v navedenih primerih pravico, da ves letni dopust izrabi do 31. marca leta, ki sledi letu, v katerega je možen prenos letnega dopusta – torej 15 mesecev. ■

FINANČNI NASVET

Bogastvo izbire

Pot do hitre rasti je s podpornimi institucijami krajša.

Bojan Ivanc, CFA, CAIA, glavni ekonomist pri Analitiki GZS

Foto: Žare Modlic

Izziv za poslovodstvo: *Smo uveljavljeno podjetje, ki ima dokazano konzervativno organizacijsko strukturo, ki nam onemogoča uporabo različnih inovacij mladega dela razvojne ekipe. Mislimo, da bi lahko naša razvojna ekipa ustvarila še več inovacij, če bi imeli lastno upravljavsko strukturo in bili ločeni od drugih sodelavcev. Mladim, prodornim sodelavcem bi želeli ponuditi tudi lastniški delež v novem podjetju, ker bi ti tako najboljše prispevali k poslovnemu razvoju novega podjetja. Katere spodbude za podjetništvo so v tem primeru na voljo in bi bile v tem primeru relevantne?*

Slovensko podporno okolje je zelo raznoliko

Zelo dober pregled nad spodbudami podjetništva nudi portal SPOT na povezavi: <https://spot.gov.si/sl teme/spodbude-za-podjetnistvo/>. V osnovi lahko razdelimo podporne mehanizme na finančne, ki

so povezani z viri financiranja za zagon podjetja in njegovo rast, in nefinančne oziroma posredne oblike pomoči. Zadnje so v razvitih poslovnih okoljih, kot je Slovenija že postala, vse pomembnejše in predstavljajo različne oblike pomoči pri ustanavljanju podjetja, kadrovski krepitvi, iskanju trgov oziroma kupcev ter ustreznih dobaviteljev, deljenje nasvetov ipd. Objektivno gledano ima Slovenija na papirju vse, kar imajo tudi v velikih državah, nekoliko bolj kritična ocena pa je, da so podporni akterji premalo usklajeni med seboj in prepuščajo pravo pot do uspeha podjetju samemu oziroma njegovi iznajdljivosti ali tudi srečnemu naključju.

Široka izbira podpornih institucij pri podjetniški aktivnosti

Povratne in nepovratne oblike finančne pomoči

Finančne oblike pomoči so podjetju na voljo v okviru različnih ukrepov ministrstev, javnih skladov, javnih agencij in drugih institucij v oblikah povratne in nepovratne pomoči. Vrste nepovratne pomoči vključujejo zlasti subvencije za zagon novih inovativnih podjetij in spodbude samozaposlenim. Spodbude samozaposlenim in sredstva za zagon novih inovativnih podjetij so na voljo večinoma v obliki subvencij, spodbude za gospodarski zagon in internacionalizacijo pa so pretežno v obliki povratnih sredstev. Med ključnimi institucijami pri finančnih

oblikah pomoči so Slovenski podjetniški sklad, Slovenski regionalno razvojni sklad, SID banka (tudi preko Sklada skladov), Spirit in Poslovni angeli Slovenije. Sredstva za specifičen del investicij so na voljo tudi na Ministrstvu za gospodarstvo, turizem in šport, Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in inovacije. Zavod RS za zaposlovanje nudi tudi nepovratna sredstva za usposabljanje in zaposlitev brezposelnih, kar je lahko pomembna podpora podjetjem, ki so delovno intenzivna, saj jim zniža ekonomsko ceno dela v določenem obdobju.

Nefinančne pomoči nudijo vsebinsko podporo pri rasti

Med nefinančnimi oblikami pomoči lahko omenimo točke SPOT svetovanje, spodbude prek Slovenskega podjetniškega sklada (vavčerji, vsebinska podpora), Subjekti inovativnega okolja podjetniški inkubatorji, univerzitetni inkubatorji, iniciativa Start: up Slovenija. Druge oblike podpore so podjetniški pospeševalniki, institucije regionalnega razvoja na regionalni ravni (regionalne in območne razvojne agencije), razpisi občin. Omeniti velja še tri pomembne zbornice: Gospodarsko zbornico Slovenije, Obrtno podjetniško zbornico Slovenije in Trgovinsko zbornico Slovenije, ki svetujejo in usposablajo člane. Poleg tega v Sloveniji deluje nekaj zbornic, ki nudijo kakovosten kontakt do svojega ciljnega trga in so pogosto dobra pot do iskanja tujih partnerjev. ■

Foto: Depositphotos

REŠEVANJE SPOROV

95 let delovanja Stalne arbitraže pri GZS

Stalna arbitraža pri GZS je v svoji 95-letni zgodovini odigrala pomembno vlogo pri reševanju gospodarskih sporov v Sloveniji in širše. Pod njenim okriljem je bilo uspešno rešenih več sto najzahtevnejših gospodarskih sporov.

Ester Fidel, GZS, Korporativno komuniciranje, foto: arhiv Stalne arbitraže pri GZS

Stalna arbitraža pri Gospodarski zbornici Slovenije je samostojna institucionalna arbitraža, ki je neodvisna od GZS. Spore rešuje že od leta 1928, ko je bilo ustanovljeno takratno Razsodišče za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. **Marko Djinović, generalni sekretar Stalne arbitraže pri GZS**, pravi, da ta izjemen jubilej vsebuje dve pomembni sporočili: »Po eni strani smo lahko upravičeno ponosni na bogastvo, ki smo ga ustvarili v preteklosti, po drugi strani pa v preteklosti ne smemo zastati. Dolgoletna tradicija, uveljavljena blagovna znamka, samostojno in strokovno neodvisno delovanje ter zaupanje uporabnikov, so kapital Stalne arbitraže pri GZS, ki smo ga z našimi predhodniki soustvarili v preteklih 95 letih. Vendar nam prav to nalaga posebno odgovornost, da bomo znali dolgoletno zaupanje upravičiti tudi pri spoprijemanju z izziivi sedanosti in prihodnosti in da bomo še uspešnejši kot doslej.« V pogovoru z Markom Djinovićem smo osvetlili vlogo in pomen Stalne arbitraže pri GZS, njene dosežke, izzive in cilje.

Kakšno vlogo je v svoji 95-letni zgodovini odigrala Stalna arbitraža pri GZS?

Odigrala je pomembno vlogo pri reševanju gospodarskih sporov v Sloveniji in širše. Pod njenim okriljem je bilo

uspešno rešenih več sto najzahtevnejših gospodarskih sporov. Ob tem smo ustvarili lastno arbitražno prakso in znanje – temelj, na katerem gradimo prihodnost.

Kakšno vlogo pa ima danes in na kakšen način deluje?

Stalna arbitraža pri GZS je ena od vodilnih arbitražnih institucij v regijah srednje in jugovzhodne Evrope. Za

stranke organizira in zagotavlja podporo reševanju domačih sporov in sporov z mednarodnim elementom z arbitražo, mediacijo in drugimi alternativnimi oblikami reševanja sporov v skladu z lastnimi in drugimi pravili ter postopki, dogovorjenimi med strankami. Več kot 40 % vseh primerov pred Stalno arbitražo so spori z mednarodnim elementom, med te štejeemo spore, pri katerih vsaj ena od strank nima sedeža v Sloveniji.

Ko je leta 1928 takratna Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani (prednica današnje GZS) na pobudo trgovcev, obrtnikov in industrialcev ustanovila Razsodišče zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani (Zbornično razsodišče; predhodnik današnje Stalne arbitraže pri GZS), je le-to pod vodstvom njegovega tajnika, dr. Josipa Pretnarja, doživelo skoraj takojšen uspeh. Prva tožba pred Zborničnim razsodiščem je bila vložena že novembra 1928 v mednarodnem sporu med Rudarsko združbo Litija in avstrijsko družbo Marchegger Maschinenfabrik und Eisengiesserei Akt.Ges. Kmalu zatem je bilo vloženih več novih tožb, o katerih je bilo hitro odločeno, med njimi v primeru Kravata z o.z. iz Ljubljane proti Beer & Reinitz, Kravatenfabrik z Dunaja. Vest o hitrem in strokovnem reševanju sporov pred Zborničnim razsodiščem se je med takratnimi trgovci, obrtniki in industrialci nezadržno širila. Veliko se jih je obračalo na Zbornično razsodišče s prošnjo za obrazložitev poteka postopka in vedno pogosteje so v pogodbe vključevali klavzule o pristojnosti Zborničnega razsodišča. To posebej ilustrira dokumentiran primer arbitražnega sporazuma med družbo Hugh Lehmann & co. iz Londona in Franom Fajdigo, tovarnarjem stolov iz Sodražice. Vidimo, da že v tistem času državne meje niso bile nikakršna ovira za učinkovito arbitražno reševanje sporov med udeleženci mednarodne trgovine.

Na katerih področjih najpogosteje prihaja do sporov?

Področje gospodarskih sporov, ki se rešujejo pred Stalno arbitražo pri GZS, je raznoliko in vključuje vse vidike mednarodnega poslovanja, vključno z mednarodno prodajo, distribucijo, zastopstvom, telekomunikacijami, energetiko, gradbeništvo, skupnimi vlaganji, transportom, združitvami in prevzemi, financami in bančništvom, zavarovanjem, koncesijami, javno-zasebnimi partnerstvi itd.

Katera podjetja zaupajo reševanje sporov Stalni arbitraži pri GZS?

Rešitev svojih sporov nam zaupajo podjetja iz Slovenije, Avstrije, Italije, Madžarske, Nemčije, Hrvaške, Srbije, Severne Makedonije, Bosne in Hercegovine, Črne gore, Bolgarije, Kosova itd. Da bi lahko izpolnili pričakovanja svojih uporabnikov v regiji, so arbitražna pravila Stalne arbitraže pri GZS (Ljubljanska arbitražna pravila) poleg originalne angleške in slovenske različice na voljo še v nemškem, srbskem, severnomakedonskem, hrvaškem in albanskem prevodu. Stalna arbitraža pri GZS je edina arbitražna institucija, ki svojim uporabnikom iz ex-Yu regije nudi svoje storitve v njihovih lokalnih jezikih.

Skladno z Ljubljanskimi arbitražnimi pravili je strankam zagotovljena rešitev spora v devetih mesecih od predaje zadeve arbitražnemu senatu. V primeru pospešenega arbitražnega postopka pa znaša rok za rešitev spora šest mesecev.

Kateri so najpogostejši razlogi, da se podjetja odločajo za arbitražo?

Podjetja se v praksi odločajo za arbitražo na podlagi različnih dejavnikov in pričakovanj, njihova odločitev pa je precej pogojena s poslovnimi motivi; čedalje bolj se zavedajo pomena hitrega in učinkovitega reševanja sporov ter prilagodljivosti. Državna sodišča v tem trenutku ne izpolnjujejo tovrstnih pričakovanj gospodarstva, medtem ko arbitražno reševanje sporov v prvi vrsti upošteva potrebe in pričakovanja poslovnih subjektov, zlasti

hitrost, učinkovitost, prilagodljivost in zaupnost. Reševanje sporov poteka pred arbitrom posameznikom ali arbitražnim senatom, ki ga stranke same izberejo in pooblastijo, da dokončno odloči o spornem razmerju z arbitražno odločbo.

Kaj strankam priporočate pri odločanju za arbitražo?

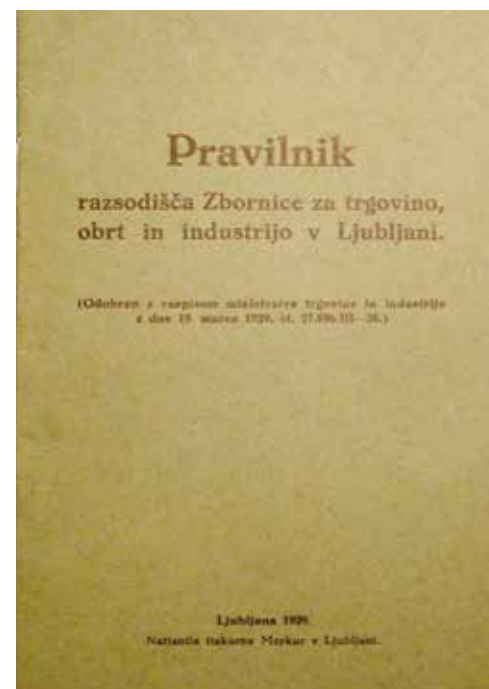
Strankam, ki se želijo dogovoriti za pristojnost arbitraže, priporočam, da že v svoje pogodbe vključijo arbitražno klavzulo. (Pre)pogosta zabloda v praksi je, da razpravljanje o reševanju morebitnih sporov takrat, ko se sklepa posel, po nepotrebnem vliva nezaupanje v dober odnos med strankama oziroma kviri dobro poslovno vzdušje. Čeprav je pogosto (včasih bolj v šali, včasih pa tudi zares) mogoče slišati, da pravniki začnejo brati pogodbo od zadaj, kjer so praviloma navedene pravne določbe, menedžerji pa od spredaj, kjer so običajno predstavljene komercialne vsebine, se ravno pri vprašanju reševanja poslovnih sporov pokaže, kako pomembno je, da menedžerji in pravniki učinkovito sodelujejo. Odločitev za arbitražo je namreč vodena predvsem z ekonomsko in ne toliko s pravno logiko. Veseli me, da vedno več podjetij vključuje v pogodbe arbitražno klavzulo. Praksa kaže, da je dobro dodelan in učinkovit mehanizem za reševanje sporov eden od porokov, da nobena od strank ne bo poskusila kršiti pogodbe ali izkoriščati svojega poslovnega položaja v primeru spora. Tak mehanizem ima močan preventiven učinek pri preprečevanju sporov in krepitvi varnosti ter stabilnosti poslovnih razmerij. To pa za podjetja lahko pomeni precejšnje prihranke.

Kakšni so cilji Stalne arbitraže pri GZS na poti do 100. obletnice?

Naši cilji so jasni in jih ne skrivamo. Smo ambiciozni, drzni in za zgled jemljemo najboljše arbitražne institucije širom sveta. S svojo 95-letno dediščino ravnamo spoštljivo, obenem pa se dobro zavedamo svoje vloge in odgovornosti. Zavedamo se tudi, da smo del globalizirane ekonomije in da delujemo v pogojih ostre konkurence. Vse to in želja po nenehnih izboljšavah nas navdaja z elanom, ki je nujen predpogoj za uspeh. ■

Razsodišče zbornice TOI je ob ustanovitvi l. 1928 delovalo v t. im. Plečnikovi palači, v prostorih Zbornice TOI (današnji prostori Ustavnega sodišča Republike Slovenije)

Marca 1929 Ministrstvo trgovine in industrije Kraljevine SHS z razpisom potrdi Pravilnik razsodišča Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Zbornično razsodišče TOI se loti posodobitev Pravilnika razsodišča TOI, spremembe novembra 1934 potrdi Ministrstvo trgovine in industrije Kraljevine Jugoslavije.

ČLANSTVO GZS

Novi člani o razlogih za pridružitve

Gospodarska zbornica Slovenije je tudi v zadnjem obdobju pridobila nove člane. Kaj jih je navedlo k včlanitvi?

Tanja Jamnik, GZS

BROKEN BONES

Broken Bones – novi član GZS – Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij

»V Sloveniji ima žganjekuha zelo dolgo tradicijo in tudi danes še skoraj vsaka kmetija iz svojega sadja kuha žganje. Žal pa za razliko od vina in v zadnjem času tudi piva, žganje vse do danes ni imelo svoje krovne organizacije. Prav tako se skoraj nič ni delalo na dvigovanju kakovosti, vključno z ocenjevanjem kakovosti žganih pijač. V GZS smo se včlanili z namenom, da skupaj z drugimi proizvajalci žganih pijač oblikujemo združenje za žgane pijače in na ta način pričnemo izboljševati kakovost žganj in o smislu dviga kulture pitja žganih pijač ozaveščati tako proizvajalce kot kupce.«
Boštjan Marušič, direktor in soustanovitelj destilarne Broken Bones – edine destilarne gina in viskija v Ljubljani ter predsednik Združenja za žgane pijače pri GZS – ZKŽP

Mlinar pohištvo d. o. o. – novi član GZS – Združenja lesne in pohištvene industrije

V podjetju Mlinar pohištvo delujemo pod dvema blagovnimi znamkama – mlinar + mlinar je sinonim za vrhunske kuhinje in ostalo opremo prostora po meri, ter Mali princ, kjer z naprednimi prostorskimi rešitvami opremljamo otroške, mladinske sobe in spalnice. Zato, da svoje delo lahko dobro opravljamo, pa potrebujemo dodatno podporo in znanje – ki pričakujemo, da ga bomo dobili pod okriljem GZS.

Špela Tušar, direktorica podjetja Mlinar pohištvo d. o. o.

Pridružili so se nam:

AHAT IN d.o.o.	MERC, d. o. o.
AKRON d.o.o.	MLINAR POHIŠTVO d.o.o.
Aleksander Pešut s.p.	MV MUSICLAND, d.o.o.
ALEŠ KLINAR - SKLADATELJ	NACE JORDAN S.P.
Alfred Huber - real estate d.o.o.	NORMA SOFT, d.o.o., Velenje
BeletrinaDigital d.o.o.	ODOBRENO, Kristjan Zemljič s.p.
Bora Partners d.o.o.	OGRAJE KOČEVAR d.o.o.
Cognition Shared Solutions d.o.o.	P.A.V. DESIGN d.o.o.
Colliers Property Consultants d.o.o.	PAPERCAST LIMITED
DAIHEN VARSTROJ d.d.	PETRIOT d.o.o.
DELTAPLAN, d.o.o.	PMOexpert, Gregor Androjna s.p.
DETEKTIV BIRO, d. o. o.	PRECISION RESOURCE SLOVENIJA d.o.o.
DRAGANOVIČ d.o.o.	PROAKTA 2020 d.o.o.
ENERGOVAT d.o.o.	PROEKO PLASTIKA d.o.o.
FIBERNET, d.o.o., Ljubljana	REALIS, d.o.o.
FONDA.SI d.o.o.	ROBERT PEŠUT S.P., DOM SVOBODE
GLOSSIQ d.o.o.	RODIJ d.o.o.
HEP Energija d.o.o.	SFERA IT d.o.o.
INCREDISCOPE, d.o.o.	SILICON GARDENS FUND d.o.o.
INOL d.o.o.	SOVEN d.o.o.
INTENIA d.o.o.	STUDIO GRABNAR, BOŠTJAN GRABNAR S.P.
IZAT & CO d.o.o.	SVET REAL d.o.o.
IZOP-K d.o.o.	ŠIFCO Kranj, d.o.o.
JEKO, d.o.o.	TA HUD d.o.o.
KONTO TINEV d.o.o.	TAJFIN, D.O.O.
KONTOKARTICA d.o.o.	TALER ING d.o.o.
KRIŽAN d.o.o.	TALES LOVŠIN d.o.o.
LAGEA, d.o.o.	TASTE, d.o.o.
LEKARNA - HORVAT CIRIL	TRIOBIT d.o.o.
LOBIUM, d.d.	TRIVERTO d.o.o.
MC5 d.o.o.	VAN nepremičnine, d.o.o.
Medarhiv d.o.o., so.p.	WeTeh d.o.o.
MEGA-METAL d.o.o.	ZAVRL & ZAVRL d.o.o.

**NAJVEČJI MEDNARODNI
LOGISTIČNI DOGODEK
V REGIJI!**

**LOGISTIČNI
KONGRES**
LOGISTICS CONGRESS

OSKRBOVALNE VERIGE V ZNANOSTI IN PRAKSI
SUPPLY CHAIN MANAGEMENT IN SCIENCE AND PRACTICE

ORGANIZATOR
SLZ
SLOVENSKO LOGISTIČNO ZDRUŽENJE
SLOVENIAN LOGISTIC ASSOCIATION

5.–7. april 2023
GRAND HOTEL BERNARDIN, PORTOROŽ

*“Zelena transformacija je veliko več,
kot samo menjava energentov.”*

Nekaj aktualnih tem iz programa:

- KAKO K PROJEKTOM ZELENE TRANSFORMACIJE PRISTOPITI CELOVITO? KJE SO IZZIVI?
- KAKŠNE SO DOBRE PRAKSE V ENERGETSKEM MANAGEMENTU? KJE SE LAHKO IŠČEJO REZERVE? KAKŠNI SO UČINKI?
- KJE SO PRILOŽNOSTI ZA AVTOMATIZACIJO TUDI V TRANSPORTU? KAKŠNE SO DIGITALNE REŠITVE IZVEN KLASIČNE DIGITALIZACIJE OSNOVNIH PROCESOV?
- KAKŠNE SO IZKUŠNJE Z IMPLEMENTACIJO ROBOTIKE V PROIZVODNJI IN LOGISTIKI PRI NAJBOLJŠIH? KAKO SE LOTITI TAKŠNIH PROJEKTOV? KJE SO KLJUČNI IZZIVI?
- KAKŠNE SO PREDNOSTI POVEZOVANJA V ZDRUŽENJE SEVERNOJADRANSKIH PRISTANIŠČ – »NAPA« (NORTH ADRIATIC PORT ASSOCIATION)? KAKO TO POVEZOVANJE OBČUTIJO UPORABNIKI? KAKŠNA JE PRIHODNOST POVEZOVANJA? KJE SO PRILOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO?

**Prijavite
se zdaj!**
logisticnikongres.si

SPONZORJI

DIAMANTNI SPONZOR

GENERALNI SPONZORJI

ZLATA SPONZORJA

SREBRNI SPONZORJI

Čisto preprosto. Preprosto čisto.

SPONZOR VEČERA

MEDIJSKI SPONZOR

UGODNEJŠE PRIJAVE!

Člani Zdrženja za promet pri GZS ugodneje na Logistični kongres.
Uporabite kodo LOG GZS in se prijavite 15 % ugodneje!

PARTNER
KONGRESA:

Zdrženje za promet

Akademija
gradbenih

AGI

AGI

ademija
gradbenih investicij

Slovenko Henigman
direktor Združenja za svetovalni inženiring

INTERVJU

Industrija uči industrijo

Panoga svetovalnega inženiringa je v Sloveniji glede na trenutno poslovanje podjetij v razmeroma dobrem stanju, veliko vprašanje pa je, kaj bo prinesla prihodnost.

Jerneja Srebot, foto: Tadej Kreft

Zaskrbljujoče velike potrebe se kažejo predvsem na področju kadrov tako po sami številčnosti kot tudi po kompetentnosti svetovalnih inženirjev, ki za ustrezen nivo izobrazbe potrebujejo veliko let prakse in usposabljanja. Pomembno vlogo pri izobraževanju kadrov ima Akademija gradbenih investicij, ki udeležence oskrbi s širokim in praktičnim znanjem, potrebnim za svetovalni inženiring. Pri premoščanju kadrovske vrzeli bi potencialno lahko pomagala tudi digitalizacija, ki pa mora v gradbeništvu nujno napredovati, je prepričan **direktor Združenja za svetovalni inženiring, Slovenko Henigman**.

Kako bi opisali vlogo Združenja za svetovalni inženiring pri razvoju gospodarstva? Združenje za svetovalni inženiring zastopa podjetja svetovalnega inženiringa: projektante, nadzornike in svetovalce – torej podjetja, ki gradbene objekte projektirajo, nadzirajo ter svetujejo naročnikom in ostalim udeležencem v investicijskem procesu.

Do leta 2010 smo v Sloveniji imeli predvsem zaradi gradnje avtocest zelo velik delež vseh vrst investicij v BDP (med 26 in 29 %), potem pa je ta delež močno padel. Kljub krepitvi tega obsega v zadnjem obdobju, znaša po podatkih Eurostata in Umarja v obdobju med 2018 in 2020 v povprečju 19 %, kar je med nižjimi v EU. Posebej je padel delež gradbenih investicij, ki se je v tem obdobju gibal okoli 8 %.

Na inženirskih objektih smo na povprečni ravni EU, vendar precej nižje kot v drugih podpovprečno razvitih članicah EU. Pri investicijah v stanovanja pa smo v celoti med državami z najnižjimi deleži (nekaj nad 2 % BDP). Precej podobno je stanje v energetiki, kjer smo prav tako zaspali.

In kakšna je v tej luči vloga svetovalnih inženirjev?

Projektanti so tisti, ki v veliki meri kreirajo razvoj investicij – kako bo objekt zgrajen, kako bo oblikovan, kako bo postavljen. Ko začne teči projekt, je, če preskočimo postopke umeščanja v prostor, potrebna priprava vseh faz investicije,

od pridobivanja dokumentacije, dovoljenj do postopkov javnega naročanja – vse te dokumente in postopke praviloma izvaja svetovalni inženir. Ko gradbeni izvajalec delo dobi, pa je svetovalni inženir v vlogi nadzornika, ki ta projekt nadzira. Podobno je pri zaključevanju gradnje in vzdrževanju objektov. To pomeni, da smo vključeni v vse faze investicijskega procesa.

Kako bi ocenili poslovanje slovenskih podjetij, ki se s tem ukvarjajo? Kakšno je trenutno stanje?

Pod klasifikacijo inženiringa SKD 71.129 se uvrščajo tako izvedbeni kot svetovalni

inženiringi, zato pravega podatka o tem, koliko v celoti predstavljajo svetovalni inženiringi, niti nimamo. Na GZS smo se zato odločili, da analiziramo dvajset največjih svetovalnih podjetij. Če pogledamo njihovo poslovanje v obdobju 2019-2021, se je obseg prihodkov povečal s 100 na 140 milijonov evrov, kar pomeni znatno rast, kljub temu pa moramo reči, da je ta vrednost še vedno kar 20 % nižja kot je bila v času velike konjunktore v letu 2008.

Tudi dodana vrednost je komajda dosegla takratni nivo in znaša nekaj več kot 57.000 evrov, kar je za to dejavnost s pretežno inženirskim kadrom in glede na to, da se pogovarjamo o najbolj razvitih podjetjih, pravzaprav relativno nizka dodana vrednost.

Ena od posledic vojne v Ukrajini je višanje stroškov na vseh področjih, kar se je posebej poznalo v gradbeništvu. Kako se to odraža v svetovalnem inženiringu glede na to, da sta ti panogi zelo povezani?

Tako kot vsi ostali deležniki je tudi svetovalni inženiring prizadet zaradi vseh stroškov, ki so prišli. Panogo gradbenih investicij si delimo z gradbenimi izvajalci, pri čemer njih po gradbeni pogodbi štiti obligacijski zakonik (655. in 656. člen), kar pomeni, da lahko participirajo v določenem odstotku nad podražitvami, medtem

ko imajo svetovalni inženiringi bodisi mandatno (za nadzor) ali podjemno pogodbo (za projektiranje), po katerih po obligacijah žal lahko dokazujejo samo spremenjene okoliščine. Sploh pri večletnih pogodbah smo tako ujeti v past inflacije, kjer so prihodki enaki, odhodki pa vedno višji. Za svetovalni inženiring je zato velik izziv, kako najti rešitev, kot jo imajo recimo v Avstriji, kjer je dobra praksa, da se z inflacijo tudi inženirske pogodbe ustrezno prilagajajo. Konec lanskega leta smo pripravili pobudo za ministrstvu za finance in javno upravo za ureditev plačila višjih stroškov izvajalcev inženirskih storitev in čakamo na ustrezno rešitev.

Kako se sicer svetovalni inženiring povezuje z gradbeništvom? Kakšna je distinkcija med obema panogama in katere so skupne točke?

Ko gradimo nek objekt, smo v bistvu na skupni ladji, kar se tiče odgovornosti in vrste del pa imamo povsem nasprotno interese. Na eni strani je lahko svetovalni inženir projektant za naročnika, po katerem izvajalec gradi, na drugi strani pa je lahko nadzorni inženir, kar pomeni, da potrjuje gradbeno knjigo, račune izvajalcev in podobno. Takrat smo seveda na nasprotnih straneh in moramo biti

absolutno med seboj neodvisni, ker je svetovalni inženir tisti, ki potrjuje finančni del. Zato imamo tudi vsak svoje združenje pri GZS. Skupna so nam tudi prizadevanja za razvoj investicijskega okolja. Zato sodelujemo na razvojnih projektih, pri organizaciji dogodkov, izmenjujemo si poglede, sodelujemo pri regulativi in zakonodaji. Moramo pa vedeti, za kaj je kdo odgovoren.

Po vaši zaslugi je bila vzpostavljena Akademija gradbenih investicij (AGI), ki je pred kratkim praznovala pet let. Kakšen je njen doprinos h kakovosti slovenskega investicijskega okolja? Kako se je vse skupaj pravzaprav začelo?

V času po finančni krizi je GZS razvila t. i. gradbeni trojček. Najprej zlato investicijsko pravilo, ki je sčasoma postalo sinonim za uravnoteženo vlaganje države v javne investicije. Na drugi strani smo ustanovili strateški svet za investicije in gradbeništvo, kjer vodilni predstavniki iz investicij – od javnih naročnikov, gradbenih izvajalcev, projektantov, inženiringov, inštitutov in fakultet – sodelujejo, sedejo za skupno mizo in obravnavajo najpomembnejše teme iz investicij.

Tretja stvar v tem gradbenem trojčku pa je bila ustanovitev Akademije gradbenih investicij, kjer na enem mestu učimo o celotnem investicijskem procesu, od same ideje pa vse do vzdrževanja in upravljanja objektov, slušatelje seznanimo z najnovejšimi tehnologijami v času, ko se svet tako hitro spreminja. Preko tega tudi udeleženci akademije vračajo podjetjem z novimi idejami in krepijo svojo samozavest. Naš moto se glasi *Industrija uči industrijo*, kar pomeni, da slušatelj lahko dobi na vsako vprašanje verodostojen odgovor vrhunskih domačih in mednarodnih strokovnjakov iz prakse.

Program AGI je med udeleženci povečini zelo dobro sprejet. Kako pa vi osebno čutite njihov odziv, kaj se vam zdi, da najbolj izpostavijo ob zaključku izobraževanja?

Odziv je zelo dober, najbolj izpostavljajo multidisciplinarnost, saj dejansko dobijo na enem mestu uravnotežen pogled na vse faze investicijskega procesa. Vsak

posameznik dela na nekem ožjem področju – če denimo zamenja tri delovna mesta, spozna še tri dodatna področja, na AGI pa spozna vse faze in teh je veliko.

Vse te faze predstavimo v določenem, kratkem časovnem intervalu v 7 modulih, tako da ima udeleženec vpogled v to, kaj vse je treba narediti, da pride do tiste faze, ki jo sam obravnava in je zanj najpomembnejša. Potem tudi razume, kaj nek sogovornik potrebuje in se lažje pogovarja, ko je treba reševati probleme, saj ima širši pogled nanje.

V 5 letih smo podelili 160 certifikatov AGI in skrajni čas je, da pridobljeni certifikat slušatelju in podjetju prinese tudi ustrezno veljavo, kar je seveda upravičeno pričakovanje udeležencev.

Kadre ste izpostavili kot enega najbolj ključnih problemov, od tega, da jih primanjkuje, do tega, da morajo biti zelo dobro usposobljeni, da dobro delujejo v okolju svetovalnega inženiringa. Kakšna bo vloga digitalizacije pri tem?

Na Fakulteti za gradbeništvo v Ljubljani so naredili analizo, koliko ljudi se bo v naslednjih desetih letih upokojilo in koliko novih bo prišlo na trg. Kot kaže, se bo do leta 2030 upokojilo 1.100 inženirjev, ki jih bo nadomestilo samo 600 že vpisanih študentov, ki bodo v tem času diplomirali. Nastal bo torej manko 500 inženirjev, kar predstavlja okoli 20 % vseh gradbenih inženirjev (aktivni poklicni naziv

na IZS ima 2.574 inženirjev). Žal je slab trend, čeprav nekoliko manj izrazit, tudi pri ostalih inženirskih poklicih. To bo seveda velik izziv in ko govorimo, ali lahko digitalizacija zmanjša število kadrov, je odgovor ja in ne. Za digitalizacijo procesov so namreč spet potrebni kadri, ki te procese nastavijo, jih vodijo, kontrolirajo, potrebna so specifična znanja.

Na drugi strani pa nam digitalizacija v določenih procesih število kadrov zmanjšuje, če jo znamo prav vpeljati, tako da sem prepričan, da bodo v določenih procesih umetna inteligenca, robotizacija in vsi ostali postopki prinesli tudi zmanjšanje kadrov.

Kakšno stanje pa je zdaj? V katerem stadiju je proces digitalizacije?

Produktivnost gradbenega sektorja v zadnjih 20 letih se je komaj kaj povečala. Ne le pri nas, tudi v svetu. Odgovor na takšno stanje je v digitalizaciji. Najprej se digitalizacija odraža prek BIM, kjer so vodilno vlogo opravili projektanti. S pomočjo BIM se že gradijo številni objekti. Naprej pa se digitalizirajo tudi postopki v vseh fazah izvedbe projektov.

Novi gradbeni zakon, ki je stopil v veljavo junija 2022, uvaja BIM za deset področij gradbenih objektov, vendar pa žal brez podzakonskega akta, ki bi natančno definiral, kaj mora kdo narediti v procesu projektiranja in izvedbe po BIM-u. Naša prošnja, ki je bila naslovljena na Ministrstvo za okolje in prostor že v oktobru 2022, za zdaj še ni dobila niti odgovora, nad čimer smo razočarani. Brez ustreznega podzakonskega akta, kako gradbeni zakon implementirati, tega v letu 2025 (ko bi morali vse objekte graditi po BIM) ne bo.

Kot na številnih drugih področjih – pri pripravi popisov, uvedbi digitalne gradbene knjige in gradbenega dnevnika – tudi tukaj res rabimo sodelovanje s strani države. Zaenkrat pa hodimo od enega ministrstva do drugega, ker nimamo na enem mestu sogovornika za področje gradbenega sektorja, kar bi bilo nujno. ■

Ljubljanski urbanistični zavod d. d.

Verovškova ulica 64, 1000 Ljubljana

urbanizem in prostorsko načrtovanje * arhitektura * krajinska arhitektura * prometna infrastruktura * geomatika in GIS * raziskave in razvoj * varstvo okolja * urbana ekonomika * geodezija * komunalna infrastruktura * mednarodni projekti * svetovalni inženiring * pravno svetovanje na področju nepremičnin

SVETOVALNI INŽENIRING

Potrebe po kadrih bodo le vse večje

Pomanjkanje kadra, predvsem strokovnjakov tehničnih smeri, je izziv, ki se pojavlja tudi v dejavnosti svetovalnega inženiringa. Podjetja se poslužujejo različnih strategij tako za pridobivanje kot za kvalitetno usposabljanje sodelavcev.

Jerneja Srebot

Poleg tega, da ljudi na splošno primanjkuje, so inženirskim podjetjem dodaten žebelj v krsto zabili tudi visoki pogoji za pridobitev naziva pooblaščen inženir, zaradi česar je ta problem še bolj akuten.

»Po določenih profilih povprašujemo konstantno (npr. inženir nizkih gradenj, inženir elektrotehnike), a je dober in zanesljiv kader v teh časih izredno težko dobiti, še posebej, če ga potrebuješ na hitro,« pojasnjujejo v podjetju **Savaprojekt**.

Najbolj iskane profile tako iščejo že na fakultetah, prek e-oglasov, precej pa tudi prek priporočil. Največjo težavo in

tveganje jim ob tem predstavlja dejstvo, da kader na začetku svoje strokovne in karijerne poti običajno še ni dovolj kompetenten in izkušen. Posledično je vanj treba vlagati veliko časa in denarja, mu svetovati in ga mentorirati, da v doglednem času lahko začne samostojno operativno delati.

»Najhuje, kar se lahko zgodi podjetju naše strukture, je, da si ta kader po letu ali dveh, ko smo vanj vložili ogromno časa in kapitala, premisli in ugotovi, da mu tovrstna branža ne odgovarja in da si je delo predstavljal drugače. To za podjetje pomeni veliko izgubo,« razložijo.

Dejavnost drugo tehnično projektiranje in svetovanje (SKD M71.129) zajema tako podjetja iz svetovalnega kot izvedbenega inženiringa. Mnogokrat v podjetjih zastopajo vlogo svetovalnega in izvedbenega inženiringa.

Pripravila Analitika GZS

Izobraževanje delavcev naj bo načrtovano

Za uspešen kadrovski razvoj je nujen preišljen načrt, ki razdela potrebe zaposlenih in podjetja ter na podlagi tega predvidi kakovosten prenos znanja. Takšno imajo denimo prakso v podjetju Savaprojekt: »Plan usposabljanja, kot ga imenujemo v našem podjetju, za prihajajoče leto nastane ob koncu tekočega leta. Plan je izdelan ciljno in izredno natančno za vsakega zaposlenega posebej.«

Pri snovanju načrta sodelujejo tudi delavci sami, z lastnimi idejami in željami, kar je praksa v marsikaterem podjetju, saj jim na ta način omogoča nadaljnji karierni razvoj in tako dodatno motivacijo. V skladu z načrtom so nato zaposleni deležni konkretnih usposabljanj, preko internega prenosa pa udeleženci izobraževanj posredujejo novo znanje tudi med sodelavce.

Marsikatero podjetje ima za potrebe usposabljanja kadrov uveljavljene tudi lastne sisteme izobraževanja. V družbi

DRI denimo izpostavljajo: »Z namenom internega prenosa znanj smo pred kratkim vzpostavili Akademijo DRI, v okviru katere potekajo redna izobraževanja, ki so v obliki videoposnetkov dostopna vsem zaposlenim.«

Tovrstne prakse so ob naraščajoči kadrovski stiski vse pogostejše v številnih podjetjih tudi izven panoge.

V dejavnosti drugo tehnično projektiranje in svetovanje (SKD M71.129) je bilo novembra 2022 10.227 delovno aktivnih oseb, kar je bilo za 388 oz. za 3,9 % delovno aktivnih več kot novembra 2021. V tem času se je število delovno aktivnih oseb pri pravnih osebah oz. fizičnih osebah povečalo za 365 oseb (+4,3 %), število samozaposlenih pa za 23 oseb (+1,7 %). Novembra 2022 je bilo pri pravnih in fizičnih osebah delovno aktivnih 8.845 oseb (86,5 % vseh) in samozaposlenih 1.382 oseb.

Priprava Analitika GZS

Kvaliteten prenos znanja zahteva, da prisluhnemo zaposlenim

Pomemben vidik kadrovskega vprašanja je prenos znanja znotraj podjetja. Marsikje so v ta namen razvili programi mentorstva, kjer praviloma starejši, visoko usposobljeni kadri mentorirajo

Foto: Depositphotos

mlajše oziroma manj izkušene. Veliko podjetij se na podoben način loteva tudi izobraževanja bodočih kadrov, kot so razni praktikanti ali kadrovske štipendije ter si tudi na ta način zagotovijo dotok novih zaposlenih.

Ker področje svetovalnega inženiringa zahteva precej poglobljeno znanje in hkrati širok pogled, je pomembno, da se vsak nov sodelavec postopno spozna z vsemi vidiki panoge.

»Ko kader zaposlimo, se trudimo, da novo zaposlenega spoznamo s širino naše dejavnosti ter področji dela, ki jih

pokrivamo,« zagotavljajo v podjetju Savaprojekt in dodajajo: »Uvajanje novo zaposlenega v njegovih prvih tednih dela izvajamo tako, da mu zagotovimo kroženje po vseh službah in oddelkih v našem podjetju. Pri tem spozna naše ljudi, način dela, naše aktivnosti in storitve.«

V Savaprojekt skupaj z zaposlenimi oblikujejo načrt usposabljanja, v okviru katerega se zaposleni usposabljujejo, nato pa prek internega prenosa posredujejo novo znanje sodelavcem.

- predori in veliki podzemni prostori
- geotehniške konstrukcije
- geologija in geotehnika
- luške konstrukcije
- gradbene jame
- sanacija plazov
- visoke gradnje
- deponije
- izdelava energetskih izkaznic
- zastopstvo za programsko opremo GEO5 (FINE Ltd.)

Premikamo meje, ustvarjamo poti

projektiranje - svetovanje - inženiring - nadzor

V podjetju **Lineal** ob tem izpostavljajo tudi pomen vlaganja v delovno okolje, predvsem pa karijerne priložnosti. Poleg mentorstva, namenjenega mlajšim oziroma novejšim kadrom, tako izkušenim omogočajo sodelovanje pri zelo zahtevnih in izzivalnih nalogah in projektih.

Podjetja se poslužujejo programov mentorstva, preko katerih praviloma starejši, visoko usposobljeni kadri mentorirajo mlajše, manj izkušene sodelavce.

Novosti prihajajo prek različnih kanalov

Še posebej ob uvajanju digitalizacije in vedno novejših informacijske tehnologije je pomembno, da delavci ostanejo na tekočem z znanjem, ki je potrebno za nadzor teh procesov.

Določeno vlogo pri tem ima prenos znanja med samimi sodelavci, za učinkovito sledenje novostim v stroki pa se je seveda

Foto: Depositphotos

dobro poslužiti različnih zunanjih kanalov, prek katerih podjetje pridobi potrebne informacije.

Mag. Dušan Ogrizek, direktor podjetja Lineal, med njimi izpostavlja

sodelovanje v strokovnih združenjih, obiske strokovnih sejmov, seminarjev, zborovanj in kongresov doma in v tujini ter objave v digitalnih publikacijah in na omrežju LinkedIn.

Obnova lesenega mostu čez Krko v Čerkljah ob Krki

**SPECIALIZIRANI STROKOVNJAK
ZA IZVAJANJE GRADBENIH STORITEV**

RAFAEL

WWW.RAFAEL.SI

Rafael, gradbena dejavnost, d.o.o.
Savska cesta 24, Sevnica
www.rafael.si

»Redno se udeležujemo tudi strokovnih ogledov gradbišč in izvedenih objektov doma in v tujini,« dodaja sogovornik.

Večja podjetja svetovalnega inženiringa so za potrebe spremljanja dogajanja in sprotnega informiranja aktivna tudi v večjih združenjih, kot so Gospodarska zbornica Slovenije, Inženirska zbornica Slovenije, Arhitekturna zbornica Slovenije, pa tudi razna društva in delovne skupine.

Največjih 20 družb po izboru Združenja za svetovalni inženiring pri GZS, ki pretežno izvajajo svetovalni inženiring, je v letu 2021 ustvarilo 147 mio EUR celotnih prihodkov, 83,3 mio EUR dodane vrednosti. Dodana vrednost na zaposlenega je bila pri 61 tisoč EUR. Zabeležili so povprečno 11,2-odstotno EBITDA maržo in zaposlovali 1.367 oseb.

Pripravila Analitika GZS

Izoobraževanje svetovalnega inženirja je dolgotrajen proces, da pridemo do pravega strokovnjaka je potrebno vsaj deset let.

Inženirski poklic je treba ponovno približati mladim

S kadrovskimi izzivi se torej vsaka družba znajde po svoje, najsi bo to s štipendiranjem ali vzgojo kadrov, a strokovnjaki opozarjajo, da bi bilo treba za spopadanje s tem problemom ukrepati tudi na višji ravni. Zaradi kompleksnosti investicij bodo potrebe po storitvah svetovalnega inženiringa naraščale, pri čemer bo pomanjkanje kadrov le vse večji izziv.

»Zato bo treba predvsem spremeniti postopke za pridobitev naziva pooblaščenega inženirja in ustrezno ovrednotiti inženirsko delo s ciljem, da bi inženirski poklic ponovno postal atraktiven za mlade,« menijo v **podjetju DRI**.

Vzgoja svetovalnega inženirja se pri petih letih namreč šele začne, da pridemo do pravega strokovnjaka pa potrebujemo vsaj deset let, pojasnjuje **Slovenko Henigman, direktor Združenja za svetovalni inženiring na Gospodarski zbornici Slovenije**. Ob tem izpostavlja tudi problem nizkega vpisa na tehnične fakultete v zadnjem desetletju, pri čemer svetovalni inženiring tekmuje tudi z IT panogo.

Za podjetje je najhujši možni scenarij, da si kader po letu ali dveh vlaganj vanj, tako časovnega kot finančnega, premisli in zapusti branžo.

»Glede na to, da imamo manko teh kadrov, je zelo pomembno, kako kadre izobraževati, da bi čim hitreje prišli do ustreznih znanj, da bi investicije v državi potekale čim bolj tekoče,« poudarja sogovornik. ■

ŽGP

Utirjamo modro pot

Sledite nam

sz-zgp.si

2TDK, d. o. o.

Gradnja drugega tira je v najbolj intenzivni fazi

Gradbena dela na trasi drugega tira železniške povezave Divača – Koper so na vrhuncu, zadnji dan januarja je bil izkopan že 16. kilometer predorov, kar predstavlja 43 % glavnih in servisnih cevi drugega tira.

Traso drugega tira sestavlja sedem predorov in trije viadukti. Leta 2022 sta se na trasi prebila dva predora, preboj tretjega pričakujemo konec februarja. Trenutno so odprta vsa predorska gradbišča in dve pri gradnji viaduktov. Na največjem gradbišču v državi je dnevno prisotnih približno 1100 delavcev izvajalca del, številka pa je še višja, če zraven gradbenih delavcev upoštevamo še nadzorne inženirje, predstavnike naročnika, izvajalce monitoringov itd.

Gradnja predorov marsikje poteka hitreje od pričakovanj predvsem zaradi ustrezne hribine. Čeprav se del proge drugega tira gradi v kraškem svetu, zaenkrat večjih težav, ki bi vplivale na potek gradnje zaradi odkritja kraških jam, ni bilo.

Ker večina del poteka v predorih pod zemljo, napredek morda ni tako opazen. Se pa največje gradbišče v državi zelo jas-

Foto: Andraž Gregorič/2TDK

no vidi iz črnokalskega avtocestnega viadukta. Tam je namreč moč opaziti gradnjo viadukta Gabrovica, ki bo potekal pod avtocestnim viaduktom. Rastejo tudi stebri viadukta Vinjan, oba viadukta morata biti dokončana do konca leta 2023, saj je drugače na kocki evropski denar. Viadukt Glinščica je že zgrajen.

Vpliv gradnje drugega tira na slovensko gospodarstvo

Največji infrastrukturni projekt v Sloveniji ima izjemen pomen za slovensko gospodarstvo in logistiko. Po osnovnem scenariju izgub pretovora v Luki Koper zaradi neizgradnje drugega tira Divača - Koper, naj bi v Sloveniji v začetnem obdobju okrog 700 ljudi ostalo brez zaposlitev. Številka izgubljenih delovnih mest naj bi v letu 2040 dosegla že skoraj 2.000, do leta 2055 pa naj bi prešla že 3.000. Od pretovora v Luki Koper neposredno in posredno živi več kot 400 podjetij, ki skupaj ustvarijo približno 2 % celotne prodaje

slovenskega gospodarstva. Izgradnja drugega tira bo te številke še povečala.

Gradnja drugega tira bo povečala širitev logističnih dejavnosti v celotni Sloveniji, izkoristili bomo geostrateško lego Slovenije, hkrati pa preprečili, da bi nas evropski logistični tokovi obšli po konkurenčnih koridorjih. Analiza vpliva projekta drugega tira na slovensko gospodarstvo je ugotovila, da v kolikor drugega tira ne bi zgradili, bi gospodarstvo v obdobju 2026-2055 lahko izgubilo tudi 3 milijarde evrov dodane vrednosti oz. bi letno izgubilo 145 milijonov evrov dodane vrednosti.

Projekt je pomemben, ker se bo z njim krepil tovorni in potniški železniški promet, hkrati pa se brez njega ne moremo pomakniti v bolj trajnostno prihodnost. Ko bo leta 2026 drugi tir operativen, bodo lahko po trasi vozili potniški vlaki s hitrostjo do 160 km/h in tovorni vlaki s hitrostjo do 120 km/h.

Foto: Andraž Gregorič/2TDK

DSI
UNDERGROUND
A SANDVIK COMPANY

KREPIMO NAPREDEK

Svet se zanaša na gospodarsko rast in napredek.

Podjetja za predore se zanašajo na nas, da svoj napredek popeljejo pod zemljo. Z okrepitevijo njihovih predorov, zaščito ljudi in optimizacijo njihove naložbe ohranjamo njihove predore, ki se premikajo naprej, odpirajo pa nove priložnosti za napredovanje skupnosti in držav.

Krepimo napredek – za naše stranke in za svet.

dsiunderground.at

SVETOVALNI INŽENIRING

Napredki so, a nas čaka še veliko dela

Ob razvoju BIM tehnologij je digitalizacija doživela svoj razcvet tudi v gradbeništvu. Na tej točki se pojavljajo izzivi predvsem pri prenašanju novih konceptov v prakso, saj so razlike med napredkom v posameznih panogah lahko zelo velike.

Jerneja Srebot

Digitalizacija v gradbeništvu je širok pojem, ki zajema več vidikov, od poslovanja gradbenih podjetij in procesov naročanja, do gradbišč, upravljanja in vzdrževanja. Predvsem pa je pomembna digitalizacija samih gradbenih projektov in vseh pripadajočih življenjskih faz: planiranje, načrtovanje, gradnja, upravljanje in vzdrževanje. V tem smislu govorimo o informacijskem modeliranju gradenj, ki ga poznamo tudi pod kratico BIM (Building Information Modeling). Razvoj BIM tehnologije je v svetu sicer hiter, veliko

časa pa se porabi za ugotavljanje, kako te procese uvesti v prakso. Hkrati razvoj BIM-a sloni na standardizaciji, ki je zelo dolgotrajna, saj terja veliko usklajevanja, v praksi pa se že sprejeti standardi izrabljajo do skrajnih možnosti, kar kaže na to, da so potrebe in želje po digitalizaciji in avtomatizaciji zelo visoke.

Novi gradbeni zakon prinaša rešitve, a tudi zaplete

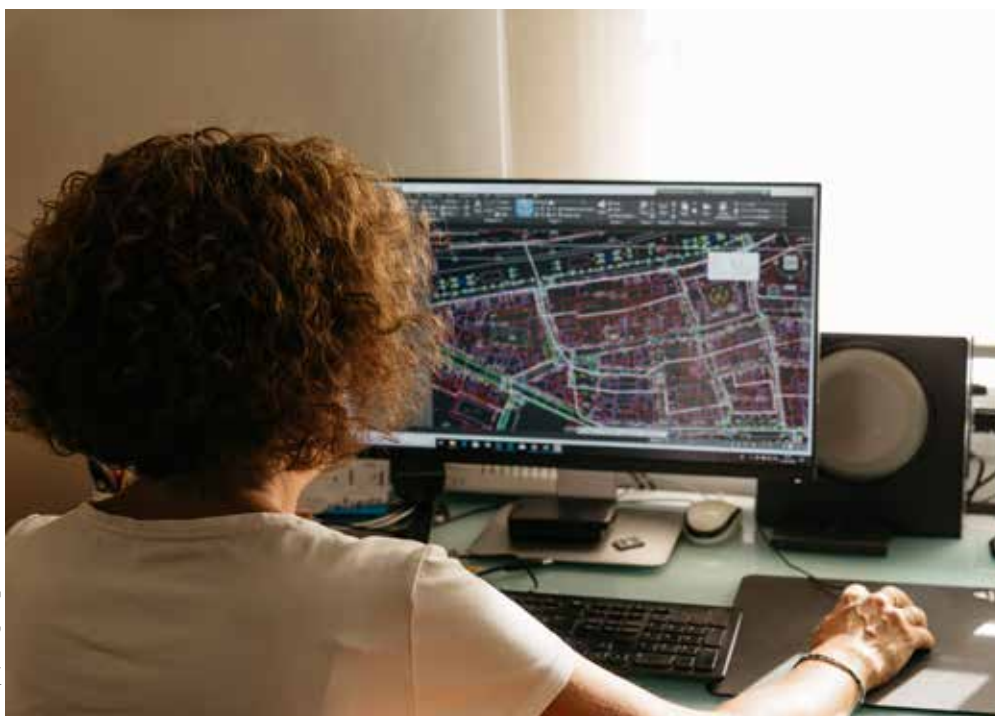
V svetu je digitalni razvoj zelo hiter. V Sloveniji ga zasledujemo kolikor toliko

uspešno, četudi marsikateri strokovnjak opozarja, da smo pri uvajanju digitalizacije v gradbeništvu v opaznem zaostanku.

»Pa vendar bi lahko rekel, da vsaj zaenkrat zadovoljivo sledimo uvajanju digitalizacije v gradbeno panogo, še posebej to velja za BIM. Se pa tempo uvajanja novih tehnologij pospešuje in je vedno težje slediti novostim in napredku,« poudarja **Matjaž Šajn, predsednik organizacije buildingSMART Chapter Slovenija.**

Sistem gradbenih klasifikacij in popisov v Sloveniji ni dorečen, kar otežuje delo na atributivnem delu BIM modelov.

Eden pomembnejših korakov v zadnjih letih je bila v gradbeni zakonodaji uvedba člena, ki z letom 2025 uvaja obvezno uporabo BIM tehnologije pri načrtovanju objektov javnega pomena. **Slovenko Henigman, direktor Združenja za svetovni inženiring na Gospodarski zbornici,** ob tem opozarja, da bi bilo za dejansko uvedbo teh tehnologij v praksi treba opredeliti ustrezen podzakonski akt, kar pa doslej še ni bilo uspešno izvedeno. Tudi Matjaž Šajn meni, da je »trenutno najbolj pomembno, da uskladimo podrobnosti uvajanja nove zakonodaje, tako v administrativnem kot tudi v tehničnem smislu. Ker v Sloveniji sistem gradbenih klasifikacij in popisov ni dorečen, nam to otežuje delo na atributivnem delu BIM modelov.

Radi bi izdali serijo BIM priročnikov, prvi v vrsti med njimi je BIM slovar,« še doda.

Vseeno pa se okrog novega zakona sedaj vrta precej aktivnosti. Med drugim se v sodelovanju z Združenjem za informacijsko modeliranje gradenj (siBIM) razvija posvetovalni Slovenski BIM Forum, ki združuje vse pomembne akterje, ki si v okviru svojih primarnih dejavnosti prizadevajo tudi za digitalizacijo gradbene panoge.

Skupni obseg prodaje se je v dejavnosti arhitekturnega in tehničnega projektiranja, tehničnega preizkušanja in analiziranja (SKD M71) v prvih desetih mesecih realno povečal za 11,8 % v primerjavi z enakim obdobjem 2021.

Pripravila Analitika GZS

Foto: Depositphotos

Prihaja do odmikov med posameznimi panogami

Pri nas se digitalizacija v praksi deloma kaže v tem, kako se načrtujejo gradbeni objekti, naj gre za stanovanjske stavbe ali inženirske in infrastrukturne objekte. Pri BIM procesu je delo precej bolj povezano med strokami, kar se rezultira v boljših in bolj usklajenih projektih, še vedno pa je končna izvedba na gradbišču stvar usposobljenosti izvajalcev.

»Nekateri znajo BIM modele že s pridom izkoristiti za boljši nadzor na

gradbiščih ali za računalniško vodenje gradbene mehanizacije. Digitalizacija pa vzporedno poteka tako na področju geodezije in prostorskih podatkov ter na področju upravljanja in vzdrževanja objektov,« pojasnjuje Šajn.

Podjetja v panogi svetovalnega inženiringa, še posebej večja, so večino procesov že digitalizirala in tako že imajo tehnološko in kadrovsko osnovo za prehod na BIM, a ob tem izpostavljajo, da jim gradbena podjetja vendarle ne sledijo v enaki meri, še manj pa javni naročniki. Vse širša

in bolj poglobljena digitalizacija procesov prinaša tudi večji odmik od tradicionalnih procesov in s tem spremenjeno delitev dela znotraj posameznih ekip ter nove profile in kompetence zaposlenih.

»BIM modeli že na današnji stopnji ponujajo izjemno podatkovno osnovo, ki že v fazi načrtovanja ni ustrezno izkoriščena, kaj šele v fazi gradnje in uporabe. Prav temu vidiku bo po mojem mnenju panoga morala posvetiti večjo pozornost,« ob tem poudarja **direktor inženirskega podjetja Lineal Dušan Ogrizek**.

- Raziskave in razvoj
- Materiali
- Gradbena fizika
- Konstrukcije
- Geotehnika in prometnice
- Metrologija
- Certifikati
- Tehnične ocene in soglasja
- Zunanja kontrola kakovosti

ZAG

info@zag.si
www.zag.si

Pri javnih projektih bi morali biti javni tudi podatki

Digitalizacija že zdaj skrbi za napredovanje in preoblikovanje načina dela in ob njenem stalnem razvoju ni neutemeljeno pričakovati, da bodo procesi v prihodnosti še bolj povezani in avtomatizirani. Sogovornik Matjaž Šajn izpostavlja, da je na svetu nemalo držav, ki so si zadale cilj razviti informacijske rešitve in sisteme za avtomatizirano izdajo gradbenih dovoljenj, med njimi tudi Estonija.

»Gre za kompleksne postopke ocenjevanja projekta in upoštevanja prostorske regulative, ki naj bi jih izvedel računalnik samodejno. Pri tem ambicioznem projektu igrajo pomembno vlogo BIM standardi in protokoli za izmenjavo podatkov, ki morajo biti predvsem odprti. Govorimo o odprtem BIM-u,« pojasnjuje sogovornik.

V gradbeništvo je danes vtkana visoka informacijska tehnologija, zaradi katere je panoga spet zanimiva.

Foto: Depositphotos

Pri odprtem BIM-u gre za koncept, ki omogoča operiranje s podatki, ki so shranjeni v odprtokodnih formatih, kar pomeni, da lahko z njihovo pomočjo

svobodneje izbiramo proizvajalce posameznih programskih rešitev oziroma za svoje potrebe sestavimo sistem, zgrajen iz programskih komponent različnih

PlanRadar še naprej raste kljub negotovosti na globalnem trgu

PlanRadar je leta 2022 odprl pisarne v ZDA, Braziliji, ZAE, Avstraliji in Singapurju ter število zaposlenih povečal za 80 %.

PlanRadar, digitalna platforma za dokumentiranje ter komuniciranje na področju gradbeništva in nepremičnin, ki ima več kot 120.000 poklicnih uporabnikov v 65 državah, je v lanskem letu kljub izzivom in negotovostim v globalnem gospodarstvu dosegel stabilno rast.

Potem ko je z 12 pisarnami utrdil svoj položaj v Evropi, se je PlanRadar odločil za globalno širitev ter odprl pisarne v ZDA, ZAE, Avstraliji, Singapurju in Braziliji. Sledilo je zaposlovanje lokalnih strokovnjakov, tako da se je PlanRadarjeva ekipa leta 2022 povečala za 80 % in zdaj znaša več kot 400 zaposlenih.

„Nadaljnja rast in širitev sta predvideni tudi za leto 2023. Lansko leto je bilo zelo uspešno z vidika novih naročnikov, razvoja produktov in mednarodne prepoznavnosti. Prejeli smo nagrade, kot sta nagradi podjetja EY Scale-Up Award in Entrepreneur of the Year Award 2022, ki dokazujejo, da smo na pravi poti,“ je povedal Bojan Petković, vodja PlanRadarja za vzhodno Evropo.

PlanRadar je imel pomembno vlogo pri nekaterih prelomnih projektih v regiji, vključno s 550 milijonov EUR vrednim **Pelješkim mostom** in 100 milijonov EUR vredno prenovo Sava Centra v Srbiji.

PlanRadar združuje dokumentiranje gradnje in upravljanje napak na eni platformi, ki je varna ter preprosta za uporabo. Namenjen je vlagateljem, izvajalcem, nadzornikom in upravnikom objektov ter

Copyright: PlanRadar

omogoča do 7 ur prihranka na teden. Njegove prednosti so prepoznala številna mednarodna podjetja, kot so Strabag, Cushman & Wakefield, Signa, Siemens in CBRE, v Sloveniji pa ga med drugim uporabljajo Reflex, Remont, GH Holding, Ginex in GIC Gradnje.

PlanRadar je na voljo v slovenščini in se lahko uporablja v vseh napravah z operacijskim sistemom iOS, Windows ali Android. Uporabnikom ponuja brezplačen **30-dnevni preizkus**, v okviru katerega lahko raziščejo vse njegove funkcije.

proizvajalcev. Slednje seveda ni možno v primeru zaprtega BIM-a, kjer ima vse podatke in protokole za njihovo podatkov v rokah proizvajalec takega sistema.

»Vsekakor je odprti BIM bolj demokratičen. Če govorimo o gradnji objektov javnega pomena, potem je jasno, da morajo biti tudi podatki javni, odprti in da nihče ne sme imeti monopola nad njimi,« poudarja sogovornik.

Cene storitev pri proizvajalcih v dejavnosti arhitekturnega in tehničnega projektiranja in s tem povezanega svetovanja (SKD 71.1), ki jih podjetja kot proizvajalci storitev zagotavljajo, so se v prvih treh četrtletjih 2022 povečale za 4,9 % v primerjavi z enakim obdobjem 2021.

Pripravila analitika GZS

Primanjkljaj IT strokovnjakov

Tudi v gradbeništvu se ob digitalizaciji pojavljajo določene pasti, ki pa so zelo

podobne tistim, ki jih srečamo tudi v drugih panogah. V prvi vrsti so povezane z nepoznavanjem tehnologij in njihovih možnosti, kar pomeni, da ob vpeljavi novih sistemov ne smemo pozabiti na ljudi, ki bodo te sisteme upravljali, že pred tem pa je potreben tehten razmislek o smiselnosti izbranih rešitev. V pomoč pri tem se je pametno obrniti na strokovnjake, ki se na digitalizacijo dobro spoznajo in bodo znali svetovati, kateri koraki so za dano situacijo najbolj smotrni.

Podjetja v panogi svetovalnega inženiringa so večino procesov že digitalizirala, vendar pa jim gradbena podjetja, še manj pa javni naročniki, ne sledijo v enaki meri.

Gotovo je pa tudi tu velik izziv pomanjkanje usposobljenega kadra, ki bi uvajal digitalizacijo v podjetja, kar se kaže kot problem tudi v ostalih panogah, ne le v gradbeništvu. Matjaž Šajn ob tem izpostavlja: »Menim sicer, da je

digitalizacija gradbene panoge pomembna tudi za popularizacijo le-te. Mlade zanimajo razvoj in nove tehnologije in želimo jih pritegniti. Gradbeništvu ni več le kramp in lopata, pač pa je danes vanj vtkana visoka informacijska tehnologija, ki dela našo panogo spet zanimivo.« ■

Foto: CGS Labs

Ko gre za gradnjo objektov javnega pomena, morajo biti podatki javni, poudarja Matjaž Šajn.

VISOKE GRADNJE Z ODLIKO
že 15 let

VG5 d.o.o.
Tehnološki park 24, 1000 Ljubljana
info@vg5.si | www.vg5.si

VG5

Credit: Charles Perkins Centre, Sydney | fjmt – fjmtstudio.com, Australia | Photo © Demas Rusli

ARCHICAD je BIM in že 40 let postavlja standarde za računalniško podprto arhitekturno načrtovanje.

Program ne omejuje ustvarjalnosti, omogoča pa največjo produktivnost pri izdelavi vizualizacij in dokumentacije. Močno zavedanje potreb po trajnostni gradnji je vodilo do integracije orodja za oceno energijskih potreb zgradb že v idejni fazi. Nudi edinstvene možnosti simulacij vpliva arhitekturne zasnove na energetski in ogljični odtis in možnost uporabe raznovrstnih predstavitev za komunikacijo z investitorjem ali izvajalci na gradbišču. Omogoča hkratno delo neomejenega števila udeležencev na poljubno velikem BIM projektu in različnih lokacijah in postavlja nove standarde v BIM procesu. Te in mnogo drugih funkcionalnosti programa ARCHICAD so prepoznali tudi večkrat nagrajeni uporabniki pri nas in v tujini, ki so ga že dvanajsto leto zapored izbrali kot najboljši BIM program za arhitekturno načrtovanje. Pokličite nas ali pošljite mail za brezplačno predstavitev in osebno preverite zakaj lahko uporaba BIM procesa izboljša komunikacijo z investitorjem, poveča kvaliteto projekta in možnost, da bo projekt narejen v roku in v načrtovanih finančnih okvirih.

Za več informacij skenirajte QR kodo ali obiščite www.pilon.si in info@pilon.si

SVETOVALNI INŽENIRING

Odpirajo se priložnosti na različnih koncih

V Sloveniji se v prihodnjih letih spričo dvojnega prehoda obeta zajeten obseg gradbenih podvigov, kar je pozitivna novica za gradbenike in svetovalne inženirje. Eden od izzivov bo gotovo usklajevanje napredka in zakonskih novosti s stanjem in zmožnostmi v panogi.

Jerneja Srebot

Potrebe po gradbenih projektih so v Sloveniji trenutno kar precejšnje, pri čemer pomemben delež zagotovo predstavljajo izzivi na prometni infrastrukturi. »V zadnjih letih se je precej naredilo na državnih cestah, žal pa se nismo še lotili širitev avtocest, kar mislim da je nujno,« poudarja **direktor Združenja za svetovalni inženiring Slovenko Henigman**.

Luka Koper je namreč od večinskega prometa na železnici prešla na obratno razmerje, kar pomeni, da se je v kratkem obdobju obseg tovora na cesti močno povečal, saj so kapacitete železnice prišle na svojo mejo. »Tudi ko bo železnica tako modernizirana, kot je zastavljeno, se bo obseg tovora spet toliko povečal, da brez širitve avtocest enostavno ne bomo prišli naprej,« opozarja sogovornik.

V zadnjih petih letih so se celotni prihodki te skupine družb v povprečju povečali za 11 % na leto, dodana vrednost za 12 % na leto, število zaposlenih za 5,8 % na leto in dodana vrednost na zaposlenega za 5,9 % na leto.

Pripravila Analitika GZS

Potrebe pa se kažejo tudi drugod – na stanovanjskem področju, v šolstvu, zdravstvu, kulturi, nenazadnje pa spričo energetskega prehoda potrebujemo tudi projekte na področju energetike.

»Seveda si ob tem želimo, da bi delali pretežno naši domači izvajalci, ampak

tudi če pogledamo preko meje, vidimo, da nikjer ni ravno na pretek strokovnjakov. Če tega ne bomo naredili sami, nam tudi nihče drug ne bo, kar pomeni, da moramo biti sami na svojem,« meni sogovornik ter ocenjuje, da je prihodnost v tem smislu zelo svetla.

Svetovalni inženiring pridobiva na veljavi

Vse torej kaže na to, da so v državi velike potrebe na različnih področjih, ki bodo zagotovile, da v prihodnosti ne bo manjkalo novih gradbenih projektov. Za njihovo uspešno izpeljavo pa je še posebej pri kompleksnejših investicijah ključno učinkovito obvladovanje procesa, od

upravnih postopkov in projektne dokumentacije do izbora izvajalca, nadzora nad gradnjo in pridobivanja dovoljenj. Pri tem so bistvenega pomena podjetja svetovalnega inženiringa.

»Le s primernim pristopom, to je s svetovalnim inženiringom, lahko te procese najlažje obvladujemo, aktivnosti potekajo hitreje, seznanjenost z informacijami je večja,« meni **Urban Žigante, direktor podjetja Savaprojekt**, kjer celoten proces svetovalnega inženiringa vodijo znotraj hiše in izključno z lastnim kadrom, kar investitorju zagotovi, da ima vse na enem mestu.

»Takšen koncept je res najbolj optimalen in racionalen, kar lahko dokažemo z

mnogimi investicijami, pri katerih smo sami s svojim kadrom vodili celovit svetovalni inženiring. Le z zaupanjem in spoštovanjem vseh deležnikov lahko privedemo do uspešno zaključene investicije,« poudarja sogovornik.

Z uporabo BIM-a do veliko boljšega načrtovanja in spremljanja gradnje.

Povečala se bo uporaba novih tehnologij

Razvoj panoge svetovalnega inženiringa se odvija predvsem v smeri vse večje avtomatizacije procesov načrtovanja in gradnje, kar seveda zahteva intenzivno digitalizacijo v vseh fazah investicijskega procesa. Pomembne spremembe pri tem prinaša uveljavljanje BIM tehnologije, ki k vse večji digitalizaciji spodbuja tudi same izvajalce.

»Računamo, da se bo z zahtevo po obvezni uporabi BIM-a za objekte javnega pomena z letom 2025, ki je opredeljena v lani sprejetem gradbenem zakonu,

povečala uporaba BIM-a in drugih naprednih tehnologij,« ocenjujejo v podjetju **DRI**. Prednosti se bodo po njihovem pokazale v boljšem načrtovanju in spremljavi gradnje, veliko rezerv za prihranke pa predstavlja tudi faza uporabe in vzdrževanja skozi celotno življenjsko dobo objektov.

Trenutno sicer digitalizacija že dokaj široko uveljavlja v fazah načrtovanja, medtem ko je na gradbiščih še nekoliko v zaostanku.

Umeščanje objektov v prostor je vse bolj kompleksno

Postopki umeščanja objektov v prostor pa sčasoma postajajo tudi vse kompleksnejši, saj je za uspešen zaključek pogosto treba uskladiti nasprotujoče si interese različnih deležnikov. S podobnimi težavami se svetovalni inženirji srečujejo tudi pri postopkih pridobivanja gradbenih dovoljenj. Za uspešno pripravo in izvedbo projekta je pomembno, da so zaposleni izkušeni in seznanjeni z novostmi na področju zakonodaje, kar pa ni enostavno, saj se

ta zelo pogosto spreminja. Upoštevanje zahtev mnenjedajalcev, soglasodajalcev in čedalje bolj aktivno vključevanje različnih družbenih skupin so ob tem le še dodatni izzivi, ki spremljajo načrtovanje in realizacijo zahtevnejših projektov. Nezanemarljiv vidik ob tem pa so tudi zahteve po ogljični nevtralnosti in trajnostnem razvoju, ki zahtevajo povsem nove in drugačne pristope.

»Spodbudno dejstvo je, da so v zadnjem času tako javni kot zasebni naročniki vse bolj seznanjeni s tovrstno problematiko in se lažje odločijo za vključevanje podjetij s področja svetovalnega inženiringa, še vedno pa težko ocenijo pravo vrednost teh storitev; še posebej tisti manj izkušeni,« ugotavljajo v podjetju Savaprojekt.

V prvih enajstih mesecih 2022 je povprečna bruto plača v dejavnosti drugo tehnično projektiranje in svetovanje (SKD M71.129) znašala 2.305 EUR ter je bila nominalno za 3,9 % višja v primerjavi z enakim obdobjem 2021.

Pripravila analitika GZS

REMONTE

Ÿse novo.

Spremembe v zakonodaji so prepogoste

Pogost kamen spotike je med gradbeniki in svetovalnimi inženirji prav zakonodaja. Spremembe v gradbeni zakonodaji se po njihovem dogajajo prepogosto in povzročajo zmedo že med načrtovalci, kot tudi med naročniki in nestrokovno javnostjo. Tudi v podjetju **Lineal** so do predlogov za spremembe zakonodaje zadržani, saj te po njihovem le redko pomenijo napredek, kvečjemu zastoje pri delu in postopkih ter izdatno izobraževanje kadrov.

»Pri snovanju sprememb predpisov, tudi temeljnih področnih zakonov, mora dobiti večjo veljavo stroka, organizirana v strokovnih združenjih pri GZS,« ob tem poudarja **direktor družbe Dušan Ogrizek**.

V Sava projektu poleg prenatrjenih sprememb kot veliko težavo izpostavljajo tudi počasno in ne-ciljno usmerjeno sprejemanje prostorskih aktov tako na državni kot na lokalni ravni, prav tako pa so problematični projektni natečaji.

»Zahteva po obvezni izdelavi projektnih natečajev, kot ga zahtevata Gradbeni zakon in Zakon o javnem naročanju, je v obliki, kot je zapisana danes, neprimerna in nesprejemljiva. Obveznost izvedbe projektnega natečaja se ne sme povezovati z vrednostjo investicije, pač pa z njeno pomembnostjo,« poudarja direktor podjetja Urban Žigante.

Vrednost opravljenih gradbenih del se je v prvih enajstih mesecih 2022 realno povečala za 31 % v primerjavi z enakim obdobjem 2021. Najbolje se je vrednost opravljenih gradbenih del zvišala pri gradnji stavb, in sicer za 81 %.

Pripravila analitika GZS

Glede prihodnosti so optimistični

Glede na številne investicije, ki se načrtujejo v prihodnosti, bo gradbeništvo zelo verjetno ostalo pomemben dejavnik slovenskega gospodarstva. Izvajalci opažajo, da se vse več investitorjev odloča za

celovit pristop vodenja investicije, kar je za panogo svetovalnega inženiringa razlog za optimizem. To pomeni tudi, da se bo vloga svetovalnega inženiringa v investicijskem procesu še povečala, saj postaja pot od ideje do realizacije vse zahtevnejša, objekti pa kompleksnejši.

Določene spremembe se obetajo predvsem v sestavi naročnikov, v primeru, da se bo inflacija v prihodnosti nadaljevala in bo financiranje posledično sorazmerno visoko.

»Drago financiranje bank bo povzročilo to, da bodo manjši investitorji investicije za določen čas prestavili, nekateri se jim bodo celo odpovedali; večji investitorji – torej tisti, ki imajo dovolj lastnih sredstev – pa bodo investirali in vlagali v razvoj in prihodnost, saj bo v nasprotnem primeru inflacija njihov kapital zmanjševala,« napovedujejo v Savaprojektu. Posledično se bodo dogajale bistvene razlike med naročniki, saj bodo nekateri močno napredovali, medtem ko bodo ostali stagnirali. ■

MULTIDISCIPLINARNO PROJEKTIRANJE IN TEHNIČNO SVETOVANJE

www.elea.si

DIREKCIJA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA INFRASTRUKTURO

Lani za naložbe v državno cestno omrežje skoraj 400 milijonov

V letu 2022 je bilo dejavnih 183 gradbišč, med pomembnimi objekti je bilo 14 novogradenj, zaključene so bile obnove več kot 30 mostov.

Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo (v nadaljevanju DRSI) upravlja nekaj manj kot 5925 km glavnih in regionalnih cest in 4399 km kolesarskega omrežja. Tabela 1 (za nekoga mogoče ne navadno) opisuje obseg delovanja glede na prejeto in izdano pošto.

Skrb za državno cestno in kolesarsko omrežje

V Načrtu razvojnih programov državnega proračuna je aktivnih 859 projektov in 66 analitičnih projektov. V okviru danih sredstev DRSI izvaja projekte obnov in gradenj državnega cestnega in kolesarskega omrežja, kjer je poleg integralnega proračuna glavni vir Evropski sklad za regionalni razvoj v sklopu Dogovora za razvoj regij. Uspešni smo bili tudi pri prijavi projekta »Varstvo dvoživk in obnova habitatov - LIFE AMPHICON« v okviru programa LIFE. Sredstva za celotno dejavnost DRSI – ceste so prikazana v tabeli 2.

Realizacija 2022	Proračun 2023	Proračun 2024
385.195.497	349.063.412	312.880.173

Tabela 2

Novogradnje in gradnje na obstoječih cestah

V letu 2022 je bilo s področja naložb začelih, nadaljevanih ali zaključenih 183 gradbišč v vrednosti 352.517.010,27 EUR od tega 35 s področja kolesarskih povezav. Med bolj pomembne objekte sodi 14 novogradenj: obvoznica Vodice, Kidirčevo,

Leto	Vhodni dokumenti	Izhodni dokumenti	Prejete zadeve	Rešene zadeve
2018	89.390	49.175	18.483	16.874
2019	113.983	80.915	54.359	43.662
2020	119.554	111.953	92.785	76.238
2021	133.089	117.750	103.895	103.425

Tabela 1

Tolmin, Mirna, Hrpelje-Kozina, Vrhnika, Železniki, začetke gradnje Južne obvoznice Bleda in druge. Dograditev bo omogočila razbremenitev naselij negativnih vplivov prometa (hrup in delci PM 10 oz. PM 2,5), s tem pa razvoj trajnostne mobilnosti v urbanem okolju. Velik obseg gradenj kolesarskih povezav se bo odražal v gospodarstvu, razvoju okolju prijaznega transporta in zdravega načina življenja.

V gradnji sta zahtevni povezavi Bled–Bohinj in Velenje–Mislinja preko Hude luknje. Naslednje leto se bomo lahko s kolesom popeljali od Dravograda do Podčetrka. Seveda pa bo kolesarski infrastrukturi morala slediti turistična ponudba in ostale spremljajoče dejavnosti. Projekt LIFE AMPHICON omogoča gradnjo prehodov za dvoživke in postavitve usmerjevalnih ograj na petih najbolj ogroženih cestnih odsekih.

Na obstoječih cestah gradimo zadnjo ožino v t. i. kobariških klancih med Kobaridom in Bovcem, galerija Šklendrovec v dolini Save, rekonstrukcijo v Spodnji Idriji in med Mursko Soboto in Gederovci, odprava ožine v Kojskem v Goriških Brdih in mnoge druge.

Obnove mostov

Lani smo zaključili obnovo več kot 30 mostov: preko Drave v Rušah, preko Savinje v Letušu, čez Poljansko Soro v Gorenji vasi. Obnovljenih je bilo šest nadvozov preko železniških prog. Za nadaljnje sodelovanje s

Nadvoz preko proge Ivančna Gorica

sosednjo Hrvaško je zelo pomembna obnova mostu preko Dragonje v Dragonji, saj gre za skupno naložbo obeh držav. Za zmanjšanje trkov z divjadjo smo namestili modre odsevnikarje na 470 km cest in na 10 km zvočna odvračala. Rezultati so zelo dobri.

Uspešno soočenje s podražitvami

Seveda pa je bilo ob vsem naštevanju, preteklo leto na področju gradnje cest in širše tudi burno s področja podražitev, ki pa smo jih na DRSI uspešno prebrodili, tako v korist javnih financ kot izvajalcev. Da pa nikoli ne bodo vsi zadovoljni, pa je tako ali tako znano.

Tomaž Willenpart, dipl. inž. grad.

Višji svetovalec I.

Vodja sektorja za investicije v ceste na DRSI

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO

DIREKCIJA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA INFRASTRUKTURO

PROPLUS

Gradimo vaše
zamisli

30 let

Vodenje investicij

celovito

sodobno

trajnostno

PROPLUS inženiring, projektiranje d.o.o.
Strma ulica 8, 2000 Maribor
✉ proplus@proplus.si | ☎ 02 250 41 10

LESTVICA

Največjih 20 družb svetovalnega inženiringa v letu 2021

Rang	Naziv podjetja	Celotni prihodki v 1000 EUR	Indeks 2020/2019	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost v 1000 EUR	Neto čisti dobiček/izguba v 1000 EUR
1	DRI upravljanje investicij, d.o.o.	34.260	121,3	436	26.466	1.563
2	IBE d.d.	23.394	162,0	157	11.964	2.325
3	DOMPLAN, d.d.	14.025	129,1	88	4.786	612
4	ELEA iC d.o.o.	12.928	112,3	95	5.354	690
5	PROJEKT d.d. NOVA GORICA	9.641	136,4	106	7.032	1.854
6	PROTIM RŽIŠNIK PERC d.o.o.	7.211	122,9	89	4.846	716
7	LINEAL d.o.o.	5.695	117,1	53	2.287	270
8	HSE INVEST d.o.o.	5.684	120,3	48	3.026	172
9	PNZ d.o.o.	4.880	93,6	46	2.922	319
10	GI ZRMK d.o.o.	4.066	98,3	44	2.285	193

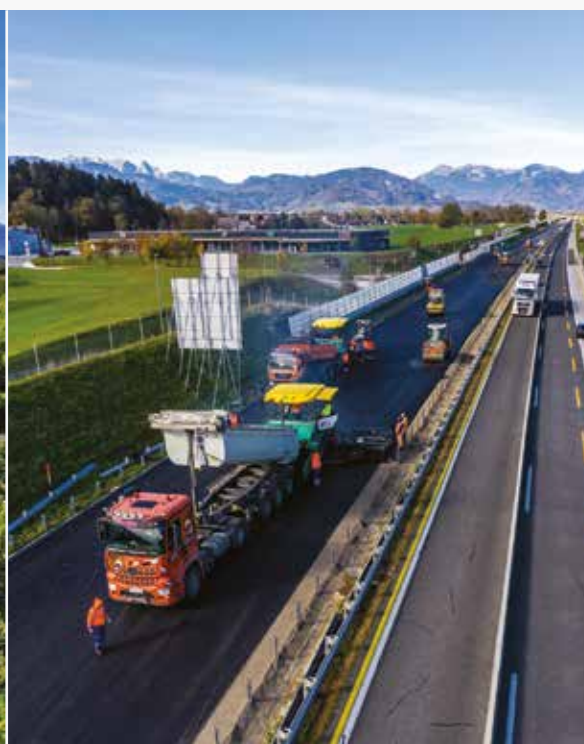
Gorenjska gradbena družba d.d.

Jezerska cesta 20, 4000 Kranj

Tel.: +386 4 280 60 00

E-pošta: info@ggd.si

www.ggd.si

Rang	Naziv podjetja	Celotni prihodki v 1000 EUR	Indeks 2020/2019	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost v 1000 EUR	Neto čisti dobiček/izguba v 1000 EUR
11	TIRING, d.o.o., Trzin	3.772	144,4	11	1.459	473
12	SIPRO INŽENIRING d.o.o.	3.762	147,4	35	2.186	229
13	SŽ - PP Ljubljana d.d.	3.436	107,3	34	2.281	99
14	SAVAPROJEKT d.d.	3.407	92,4	51	2.425	340
15	BPI d.o.o.	2.486	137,9	11	593	7
16	GEOPORTAL d.o.o.	2.099	110,2	14	755	31
17	PROPLUS inženiring, projektiranje d.o.o.	1.764	118,9	14	554	58
18	PONTING d.o.o.	1.579	66,0	16	1.076	259
19	BEXEL CONSULTING d.o.o.	1.262	150,1	4	257	54
20	GRADIS, BP MARIBOR d.o.o.	1.241	82,4	18	751	73

Vir: Gvin, Ajpes

Kriterij za določitev lestvice: Zbornica za svetovalni inženiring pri Gospodarski zbornici Slovenije je pripravila spisek relevantnih družb po prihodkih v 2021, ki pretežno izvajajo svetovalni inženiring.

KRASINVEST d. o. o. SEŽANA

PROJEKTIRANJE | INŽENIRING
NADZORI | GEODETSKE STORITVE
OCENJEVANJE VREDNOSTI NEPREMIČNIN

Tomaž Kordiš
direktor Gospodarske zbornice
Dolenjske in Bele krajine (GZDBK)

INTERVJU

Regija že 15 let posluje z neto čistim dobičkom

Gospodarstvo Dolenjske in Bele krajine že leta ustvarja najvišjo dodano vrednost na zaposlenega v Sloveniji, leta 2021 (vir: AJPES) 63.735 evra, in največji delež ustvarjenih prihodkov na tujih trgih, leta 2021 67 odstotkov.

Darja Kocbek, foto: Tadej Kreft

Avtomobilska in farmacevtska dejavnost sta ključni dejavnosti v regiji Dolenjska in Bela krajina, ki je izrazito izvozno usmerjena, pravi **Tomaž Kordiš, direktor Gospodarske zbornice Dolenjske in Bele krajine (GZDBK)**. Gospodarstvo Dolenjske in Bele krajine že leta ustvarja najvišjo dodano vrednost na zaposlenega v Sloveniji, leta 2021 63.735 evra, in največji delež ustvarjenih prihodkov na tujih trgih, leta 2021 67 odstotkov. Gospodarske družbe so v letu 2021 realizirale 6,4 milijarde evrov prihodkov in ustvarile 481 milijonov evrov neto čistega dobička. Več kot 73 odstotkov prihodkov ustvarijo predelovalne dejavnosti.

GZDBK torej pokriva gospodarsko zelo uspešno regijo?

Gospodarstvo regije vsa leta od ustanovitve regijske zbornice posluje z neto čistim dobičkom, v zadnjih 15 letih pa so družbe v regiji ustvarile več kot 4 milijarde evrov neto čistega dobička. Povprečna mesečna (bruto) plača v družbah regije je v letu 2021 znašala 2.110 evrov in je bila višja od povprečne plače v slovenskih družbah (1.901 evrov). Število zaposlenih v družbah je bilo v letu 2021 za 800 večje kot v letu 2020. Najbolj, za 500, se je povečalo število zaposlenih v družbah, ki se ukvarjajo s predelovalnimi dejavnostmi.

GZDBK je bila leta 2007 ustanovljena kot prva pravno samostojna regijska gospodarska zbornica v Sloveniji. Katere njene dosežke bi posebej izpostavili?

Da, 23. aprila 2007 jo je ustanovilo 63 gospodarskih družb in podjetnikov. V gospodarstvu regije smo se že ob ustanovitvi zbornice zavedali, da bomo lahko le s povezovanjem, sodelovanjem in izvajanjem programa dela v regiji in širše prispevali

k izvedbi ključnih infrastrukturnih projektov, ki bodo omogočili še uspešnejše poslovanje dolenjskega in belokranjskega gospodarstva v naslednjih desetletjih. Namen združevanja v zbornico je bil v lažjem uveljavljanju poslovnih interesov naših podjetij, razvoju regije in močnejšem pogajalskem položaju do vseh, ki postavljajo okvirje za poslovno okolje. Ključni dosežki zbornice so dokončanje manjkajočega

odseka avtoceste med Trebnjem in Novim mestom, aktivnosti na 3. razvojni osi jug, načrtovanje ključnih daljnovodov in razdelilno transformatorskih postaj, razvoj visokošolskega prostora in Univerze v Novem mestu, načrtovanje izobraževalnih vsebin po meri članov, ustanovitev in razvoj strokovnih sekcij, razvoj inovacijske kulture v podjetjih in regiji, povezovanje in sodelovanje s ključnimi deležniki v regiji in Sloveniji. S svojim znanjem, ugledom in družbeno odgovornim pristopom je dolgoletni predsednik GZDBK Jože Colarič od njene ustanovitve zaznamoval pot zbornice.

Kaj ponujate svojim članom?

Na zbornici se zavedamo, da so za poslovni uspeh naših članov pomembne prave informacije ob pravem času. Ves čas svojega delovanja se trudimo, da članom dnevno nudimo kakovostne poslovne informacije, jim svetujemo na različnih področjih njihovega delovanja, jih obveščamo o novostih na zakonodajnem, davčnem, mednarodnem in drugih

področjih njihovega delovanja. Letno izvedemo več kot 1200 svetovanj. Vsa leta dejavno sodelujemo z drugimi zbornicami. Sodelovanje obsega skupno delovanje, kot so Vrh slovenskega gospodarstva, Vrh malega gospodarstva, Nagrada GZS, Dan inovativnosti in pri projektih Kompetenčni centri, SRIP. Sodelujemo pri skupnem spodbujanju inovacijske dejavnosti in pri promociji inovacij. Sodelujemo tudi z Območnimi obrtno-podjetniškimi zbornicami.

Tretja razvojna os bo pospešila pretok znanja, odprle se bodo možnosti za nove investicije.

V letu 2021 ste v okviru GZDBK ustanovili sekcijo za inovativnost. Kateri so bili glavni razlogi za to, kateri so glavni načrti te sekcije?

V zadnjih desetih letih smo na zbornici dali velik poudarek inovacijam in razvoju inovacijske kulture v gospodarstvu in visokem šolstvu. S tem namenom smo v

letu 2021 ustanovili sekcijo za inovativnost in širši zainteresirani javnosti prvič predstavili inovacije, ki so plod domačih inovatorjev na razstavi na Glavnem trgu v Novem mestu. Zavezali smo se, da bo razstava tradicionalna z željo, da tudi na ta način spodbudimo inovativnost, kreativnost in ustvarjalnost tako v podjetjih kot pri mladih.

Kakšno dodano vrednost imajo sekcije? Kako se odločate za njihovo ustanovitev?

Pri članih smo zaznali potrebo po izražanju posebnih interesov v okviru posameznih sekcij. Namen posamezne sekcije je povezovanje, medsebojno sodelovanje, izobraževanje in izmenjava dobrih praks v določeni dejavnosti ali na določenem področju dela. Danes v okviru GZDBK deluje že 7 sekcij. Sekcija za kakovost, Sekcija za ravnanje s človeškimi viri, Sekcija za informatiko, Sekcija za okolje in energijo, Sekcija računovodij, Sekcija seniorjev in Sekcija za inovativnost. Poleg strokovnjakov iz podjetij so v delo sekcij vključeni tudi strokovnjaki iz novomeških fakultet. S sekcijami smo izvedli že 47 izmenjav dobrih praks tako v naši kot v drugih regijah, 70 posvetov in več 100 izobraževanj.

Od leta 2008 objavljate razpis za podelitev priznanj »vzoren primer ravnanja s človeškimi viri na Dolenjskem in v Beli krajini«. Kakšne vzorne primere ste že nagradili?

V zbornici in v gospodarstvu regije se zavedamo, da smo zaposleni ključni pri razvoju in uspehu vsake dejavnosti, podjetja ter blaginje naše regije. S priznanjem najširši javnosti predstavimo najboljše prakse ravnanja z zaposlenimi v naši regiji in ob tem krepimo in spodbujamo nastajanje novih. Priznanje vedno podelimo na letnem dnevu Sekcije za ravnanje s človeškimi viri v mesecu oktobru. Še posebej smo na zbornici ponosni, da na tem slavnostnem dogodku omogočimo prejemnikom priznanja predstavitev njihovih domačih vzornih praks in s tem širjenje le-teh. Posledično pa s spodbujanjem dobrih praks dodajamo kamenček v mozaik dviga konkurenčnosti gospodarstva Dolenjske in Bele krajine.

Kaj je gospodarstvu v regiji prinesla avtocesta?

Nova avtocesta je zagotovila bistveno večjo pretočnost prometa ter zanesljivost v oskrbi. In kar je najbolj pomembno, izrazito se je povečala prometna varnost. Žal je bilo v zadnjih letih pred dokončanjem avtoceste na obstoječi dvopasovni cesti več nesreč s smrtnimi žrtvami in težkimi poškodbami.

Zakaj je za gospodarstvo in prebivalce regije pomembna tretja razvojna os?

Namen tretje razvojne osi je zagotoviti pogoje za skladnejši regionalni razvoj ter povečanje konkurenčnosti gospodarstva in prometne varnosti udeležencev v cestnem prometu. Na zbornici in v gospodarstvu smo prepoznali pomen tretje razvojne osi, ki bi končno povezala Belo krajino s sodobno in varno cesto. Nova državna cesta od avtoceste A2 Ljubljana–Obrežje pri Novem mestu do MMP Metlika in do priključka Črnomelj jug bo tako pospešila pretok znanja, odprla prostor za nove investicije in zmanjšala razvojne razlike znotraj naše regije ter povezala severno Evropo z južno Evropo, od Severnega do Jonskega morja. Ustvarjene bodo razvojno poslovne priložnosti tako za gospodarski kot negospodarski sektor s poudarkom na mladih. Nova cestna povezava bo prinesla veliko pozitivnega za vse. Bariera Gorjanci je namreč izjemno močna. Ena je v glavah, druga pa je resnična, da sploh prideš do Bele krajine. Prepričan sem, da se bodo tudi mladi lažje odločali za Belo krajino kot lokacijo, primerno za življenje, za razvoj podjetniške dejavnosti, za zaposlitev. Cesta bo prinesla, tako kot v Šentjernej in Trebnjem, višjo dodano vrednost, višje plače, boljše kakovost življenja za vse. Možnosti na obstoječih lokacijah za postavitev novih obratov je dovolj, možne so širitve, povezave, bistveno se bo izboljšala logistika, pretok ljudi in blaga bo bistveno bolj kakovosten in hitrejši ter z veliko manj tveganji na cesti.

Kako ste v regiji Dolenjska in Bela krajina zadovoljni z železniško povezavo?

Železniška povezava med Metliko in Ljubljano se je ustavila nekje v 60. letih

prejšnjega stoletja, saj je žal zaradi voznih redov in hitrosti potovanja (za 124 kilometrov vlak v povprečju potrebuje 2 uri in 50 minut) popolnoma nekonkurenčna tako za prevoz potnikov kot blaga. V regiji si prizadevamo za revitalizacijo te proge z bistveno izboljšanimi voznimi redi in potovalno hitrostjo.

Za uspeh naših članov so pomembne prave informacije ob pravem času.

Na pobudo GZDBK je bil leta 2011 podpisan sporazum o sodelovanju med osmimi novomeškimi fakultetami in visokimi šolami. Kako to sodelovanje pomaga podjetjem v regiji in kako so podjetja vključena v sistem izobraževanja, da iz fakultet in visokih šol dobijo kadre, ki jih potrebujejo?

GZDBK je že v letu 2007 povabila ključne predstavnike visokošolskih organizacij, da so članom upravnega odbora predstavili vizijo razvoja visokega šolstva v regiji. Zbornica in gospodarstvo sta v naslednjih letih dejavno sodelovala pri razvoju visokošolskega prostora in Univerze v Novem mestu, saj se na zbornici in v gospodarstvu zavedamo, da samo znanje in delo prineseta uspeh. V letu 2007 so v Novem

mestu delovale tri visoke šole, danes ima regija Univerzo v Novem mestu, sedem fakultet in eno visoko šolo. Fakultete se prek zbornice in kariernih centrov povezujejo z gospodarskimi družbami v regiji in širše in na ta način vzpostavljajo in vzdržujejo dobre poslovne stike in odnose za razvoj in zaposlitev svojih študentov. Z gospodarskimi družbami fakultete sodelujejo tudi z izmenjavo znanja. Sodelovanje redno poteka tudi pri posodabljanju obstoječih in oblikovanju novih študijskih programov. Fakultete so aktivne tudi pri prijavih na razpise za inovacije GZDBK. Zbornica in gospodarstvo regije je podprlo novo znanstveno in tehnološko raziskovalno središče Rudolfovo, ki bo dodatno omogočilo nadaljnji tehnološki razvoj in razvoj inovativnosti v regiji in širše v Sloveniji.

Ena prvih aktivnosti, ki ste jih začeli izvajati na zbornici, so bila izobraževanja za zaposlene v podjetjih Dolenjske in Bele krajine. Kako poteka to izobraževanje, kakšne so vsebine?

Pri oblikovanju izobraževalnih vsebin in programa izobraževanja izhajamo iz prepoznanih potreb naših članov in sprememb v poslovnem in zakonodajnem okolju ter v sodelovanju z uglednimi strokovnjaki in

izvajalci. Načrtujemo in izvajamo eno- ali večdnevna izobraževanja v obliki usposabljanj, delavnic, seminarjev, strokovnih srečanj, posvetov, okroglih miz in drugih dogodkov.

GZDBK je vključena v projekte, ki pomagajo pri razvoju in promociji regije. Kateri so trenutno najuspešnejši?

Vsi projekti krepijo program, ki ga zbornica prvenstveno izvaja za svoje člane. Izpostavil bi projekt Kompetenčni center mreže za prehod v krožno gospodarstvo, v katerem smo bili vodilni partner. Njegov glavni namen je bil zviševati usposobljenost zaposlenih v 25 podjetjih, ki so sodelovala kot partnerji, in pridobivanje novih kompetenc. V projektu smo tako zaposlenim v podjetjih partnerstva z različnimi programi neformalnega usposabljanja smiselno zapolnili vrzeli kompetenc in znanja o krožnem gospodarstvu, upoštevajoč pomen vseživljenjskega učenja. Tudi v Kompetenčnem centru za kadre kemijske industrije – Pametna specializacija (KoCKE – S4) smo kot vodilni partner v sodelovanju z Združenjem kemijske industrije zagotovili krepitev razvoja kadrov v 31 partnerskih podjetjih in prispevali k večjemu zavedanju zaposlenih za nenehno usposabljanje ter s tem osebno rast in razvoj kompetenc. Izpostavil bi še projekte Kompetenčni center kemijske industrije (KoCKE), Preprečevanje, obvladovanje in zmanjševanje

absentizma v delovnih okoljih (POZA) in Atraktivna promocija promocije zdravja pri delu (APP).

Od septembra 2022 pa sodelujemo s partnerji v projektu Pametne, odporne in trajnostne skupnosti – Evropsko vozlišče za digitalne inovacije (SRC-EDIH), ki bo omogočil lažji dostop do prototipov in testnih okolij za pospešitev uvedbe novih

digitalnih tehnologij in izboljšanje obstoječih digitalnih rešitev. Stičišče bo ponudilo še dostop do različnih izobraževalnih vsebin na področju digitalizacije in krožnega gospodarstva, podporo pri povezovanju organizacij z raziskovalci in ponudniki inovativnih digitalnih rešitev ter podporo pri iskanju evropskih in nacionalnih virov financiranja. ■

Računovodstvo

Več kot 30 let eno vodilnih računovodskih podjetij v regiji

Dejavnosti:

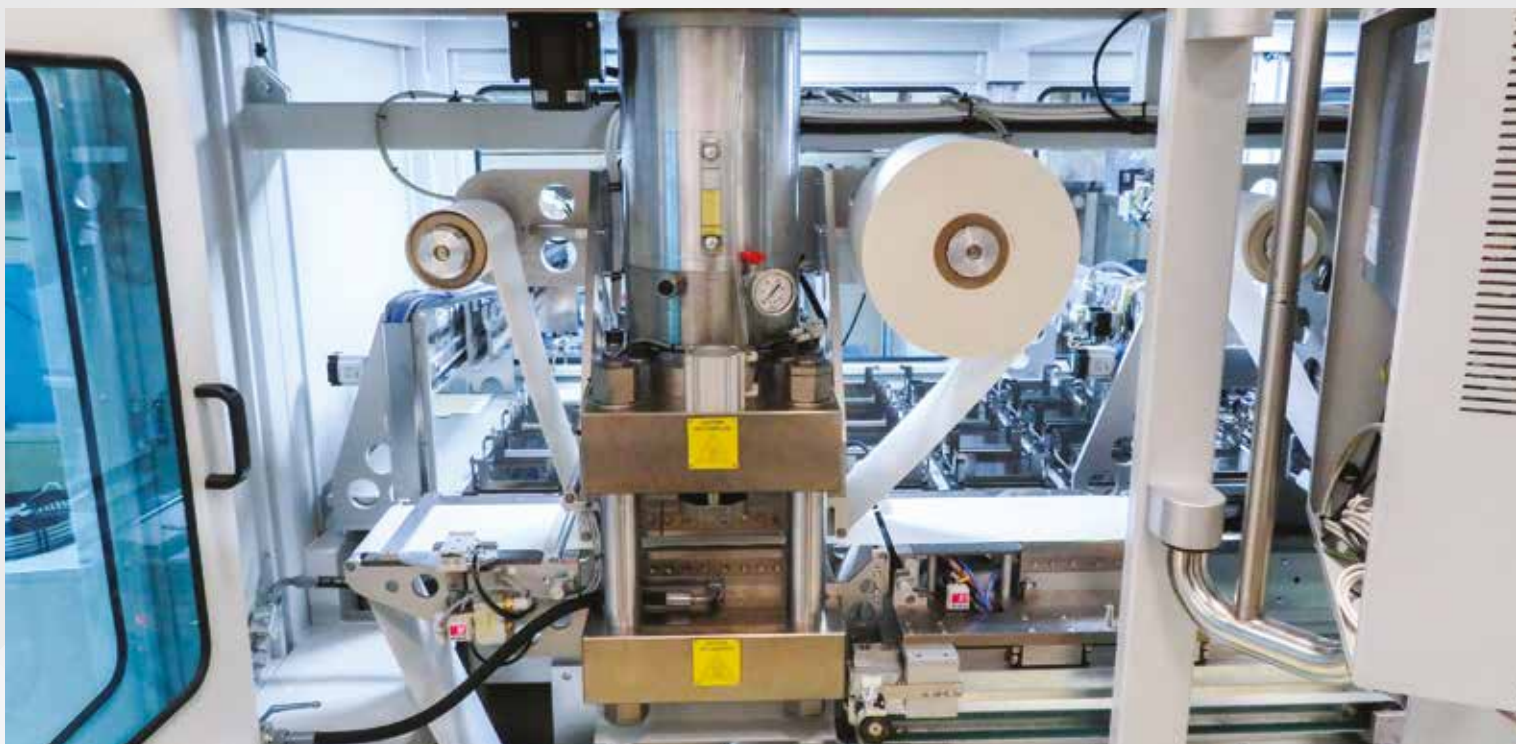
- Računovodstvo za gospodarske družbe, samostojne podjetnike in nepridobitne organizacije
- Davčno svetovanje
- Finančne analize poslovanja
- Izobraževanja

Inženiring

Inovativne in napredne inženirske storitve

Dejavnosti:

- Avtomatizacija proizvodnje
- 3D skeniranje za kontrolo kvalitete in vzratni inženiring ter prodaja 3D skenerjev EvixScan
- Razvoj izdelkov
- Virtualna vrednotenja (Abaqus, Ansa)

Eden od vodilnih svetovnih proizvajalcev strojev in opreme za področje večslojne keramične tehnologije

KEKO Equipment je moderno in razvojno usmerjeno podjetje z osnovno dejavnostjo strojogradnje kjer se pod eno streho izdelajo stroji – linije – tehnološke rešitve od surovega materiala do delujočega stroja. Podjetje se je razvilo v svetovno uveljavljenega snovalca in zanesljivega proizvajalca pametnih rešitev za nalivanje in obdelavo LTCC keramike (osnova za "Solid state" baterije ter SOEC in SOFC – gorivne celice). Poleg profesionalne montaže in zagona linij in strojev, ki jih opravijo naši strokovnjaki, svojim kupcem nudimo tudi obsežen servisni paket za celoten življenjski cikel vsake rešitve, ki jo dobavimo.

KEKO: Preko 1800 prodanih linij in strojev v 40 najbolj razvitih držav na svetu.

Keko Oprema trži razvojno - konstrukcijsko znanje s področja nalivanja in procesne obdelave LTCC keramike vtakano v stroje, linije in naprave skozi napredne tehnološke rešitve.

DOLENJSKA IN BELA KRAJINA

Regija ima ugodno okolje za inoviranje

Inovacije in digitalizacija prispevajo k povečanju učinkovitosti in produktivnosti podjetij, avtomatizacija in z njo povezana digitalizacija proizvodnje sta pogoj za obstanek na globalnem trgu.

Darja Kocbek

Možnosti za spodbujanje inovacij in digitalizacije lokalnih gospodarskih dejavnosti ter potreb so v regiji Dolenjske in Bele krajine odlične, saj podjetja podpirajo medsebojno sodelovanje. Prav tako je odlično tudi povezovanje lokalnih raziskovalnih institucij in vključevanje v raziskovalne projekte, pravi **Boštjan Gaberc, direktor podjetja Mikrografija**. Da je zelo pomembno, da podjetja v bližnji in širši okolici uvajajo nove tehnologije, so nam pojasnili v Kolpi. **Tomaž Blatnik, vodja za tehnično področje v Revozu**, nam je razložil, da sta Dolenjska in Bela Krajina v zadnjih letih dosegli izredno močno rast na področju izobraževanja, kar je eden od osnovnih pogojev za inoviranje. Regija Dolenjska in Bela krajina je na področju inoviranja zelo uspešna. To neposredno dokazuje z neto dodano vrednostjo na zaposlenega, ki presega slovensko povprečje, pravijo v Krki.

V Mikrografiji so procesi skoraj v celoti digitalizirani

V Mikrografiji uvajajo inovacije na različne načine. »Glavni vir novih rešitev za digitalizacijo je naš interni oddelek razvoja in raziskav. Oddelek se je v zadnjih letih razširil, saj smo spoznali, kako pomembno je slediti hitremu napredku na področju digitalizacije,« nam je pojasnil direktor Boštjan Gaberc. Razvili so nekaj novih rešitev, ki jih vse bolj nadgrajujejo z umetno inteligenco. To vidijo kot

naslednji korak razvoja, poleg nadgradnje oblačnih storitev. »V našem podjetju razvijamo rešitve za digitalizacijo, zato lahko lastne rešitve najprej preizkusimo in nato uporabljamo. Tako vedno sledimo smericam na področju digitalizacije, procesi pa so skoraj v celoti digitalizirani,« pravi Gaberc.

Inovacije in digitalizacija po njegovih besedah prispevata k povečanju učinkovitosti in produktivnosti podjetij, kar lahko vodi k večji konkurenčnosti in posledično rasti gospodarstva. To pomaga

pri reševanju različnih izzivov, ki se pojavljajo v regiji kot na primer optimizacija delovnih procesov in izboljševanje kakovosti življenja.

Glavni kriteriji za ugodno okolje inoviranja so, kot nam je razložil Gaberc, dostopnost in kakovost znanja raziskovalnih institucij, financiranje v raziskave in razvoj seveda pa tudi ustrezna infrastruktura ter tehnologije. »V Mikrografiji poleg lokalnega poslovanja krepimo tudi prisotnost na tujih trgih, kar nam zagotavlja

Foto: arhiv Mikrografija

V podjetju Mikrografija po besedah direktorja Boštjana Gaberca nove rešitve vse bolj nadgrajujejo z umetno inteligenco.

nadaljnje možnosti razvoja,« nam je povedal Boštjan Gaberc.

Predelovalne dejavnosti jugovzhodne regije ustvarijo 45,3 % dodane vrednosti celotne jugovzhodne regije (pomen teh med vsemi gospodarskimi družbami je 75-odstoten). Še 12,8 % ustvarijo trgovina, gostinstvo, promet, 14,7 % uprava in obramba, socialno varstvo in zdravstvo, desetinno poslovanje z nepremičninami, 6,9 % poslovanje z nepremičninami, 6,2 % strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, 6,1 % gradbeništvo (leto 2021).

Pripravila analitika GZS

V Kolpi so aktivno pristopili k digitalnem preoblikovanju

Da sta uporaba digitalnih tehnologij ter uvedba avtomatizacije in robotizacije v proizvodnjo pomembna dejavnika v razvoju podjetja, saj spodbujata inovacije, izboljšujeta učinkovitost in povečujeta

Robotsko brušenje kerrock kopalne kadi.

konkurenčnost, so nam pojasnili tudi v **Kolpi**. »V podjetju smo se odločno spoprijeli s tem izzivom in aktivno pristopili k digitalnem preoblikovanju poslovnih procesov ter iskanjem najboljših rešitev

v smeri avtomatizacije in robotizacije delovnih procesov,« pravijo.

Digitalna strategija podjetja temelji na spremljanju proizvodnih procesov v realnem času in uvedbi digitalnega dvojčka,

Povezave za prihodnost

Od prve avtoceste do najnovejše prometne strategije. Za lepo in uspešno prihodnost skrbimo že 70 let.

www.pnz.si

pnz 70
LET

ki jim bo omogočil, da se bodo na podlagi pridobljenih podatkov lažje odločali, planirali in spremljali proizvodnjo, optimizirali zaloge ter prilagajali proizvodne plane v realnem času.

V Kolpi ugotavljajo, da je zelo pomembno, da se podjetja v njihovi bližnji in širši okolici razvijajo v tej smeri in uvajajo nove tehnologije, ker je to tudi priložnost za sodelovanje, izmenjavo informacij in dobrih praks. »Naše podjetje je vedno odprto za takšno sodelovanje. Pozitivno je tudi to, da se poleg industrije razvijajo inštitucije, kot sta Razvojni center in Univerza v Novem mestu, ki delujeta na področju izobraževanja in svetovanja,« so nam povedali v Kolpi. Po njihovi oceni so gospodarska razvitanost, znanje in kadri glavni kriteriji, da ima regija ugodno okolje za inoviranje. V prihodnje se bo potrebno osredotočiti predvsem na kakovosten kader, ki ga že sedaj primanjkuje.

BDP na prebivalca regije (23.914 EUR, 2021) je drugi najvišji med dvanajstimi regijami v Sloveniji in je bil za 3,5 % nižji od slovenskega povprečja. Sicer pa je bruto domači proizvod te regije predstavljal 6,7 % BDP-ja Slovenije.

Priprava Analitika GZS

Revoz je z uvajanjem digitalnih dvojčkov začel že zelo zgodaj

Tomaž Blatnik, vodja za tehnično področje v Revozu, nam je razložil, da je celotna avtomobilska industrija v zadnjih nekaj letih prešla v fazo, ko avtomatizacija in z njo povezana digitalizacija proizvodnje ni več prednost, ampak enostavno pogoj za obstanek na globalnem trgu. Tudi Revoz tu ni izjema. »V odvisnosti od tehnologije, ki jo uporabljamo v posameznih oddelkih podjetja, se povečuje tudi stopnja avtomatizacije,« pravi.

V oddelkih sestave in površinske zaščite se v Revozu bližajo ravni popolne avtomatizacije izvedbe dodane vrednosti. Pri spajanju karoserije dosegajo 95 odstotkov izvedbe dodane vrednosti s pomočjo robotov. »Človek ostaja pomemben deležnik tega procesa, a ne več kot izvajalec

Foto: Revoz

Digitalni dvojček je osnovni pogoj za resno digitalizacijo, meni vodja za tehnično področje v Revozu Tomaž Blatnik.

fizične transformacije, temveč posluževalec stroja, nadzornik procesa in predvsem snovalec ter vzdrževalec,« razlaga Tomaž Blatnik. Revoz je po njegovih besedah pričel z uvajanjem digitalnih dvojčkov že zelo zgodaj. V začetku tega desetletja pa so prišli do realizacije digitalnega dvojčka, kar je tudi osnovni pogoj za resno digitalizacijo, predvsem na delu, ki zajema zasnovano procesa in hitro uvajanje sprememb na proizvodu.

Pomembno je tudi, nadaljuje Blatnik, da je Revoz z uvedbo novih tehnologij numerične prilagodljivosti procesa tudi v okviru skupine Renault med najbolj prožnimi tovarnami. »Dober primer so numerično prilagodljive priprave za več tipov vozil, kjer smo v slovenskem okviru nedvomno orali ledino,« pravi Blatnik. Za nov digitalni skok je po njegovih besedah smiselno izkoristiti investicijske cikle, saj je digitalizacija najbolj stroškovno učinkovita ravno, ko se uvaja ob spremembah procesa in ne samo zaradi digitalizacije same.

»Danes se slovensko gospodarstvo sooča z dejstvom, da ne gre več za nižanje stroškov, ampak za nujen pogoj za obstoj, saj nam inovativni pristopi k avtomatizaciji in digitalizaciji omogočajo

ohranjanje proizvodnih zmogljivosti kljub kritičnemu pomanjkanju delovne sile,« razlaga Tomaž Blatnik. Dejansko je treba ustvariti večjo dodano vrednost brez povečanja ali celo zmanjšanja števila zaposlenih. »V podjetjih imamo zdaj precejšen izziv, kako narediti delo spet privlačno za inovativne posameznike,« pravi Blatnik.

Jugovzhodna regija je druga regija z najvišjo povprečno bruto plačo med 12. statističnimi regijami (1.999 EUR povprečne bruto plače v prvih desetih mesecih leta 2022). V prvih desetih mesecih 2022 je bila povprečna bruto plača v jugovzhodni regiji nominalno višja za 2,3 % (v Sloveniji višja za 2,1 %) v primerjavi z enakim obdobjem 2021 in obenem rahlo višja od povprečne bruto plače v Sloveniji.

Priprava Analitika GZS

V Krki inovativnosti ne spodbujajo le na področju razvoja zdravil

V Krki z digitalizacijo, avtomatizacijo in robotizacijo konstantno zagotavljajo visoko raven kakovosti in hkrati izboljšujejo stroškovno učinkovitost ter odzivnost

Foto: arhiv Krka, Tovarna zdravil Novo mesto

Krka, RKC4, Kontrolno-analizni laboratoriji.

poslovnega procesa. Sprememb ne vpljujejo le na področju razvoja, proizvodnje in oskrbne verige, ampak tudi na drugih področjih, med drugim denimo na kadrovskem področju, kjer se spremembe

zaradi odpiranja novih komunikacijskih poti dogajajo skokovito, kot tudi na področju marketinga, vodenja in ne nazadnje tudi sprejemanja odločitev, so nam povedali v Službi za odnose z javnostmi Krke.

Pri razvoju zdravil uporabljajo tudi digitalna orodja za načrtovanje poskusov in vrednotenje pridobljenih podatkov ter tehnike za spremljanje procesov v realnem času. Velik korak na področju digitalizacije so naredili s prenosom velike količine izvornih podatkov (tehnoloških in analiznih) v elektronsko obliko.

»Dobro se zavedamo tudi konkurenčne prednosti sodobnih načinov proizvodnje, zato v proizvodnjo farmacevtskih izdelkov vpeljujemo sodobne visokotehnološke rešitve,« pravijo v Službi za odnose z javnostmi Krke. V takšni ali drugačni obliki so v Krkinih poslovnih in proizvodnih procesih prisotni vsi elementi, ki jih danes razumemo pod nazivom Industrija 4.0.

Inovativnosti ne spodbujajo le na področju razvoja zdravil, pač pa v vseh delovnih procesih in na vseh ravneh delovanja podjetja. Krkina inovativna dejavnost je prepoznana in nagrajena tudi v širšem prostoru. Krkini raziskovalni timi namreč vsako leto prejema visoka priznanja Gospodarske zbornice Slovenije. ■

L-TEK®

Your challenges our solutions

Celovit pristop k proizvodnji elektronike

L-Tek® je priznano podjetje s sedežem v Sloveniji, ki si je v letih delovanja prislužilo ugled tehnološkega inovatorja, specializiranega in usmerjenega v **raziskave, razvoj** ter **proizvodnjo elektronike (EMS)** na področjih **merilne tehnike, medicinskih pripomočkov** in **industrijske senzorike**.

www.l-tek.com

L-Tek d.o.o., Cesta Miloša Kovačiča 2, 8310 Šentjernej - SLOVENIJA
 ■ t: +386 7 62 09 800 ■ info@l-tek.com

9001:2015

13485:2016

14001:2015

4.0 INDUSTRY READY

RAZVOJNI CENTER NOVO MESTO

Podpora podjetnikom v vseh fazah razvoja

Inkubator Razvojnega centra Novo mesto pomaga tako tistim, ki se za podjetniško pot šele odločajo, kot tistim, ki želijo udejanjiti svojo poslovno idejo, in tudi podjetjem, ki želijo svojo konkurenčnost okrepiti s pomočjo robotizacije.

Franci Bratkovič, direktor Razvojnega centra Novo mesto.

Postati podjetnik in uresničiti svojo poslovno idejo marsikomu predstavlja izziv in priložnost, a hkrati pomislek, da to ne bo enostavno. Morda res ne, a gre lažje z različnimi programi in projekti, ki delujejo v okviru inkubatorja Razvojnega centra Novo mesto. Ravno ta pomoč lahko tehtnico obrne v smer izbire lastne poslovne poti.

S programom PONI lažje v podjetniške vode

Z zavedanjem, da iz majhnega zraste veliko, na Razvojnem centru Novo mesto s pomočjo vzgojno-izobraževalnih ustanov oziroma mentorjev v okviru različnih programov, kot so podjetniški krožki, podjetniško tekmovanje Popri in znanstveno-podjetniško tekmovanje Science Jam, razvijajo podjetniško miselnost že v osnovnih in srednjih šolah. Kot eden prvih je novomeški razvojni center začel izvajati tudi program Podjetno nad izzive ali krajše PONI, ki bodočim podjetnikom v okviru štirimesečne zaposlitve z različnimi izobraževanji priznanih strokovnjakov in mentorstvi omogoča razvoj in uresničitev podjetniške ideje do te mere, da lahko ustanovijo svoje podjetje.

Projekt SIO za odločen vstop na trg

Na Razvojnem centru Novo mesto praktično ne mine teden brez izobraževalnih delavnic s tematiko za podjetnike v vseh fazah razvoja; podjetnikom vsakodnevno svetujejo in jih informirajo o novostih, pripravljajo tematske dogodke, vključujejo v mentorski program in ponujajo svetovanja priznanih strokovnjakov. SIO je namreč osrednji program, ki podjetnikom, start-upom in hitrorastočim podjetjem nudi največjo podporo in je financiran ter podprt s strani javne agencije SPIRIT Slovenija ter Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo.

V okviru SIO je svoje korenine pognal tudi **Business Gladiator** – vse bolj prepoznaven in priljubljen program, katerega bit je ne le izpostaviti najboljše start-up ideje v dolenjskem prostoru, ampak jih

nadgraditi do te mere, da bodo čim bolj prodorne na prodajnem trgu.

Lanska druga izvedba je zmago prinesla **Petri Peterlin** z idejo Moja prva masaža s programom tečajev za mlade mamice, da bodo z učinkovitimi masažnimi prijemi skrbele za svoje malčke in zmagale v boju proti krčem. Peterlinino idejo že nekaj časa uspešno izvajajo v praksi, prav tako so na trgu že prepoznani najboljši s prve izvedbe.

Fungalist je s pripravljenim substratom za gojenje gob prava uspešnica med jedci gob, **Reusable technologies** so prepirali s svojimi izdelki iz recikliranih baterijskih celic, **Bublebite** pa z Anti-mosquito Skin Care kremo proti komarjem, ki je narejena iz popolnoma naravnih sestavin.

Demonstracija pametne tovarne

Vse te in še več idej, ki vsakodnevno kličejo v prostorih Podjetniškega inkubatorja Podbreznik, rojevajo še več novih, vse več jih sega tudi na področje tehnologije. Tudi na tem področju so na Razvojnem centru Novo mesto našli način za podporo okolja z Laboratorijem za tovarne prihodnosti, v katerem si je na enem mestu možno ogledati demonstracijo pametne tovarne, ki deluje po principu industrije 4.0 in je namenjen podjetjem, ki so že oziroma se podajajo na pot robotizacije.

Razvojni center Novo mesto torej v Podjetniškem inkubatorju Podbreznik pod eno streho združuje različna znanja in programe, ki so podjetniku v pomoč v vseh fazah razvoja, mreža znanja, ki se ob tem spleta med udeleženci različnih programov pa ponuja varnejši pristan v razburkanem podjetniškem morju.

DOLENJSKA IN BELA KRAJINA

Zagrebsko letališče je zdaj še »bližje«

Premik schengenske meje močno izvozno usmerjenemu gospodarstvu Dolenjske in Bele krajine lahko omogoči učinkovitejše izvajanje logističnih procesov in lažji pretok ljudi in blaga.

Darja Kocbek

Ker so podjetja v regiji Dolenjska in Bela krajina pretežno izvozno usmerjena in je njihov trg svetovni trg, vstop Hrvaške v območje z evrom in premik meje schengenskega območja z meje med Slovenijo in Hrvaško na mejo s Srbijo ter Bosno in Hercegovino na njihovo poslovanje ne bosta imela bistvenega vpliva. Več si obe-tajo na področju logistike, zlasti ker ima zagrebsko letališče boljše letalske pove-zave od ljubljanskega.

Do Zagreba je sedaj dobra ura vožnje
Edo Ujčič, pomočnik direktorja Keko Opreme (Keko Equipment), nam je po-vedal, da v podjetju gostijo poslovneže in eminentne tehnološke strokovnjake s celega sveta in iz pomembnih svetovnih korporacij. Ti gostje zaradi znanih okoliščin glede slovenskega zračnega prometa uporabljajo zagrebsko letališče. V trenu-tnih okoliščinah je to letališče najbližje, s premikom schengenske meje pa se je bistveno skrajšal tudi čas potovanja. Do Zagreba je namreč sedaj dobra ura vožnje.

Keko Oprema deluje na globalnem trgu proizvodov, ki sodijo med proizvode za zeleni prehod. »Stroji in tehnologije, ki jih snujemo, razvijamo ter izdelujemo, so osnova za proizvodnjo in obdelavo tako imenovane LTCC keramike, ki je najpo-membnejši del gorivnih celic SOEC in SOFC ter 'solid state baterij', ki si pospeše-no utirajo pot v vse segmente hranilnikov

električne energije,« nam je pojasnil Edo Ujčič.

Podjetje svoje izdelke prodaja po ce-lem svetu, je absoluten izvoznik na najbolj propulzivne svetovne trge, kot so ZDA, Kanada, Kitajska, EU, Anglija, Malezija ... Slovenski trg in trgi na območju nek-danje skupne države so za Keko Opremo zanemarljivi. Povečanje tega območja z evrom bo verjetno imelo določene vplive v prihodnosti, na trenutno povpraševanje po Kekovih tehnologijah pa ne bo imelo vpliva.

Izvoz blaga jugovzhodne regije je bil v prvih treh četrtletjih 2022 za 37 % višji kot v enakem obdobju 2021. Uvoz blaga je bil v tem obdobju za 5 % višji.

Pripravila analitika GZS

»Keko Oprema je zaradi ekstremne rasti povpraševanja prisiljeno rasti in se razvijati. Tu pa se soočamo z znanimi problemi, kot so pomanjkanje visoko iz-obraženih tehničnih kadrov, prostorske omejitve oziroma predvsem urejene in-dustrijske cone, kjer je mogoče začeti

Podjetje Keko Oprema je absoluten izvoznik na najbolj propulzivne svetovne trge, kot so ZDA, Kanada, Kitajska, EU ...

Podjetje Iskra PIO pričakuje, da bo ugoden vpliv razširitve schengenskega območja čutili na področju izvajanja logističnih procesov.

hitro graditi,« o poslovnem okolju v regiji Dolenjska in Bela krajina ter Sloveniji nasploh pravi Edo Ujčič. Nujno je potrebno izboljšati povezave z izobraževalnimi centri in institucijami ter predvsem dati poudarek usmerjanju mladih, ko se odločajo za svoj poklic, kariero ali boljše rečeno življenjsko poslanstvo.

»Menimo namreč, da je ena izmed pravih poslovnih usmeritev družb v državi, kot je Slovenija, ki ima znane demografske in druge danosti, delovanje na globalnem trgu, prodajanje znanja in tehnoloških rešitev. Dodana vrednost in njena rast je namreč kategorija, ki nas

pozicionira ter nam zagotavlja dolgoročno perspektivo,« pravi Ujčič. Te pa ni brez tega, da je podjetje v verigi vrednosti z znanjem ter tehnologijo. »Problem, ki tu nastaja je, da to prodaj samo enkrat,« je še pristavil Edo Ujčič. Ob tem pa ugotavlja, da bi »mogoče morali kaj prodati tudi doma«.

Regija za nadaljnji razvoj potrebuje privlačno gospodarsko okolje

»Ker podjetje **Iskra PIO** že danes deluje globalno in pretežno razvija rešitve in proizvaja izdelke za farmacevtska in biotehnološka podjetja na svetovnem trgu,

razširitev schengenskega območja ne bo imela pomembnejšega vpliva na njegovo poslovanje. Ugoden vpliv pa lahko pričakujemo na področju izvajanja logističnih procesov oziroma prehoda blaga in storitev na razširjeno schengensko območje,« nam je povedal **direktor Andraž Rumpret**.

Osnovna dejavnost podjetja Iskra PIO je projektiranje in proizvodnja opreme za čisto in čistilno tehnologijo. Razvoj visokotehnoloških izdelkov zahteva sodelovanje visoko izobraženega kadra, uporabo najnovejših orodij in rešitev ter vključevanje inovativnih pristopov in spodbud v vse poslovne procese podjetja, nam je še pojasnil.

Izvoz jugovzhodne regije predstavlja 8,3 % celotnega izvoza Slovenije (v I-XI 2022), uvoz pa 4,4 % celotnega uvoza Slovenije. V jugovzhodni regiji je bilo v 2021 registriranih 1.203 izvoznikov in 2.422 uvoznikov.

Priprava Analitika GZS

Premik schengenske meje po Rumpretovem prepričanju prinaša v močno izvozno usmerjeno gospodarstvo Dolenjske in Bele krajine potencialne ugodne učinke na področju učinkovitejšega izvajanja logističnih procesov ter lažjega pretoka ljudi in blaga. Hkrati spodbuja podjetja k iskanju novih poslovnih priložnosti na območju vzhodno od Slovenije. »Ocenjujemo pa, da za gospodarsko okolje, ki je že danes izrazito usmerjeno v Evropo

DO 40%
VEČJA TRDNOST
OD ZAHTEVANE PO EN 490

NAJBOLJŠA ZAŠČITA
PRED TOČO

NAJVIŠJA ZAŠČITA
VMRAZU, SNEGU, DEŽJU, VETRU

ZAŠČITA PRED HRUPOM
IZ OKOLJA

NARAVEN MATERIAL
OKOLJU PRIJAZNA KRITINA

★★★★★
več kot
30 LET

INOVACIJA
TRADICIJE
KAKOVOSTI
VARNOSTI

BMI BRAMAC

BMI Adriatic Škocjan, d.o.o.

Dobruška vas 45, 8275 Škocjan

T 07 / 384 62 00

e-naslov: ponudba@bmgigroup.com

bmgigroup.com/si

in svet, ta sprememba ne bo imela večjega vpliva na poslovanje,« pravi Andraž Rumpret.

Najpomembnejše izvozne države partnerice jugovzhodne regije v letu 2021 so bile: Nemčija (19-odstotni delež), Francija (13,8-odstotni delež), Italija (8,5-odstotni delež), Poljska (5,3-odstotni delež), Hrvaška (3,7-odstotni delež). Največje uvozne države so bile Maroko, Litva, Latvija, Malta, Slovaška.

Pripravila Analitika GZS

Regija Dolenjska in Bela krajina po njegovih besedah predstavlja močno gospodarsko središče, ki ustvarja odlične izvozne rezultate, hkrati pa se uvršča v slovenski gospodarski vrh po kriteriju vlaganj v razvoj in raziskave ter po dosežkih na področju inoviranja. Gre za zelo uspešno, razvojno naravnano, inovativno ter na svetovne trge usmerjeno okolje. »Kot regija za nadaljnji razvoj potrebujemo privlačno gospodarsko okolje, urejeno infrastrukturo ter izobražene strokovnjake različnih tehničnih in naravoslovnih smeri. Zato gospodarstvo Dolenjske in Bele krajine trdno podpira in si prizadeva za izgradnjo tretje razvojne osi in za razvoj javnega visokošolskega prostora v regiji, ki bo za potrebe gospodarstva razvijal in ohranjal najboljše kadre. Tudi podjetje Iskra PIO v svoje prihodnje poslovne načrte vključuje to pot kakovostne rasti, vstopa

na nove trge, inovativnosti in digitalizacije poslovanja,« pravi Andraž Rumpret.

Predvsem na področju infrastrukture bi si želeli več investicij

Premik schengenske meje ter uvedba evra na Hrvaškem bosta nekoliko olajšala gospodarsko sodelovanje, ne bosta pa prinesla bistvenih sprememb za poslovanje, so nam povedali tudi v družbi Adria Mobil. »S svojo prodajno mrežo smo na hrvaškem trgu že prisotni, glavino prodaje pa družba še vedno realizira na trgih zahodne Evrope,« so nam razložili.

Sicer pa poslovno okolje v regiji Dolenjska in Bela krajina po njihovih besedah zagotavlja dobre pogoje za gospodarski razvoj, tudi skozi sodelovanje v gospodarski

zbornici, v katero so vključena nekatera največja in najuspešnejša slovenska podjetja. Prav tako ponuja dobre možnosti za izmenjavo dobrih praks in oblikovanje poslovnih poti. »Zadovoljni smo lahko tudi s šolskimi zavodi, s katerimi dobro sodelujemo že vrsto let in so pomemben partner na področju nadaljnega razvoja in rasti industrije v regiji,« pravijo v **Adrii Mobil**.

Predvsem na področju infrastrukture pa bi si želeli več investicij in hitrejšo dograditev tretje razvojne osi kot tudi nadaljnja vlaganja v razvoj železniške infrastrukture. Prav tako bi si želeli več spodbud in podpore razvoju inovativnosti v najširšem pomenu, saj gre za pomemben generator idej in tehnološkega napredka. ■

Foto: arhiv Adria Mobil

Podjetje Adria Mobil je s svojo prodajno mrežo že prisotno na hrvaškem trgu, glavino prodaje pa realizira na trgih zahodne Evrope.

ZAUPAM ZARJJI!

Z VAMI ŽE 30 LET.

Za vas opravljamo storitve:

- upravljamo večstanovanjske, stanovanjsko-poslovne in poslovne stavbe,
- oddajamo v najem lastna stanovanja in poslovne prostore,
- skrbimo za ogrevanje stanovanjskih in poslovnih stavb,
- borimo se za pravice etažnih lastnikov,
- vodimo gradbene projekte, izdelamo energetske izkaznice ... in še mnogo drugega.

Zakaj izbrati Zarjo:

- ker smo prijazni, strokovni in zanesljivi,
- ker smo zaupanja vredni,
- ker smo zavezani najvišjim vrednotam,
- ker se zavedamo, da smo tu zaradi naših strank,
- ker nam je MAR!

RUDOLFOVO - ZNANSTVENO IN TEHNOLOŠKO SREDIŠČE NOVO MESTO

Jugovzhodna Slovenija je dobila močan razvojni motor

Poslanstvo javnega raziskovalnega zavoda Rudolfovo je soustvarjanje znanja s področja najsodobnejših tehnologij, še posebej tehnologij industrije 4.0, in prenos tega znanja v gospodarstvo ter javni sektor.

Rudolfovo, ki ima sedež v Novem mestu, je marca 2022 ustanovila Vlada Republike Slovenije. Temelji zanj so bili postavljeni v letu 2015, ko je bil v Regijski razvojni program za Jugovzhodno Slovenijo uvrščen projekt Center Razvoja, raziskav in inovacij, katerega končni cilj je bil ustanovitev javnega tehnološkega inštituta, torej Rudolfovega.

Štirje stebri

Rudolfovo ima štiri raziskovalne skupine.

1. Laboratorij za tovarne prihodnosti se ukvarja s tehnologijami, na katerih temeljijo t. i. tovarne 4.0: industrijska robotika, avtomatizacija, 3D-skeniranje, 3D-tiskanje, računalniški vid. Ima tudi demonstracijski center teh tehnologij, v sklopu katerega si je možno ogledati prototip pametne tovarne.

Kaj ponuja zavod Rudolfovo:

- vpeljuje različnih novih tehnologij s področja industrije 4.0 v proizvodne procese podjetij;
- svetovanje pri digitalizaciji poslovanja, uvajanju rešitev krožnega gospodarstva in pri obvladovanju intelektualne lastnine.
- ugodno okolje za razvoj inženirske in znanstvene kariere.

»Gospodarstvo v regiji Dolenjske in Bele krajine zagotavlja nadpovprečno dodano vrednost na zaposlenega. To dosegamo z nenehnim inoviranjem, učinkovitim razvojem in usposobljenimi kadri. Obstoje in razvoj javnega raziskovalnega zavoda Rudolfovo v tej regiji je tako dobra priložnost za nadaljnjo podporo regionalnemu razvoju in gospodarstvu v regiji.«

Zvone Simončič, direktor Razvoja in raziskav zdravil, Krka d. d., Novo mesto

»Verjamem, da bo Javni raziskovalni inštitut Rudolfovo z aplikativnimi raziskavami in razvojem v sodelovanju z gospodarskimi družbami doprinesel k dvigu konkurenčnosti regije Jugovzhodna Slovenija. Pričakujem, da bo nadaljnji tehnološki razvoj in inovativnost

malih in srednjih podjetij naše regije v močni povezavi z inštitutom Rudolfovo.«

Tomaž Kordiš, direktor Gospodarske zbornice Dolenjske in Bele krajine

»Iskra PIO zagovarja pot inovativnih razvojnih rešitev, digitalizacije procesov in kakovostne rasti podjetja, ki temelji na proizvodnji visokotehnoloških izdelkov. Javni raziskovalni zavod Rudolfovo smo pri tem prepoznali kot partnerja, ki v naše izdelke prinaša dodatno energijo, sodobna znanja in dodano vrednost za naše kupce na svetovnem trgu. V lokalni raziskovalni organizaciji vidimo prednost pri hitrem in učinkovitem reševanju konkretnih razvojnih izzivov ter večji uspeh končnih rešitev.«

Marjan Hosta, vodja razvoja Iskra PIO

2. Center za digitalno preobrazbo proučuje in razvija tehnologije s področja virtualne in navidezne resničnosti, umetne inteligence, superračunalništva in kvantnega računalništva ter spodbuja digitalizacijo podjetij in javnega sektorja z rešitvami, temelječimi na teh tehnologijah.

3. Center za krožno gospodarstvo je osredotočen na soustvarjanje tehnologij in metodologij za spremljanje življenjskih ciklov izdelkov ter energetske samooskrbe proizvodnih obratov.

4. Center za intelektualno lastnino in prenos tehnologij se specializira za metode in tehnologije zaščite intelektualne lastnine in za transparentne prenose tehnologij iz matičnih okolij v novonastala okolja, npr. v odcepljena podjetja.

Število referenc raste

V Rudolfovem poudarjajo, da premorejo najsodobnejšo opremo in zelo sposobne inženirje, ki lahko rešijo marsikateri izziv v razvoju ali kasneje v proizvodnji izdelkov.

V zadnjih mesecih delovanja so na Rudolfovem pridobili pet industrijskih projektov za industrijske naročnike iz cele Slovenije. V sklopu teh projektov so vpeljali tehnologije virtualne resničnosti v proces razvoja strojev, razvili so in s simulacijami potrdili izboljšave robotskih delovnih procesov s ciljem boljše kakovosti in hitrejšega proizvodnega časa. S 3D-skeniranjem in povratnim inženiringom skrajšujejo čas razvoja novega izdelka. Z računalniškim vidom in strojnim učenjem pa omogočajo avtomatsko zaznavo napak v izdelkih.

Že 30 let zagotavljajo kakovostno mehanizacijo za vzdrževanje cest

Kot vodilni proizvajalec strojev za zimsko in letno vzdrževanje cest s 30-letno tradicijo je podjetje Riko Ribnica, d. o. o., usmerjeno v zagotavljanje trajne in zanesljive opreme za zahtevne razmere na cestah. Njihova ponudba izdelkov vključuje snežne pluge, freze, posipalnice soli, traktorske kosilnice, mulčerje z daljinskim upravljanjem, profesionalne pometalnike in druge stroje, ki zagotavljajo urejena vozišča in varnost v cestnem prometu.

Vse potrebno na enem mestu

Z različnimi tehnologijami, ki jih ponujajo v Riku, imajo uporabniki vse, kar potrebujejo za dobro opravljeno delo. Z vgrajeno tehnologijo GPS so njihovi izdelki še bolj učinkoviti, saj omogočajo sledenje vozil in spremljanje poteka dela za nemoteno delovanje. Novi pametni sistemi pa preprečujejo okvare in povečujejo varnost pri delu.

Nasveti strokovnjakov

Potrebujete pomoč pri izbiri pravega vozila z opremo za vzdrževanje cest? »Ker se zavedamo neznank pri nakupu vozila, vam ponujamo rešitve in nasvete naše strokovne ekipe. S svojim znanjem in izkušnjami vam nudimo celovit paket, ki vključuje pravilno opremljeno vozilo pripravljeno na vaš izziv,« poudarjajo v Riku.

Najboljše orodje za delo

V ribniškem podjetju se osredotočajo na jasen cilj, da bi uporabnikom vzdrževanje cest predstavljalo čim manjši izziv. »Z našimi visokokakovostnimi stroji, dobro poprodajno podporo, zavezanostjo varnosti in okolju ste lahko prepričani, da imate najboljše orodje za delo,« dodajajo.

DOLENJSKA IN BELA KRAJINA

Zaposleni so kapital, v katerega je smiselno vlagati

Skoraj vsi študentje FOŠ so že zaposleni, šolnino jim v veliko primerih poravnava njihov delodajalec, v L-Teku pravijo, da izobraževanje omogoča pridobitev strateško pomembnih znanj.

Darja Kocbek

Razvoj regije Dolenjska in Bela krajina zagotavlja tudi spodbudno okolje za izobraževanje in usposabljanje kadrov. »V našem podjetju se zavedamo pomena nenehnega vlaganja v znanje in krepitev kompetenc zaposlenih, kateremu se namenja posebno skrb, saj bo del strateških ciljev kadrovske politike podjetja tudi v prihodnje,« nam je povedal **Radko Luzar, generalni direktor podjetja L-Tek**. Na **Fakulteti za organizacijske študije (FOŠ)** so nam razložili, da imajo razvit poseben sistem strateških partnerstev, s katerimi vzpostavljajo stalno sodelovanje pri razvoju kadrov z večino največjih organizacij v regiji in širše.

Stopnja registrirane brezposelnosti je bila v jugovzhodni statistični regiji novembra 2022 sedma najnižja med vsemi 12 statističnimi regijami. Znašala je 5,6 % (6 % v obdobju I-XI 2022), kar je bilo nad povprečjem Slovenije (5,3 %). V decembru 2022 je bilo v jugovzhodni statistični regiji 3.912 brezposelnih, kar je bilo za 556 oseb oz. za 12,4 % manj kot v decembru 2021.

Pripravila Analitika GZS

Izobraževanje omogoča pridobitev strateško pomembnih znanj

V podjetju L-Tek ugotavljajo, da je sistem izobraževanja in usposabljanja v Sloveniji načeloma dober, okrepiti bi morali povezavo s potrebami v gospodarstvu in podjetjem na dolgi rok podatki roko pri pridobivanju in soustvarjanju ustrezno izobraženega in usposobljenega kadra. Uspešna podjetja se v zadnjem času

aktivno soočajo z digitalno transformacijo lastnih poslovnih procesov ter aktivnostmi krožnega gospodarstva in zelenega prehoda, ki posledično prinaša potrebe po novih znanjih in usposobljenosti, nam je povedal **Radko Luzar, generalni direktor podjetja L-Tek**.

V podjetju so po njegovih besedah zagovorniki dejstva, da je konkurenčnost in uspešnost podjetja na trgu močno

V podjetju L-Tek menijo, da bi moral sistem izobraževanja in usposabljanja gospodarstvu in podjetjem na dolgi rok podatki roko pri pridobivanju in soustvarjanju ustreznega kadra.

Foto: L-Tek

Foto: arhiv FOS

Konkurenčnost in uspešnost podjetja na trgu je močno povezana z znanjem in usposobljenostjo zaposlenih.

povezana z znanjem in usposobljenostjo zaposlenih. »Velja, da so zaposleni naš največji kapital, v katerega je smiselno

vlagati, tako kot se vlaga v razvoj delovne opreme, strojev in naprav, razvoj novih produktov ... Izobraževanje omogoča

pridobitev strateško pomembnih znanj, učinkovitejše delo in uspešno doseganje ciljev, dolgoročno pa vpliva na zavzetost zaposlenih in večja pripadnost organizaciji, kar posledično vpliva na manjšo fluktuacijo,« pravi Luzar.

Vodenje in organiziranje procesov v podjetju L-Tek izvaja usposobljen in motiviran kader vodstvenega tima podjetja, za katerega je značilno, da ima dolgoletne izkušnje s področja razvoja in proizvodnje v elektronski industriji, razlaga generalni direktor.

Vodstveni tim je po njegovih besedah glavno gonilo motivacije zaposlenim za doseganje skupnih ciljev podjetja. »V podjetju imamo vzpostavljen sistem vodenja človeških virov, kamor spada tudi sistematično načrtovanje izobraževanja in usposabljanja zaposlenih glede na potrebe podjetja,« pojasnjuje Luzar. V L-Teku po njegovih besedah vsa leta sistematično vlagajo v izobraževanje in usposabljanje vseh zaposlenih in tako zagotavljajo izvedbo vse bolj zahtevnih projektov z višjo dodano vrednostjo.

ŠOLSKI CENTER NOVO MESTO
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

ELEKTROTEHNIKA

INFORMATIKA

KOZMETIKA

LESARSTVO

LOGISTIČNO INŽENIRSTVO

MEHATRONIKA

STROJNIŠTVO

VARSTVO OKOLJA IN KOMUNALA

sc-nm.si/vss

INFORMATIVNI DAN
17.2. in **18.2.2023**
ob 9:00 in 16:00 ob 9:00
V PREDAVALNICI P1

VISOKA ZAPOSLEJIVOST

2-LETNI ŠTUDIJSKI PROGRAM

800 URNO PRAKTIČNO IZOBRAŽEVANJE PRI DELODAJALCU

ŠEGOVA ULICA 112
8000 Novo mesto

vss@sc-nm.si

07 393 21 82

Izobraževanja in usposabljanja v L-Teku delijo v dva sklopa. Notranje izobraževanje izvajajo sami. »Sem spada uvajanje novo zaposlenih, prenos znanja med zaposlenimi, mentorstva praktikantom, usposabljanje študentov in poslovnih partnerjev, izobraževanje na temo sistema kakovosti,« pojasnjuje Radko Luzar. Drugi sklop je zunanje izobraževanje, ki ga izvajajo v sodelovanju z izobraževalnimi inštitucijami in izobraževalnimi agencijami glede na potrebe po novih znanjih.

»Z izobraževalnimi ustanovami v regiji Dolenjska in Bela Krajina smo že dolga leta povezani in dobro sodelujemo. Tako lahko izpostavim Šolski center Novo mesto, Višjo strokovno šolo, Šolski center Krško – Sevnica, Srednjo šolo Krško. Zunaj regije pa aktivno sodelujemo tudi z Univerzo v Ljubljani, s Fakulteto za elektrotehniko, Fakulteto za strojništvo, Institutom Jožef Stefan,« je naštel Radko Luzar.

V L-Teku vsako leto v svoj tim sprejemajo dijake in študente iz različnih

Foto: FOŠ

Kombiniran način študija na FOŠ študentom omogoča prilagoditev in lažjo uskladitev študija s službenimi, družinskimi in drugimi obveznostmi.

CIK Trebnje strokoven, inovativen in zanesljiv partner pri razvoju vaše kariere in zaposlenih.

Z namensko oblikovanimi izobraževanji omogočamo krepitev različnih kompetenc zaposlenih, ki olajšajo komunikacijo, delo in obvladovanje sodobnih digitalnih izzivov. Z uporabo učinkovitih orodij pa odkrivamo motivacijske faktorje, merimo kompetence in vpeljujemo mentorske sisteme. Naše storitve še posebej nagovarjajo starejše zaposlene, tujce in tiste, ki težje najdejo motivacijo v obstoječem delovnem okolju.

www.ciktrebnje.si

strokovnih področij in s tem skozi sinergijo teoretičnega in praktičnega znanja iz področja elektrotehnike in strojništva krepijo znanje mladega perspektivnega kadra, pravi Luzar.

V jugovzhodni regiji je bilo v novembru 2022 (merjeno po regiji delovnega mesta) 58.213 delovno aktivnih oseb, 246 oseb več kot v novembru 2021. Število zaposlenih pri pravnih osebah oz. s. p. je bilo ta čas višje za 88 oseb in samozaposlenih za 158 oseb več. Jugovzhodna regija je v novembru zaposlovala (merjeno po regiji delovnega mesta) 6,2 % vseh delovno aktivnih oseb v Sloveniji.

Priprava analitika GZS

Luzar je povedal še, da se bodo s selitvijo v nove poslovne prostore in v skladu s poslovno strategijo podjetja, ki predvideva rast in razvoj, potrebe po izobraževanju in usposabljanju obstoječega kolektiva zaposlenih in tudi novega prihajajočega, večale. »Nov,

sodobno opremljen proizvodno poslovni objekt z najsodobnejšo opremo izkazuje potrebe po kontinuiranem pridobivanju novih znanj zaposlenih za uspešno opravljanje delovnih nalog,« pravi Radko Luzar. V prihodnosti nameravajo v L-Te-ku še dodatno investirati v novo opremo in tako večati proizvodne kapacitete ter zadostiti potrebam po zahtevnejših projektih z višjo dodano vrednostjo.

Pričeli so izvajati kombinirani način študija

Na **Fakulteti za organizacijske študije** v Novem mestu (FOŠ) so nam povedali, da se je vpis v preteklem študijskem letu povečal, kar pripisujejo predvsem zmožnosti obvladovanja sprememb ter hitrim odzivom. »Pričeli smo izvajati kombiniran način študija, ki predstavlja preplet kontaktnih srečanj (fizično) in študija na daljavo (e-učilnice), kar študentom omogoča prilagoditev in lažjo uskladitev študija z njihovimi službenimi, družinskimi in drugimi obveznostmi,« pojasnjujejo na FOŠ. To so prepoznali tudi kot enega

od razlogov za čedalje večje zanimanje za študij na njihovi fakulteti, tako znotraj kot tudi zunaj regije. »Naši študentje so skoraj vsi že zaposleni, šolnino jim v veliko primerih poravnava njihov delodajalec, kar pomeni, da gospodarstvo FOŠ prepoznava kot institucijo, ki svojim diplomantom ponuja ustrezne in aktualne kompetence,« so nam pojasnili na fakulteti.

Ključni izziv sistema izobraževanja in usposabljanja v Sloveniji je po mnenju FOŠ v boljši vertikalni usklajenosti želenih kompetenčnih profilov med srednješolskim in visokošolskim sistemom ter v zmanjšanju raznolikosti programov na račun zagotavljanja čim širšega kompetenčnega profila diplomanta.

V FOŠ so posebej ponosni, da so organizacije pripravljene sodelovati pri izvajanju njihovih zimskih in poletnih šol, »na katerih se prepletajo najsodobnejša teoretična spoznanja kot tudi najnaprednejše praktične rešitve«. »Pomembno je tudi dejstvo, da še vedno obstajajo organizacije, ki sistematično razvijajo sisteme ravnanja z ljudmi pri delu in da v animiranju svojih

KAKO Z OBVLADOVANJEM SPREMEMB USPEŠNO VODITI PODJETJE?

Študirajte menedžment in organizacijo
ter postanite ključni vodstveni kader!

ŠTUDIJSKI PROGRAMI
MENEDŽMENT KAKOVOSTI

VISOKOŠOLSKI STROKOVNI • MAGISTRSKI • DOKTORSKI

Fakulteta za
organizacijske študije
Faculty of organisation studies

sodelavcev k nadaljevanju študija prepoznajo najučinkovitejšo priložnost za njihov osebni razvoj. V predavalnicah imamo to priložnost spremljati vsakodnevno,« so nam povedali na FOŠ. Po zaključku študija so študentje »drugačni«, bolj opolnomočeni, kompetentni, ambiciozni in tudi družbeno odgovorni, so še pristavili. ■

Največ povpraševanja je bilo v 2022 v območni službi Novo mesto (prostih je bilo 7.491 delovnih mest) za delavca za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih (639), čistilce, strežnike v uradih, hotelih in drugih ustanovah (385), vzgojitelje in pomočnike vzgojiteljev predšolskih otrok (251), prodajalce (244), voznike težkih tovornjakov in vlačilcev (237), varnostnike (216).

Priprava analitika GZS

Foto: FOŠ

Številna podjetja sodelavce motivirajo za nadaljnji študij, saj v tem prepoznajo najučinkovitejšo priložnost za njihov osebni razvoj.

RAZVOJNE IN IZOBRAŽEVALNE MOŽNOSTI V STROJNIŠTVU NA FINI Novo mesto

Fakulteta za industrijski inženiring Novo mesto je v ekonomsko zelo uspešni regiji z močno industrijo, ki ustvarja enega največjih izvoznih presežkov Slovenije. Tukaj se manifestirata znanje in razvoj inženiringa, katerega pomembni del je tudi naša fakulteta. S svojim delom, odnosom do raziskovanja in promoviranja zadnjih tehnoloških novosti se lahko uvrščamo v vrh promocije industrijskega inženiringa, kar je razvidno iz naših dosežkov. Uresničujemo vizijo, ki usmerja naš ambiciozni razvoj v priznano in prepoznavno visokošolsko institucijo na področju tehniških ved z osnovnim namenom razvoja stroke in trajnostnega razvoja ožjega in širšega okolja. V svojem 13-letnem obstoju smo bili nenehno postavljeni pred izzive, ki jih uspešno rešujemo in jih jemljemo kot gonilo napredka.

Svoje poslanstvo uresničujemo na ravni prve, druge in tretje bolonjske stopnje izobraževanja. Izvajamo inovativne študijske programe v skladu z aktualnimi potrebami gospodarstva in negospodarstva na področju zahtevnih tehniških dejavnosti v nacionalnem in evropskem okolju: visokošolski strokovni, magistrski in doktorski študij. Diplomant fakultete pridobi strokovni naziv diplomirani inženir strojništva oz. magister inženir strojništva oz. doktor znanosti.

V izobraževalni proces fakulteta prenaša rezultate znanstvenoraziskovalnega in strokovnega dela ter tako zagotavlja razvoj družbe. Fakulteta zagotavlja visoko kakovost aktualnega znanja tudi s predavatelji iz visokotehnoloških podjetij.

Znanstvenoraziskovalno dejavnost krepimo s pridobivanjem novih projektov, vzpostavljanjem močne mednarodne mreže z vrhunskimi raziskovalci in prizna-

Našo uspešno zgodbo uresničujemo s sloganom »Diplomanti FINI Novo mesto so razvojni potencial družbe«.

nimi institucijami, sodelovanjem z lokalno industrijo in vključevanjem študentov v znanstvenoraziskovalno delo na fakulteti, kjer razvijajo inovativnost in kreativno razmišljanje ter krepijo kompetence in praktične izkušnje, ki jim bodo pomagale pri reševanju konkretnih inženirskih izzivov, s katerimi se bodo srečevali v svoji karieri.

UNIVERZA NOVO MESTO

Univerza v Novem mestu, kovnica znanja v JV Sloveniji in širše

»Znanje – potencial posameznika in družbe« je slogan Univerze v Novem mestu, ki je bila ustanovljena leta 2017 na pobudo štirih fakultet in regionalnega gospodarstva ter si prizadeva postati center znanja za Jugovzhodno Slovenijo in širši mednarodni prostor.

Študijski programi vseh štirih članic (Fakulteta za ekonomijo in informatiko, Fakulteta za poslovne in upravne vede, Fakulteta za zdravstvene vede in Fakulteta za strojništvo) so zelo aktualni in prilagojeni potrebam sodobnega časa, poklici pa iskani tako v gospodarstvu kot negospodarstvu, saj se pri njihovem oblikovanju odzivajo na potrebe in spremembe širšega družbenega, poslovnega in ekonomskega okolja, ki nastajajo zaradi vpliva globalizacije, razvoja informacijske tehnologije in vse večje konkurence. Do sedaj se lahko pohvali z več kot 5.000 diplomanti, v tem študijskem letu pa jo obiskuje več kot 1.100 študentov.

Ekonomija in informatika z roko v roki

Odlična izbira za prihodnost, ki odpira številne vznemirljive priložnosti v novi digitalni prihodnosti, je študij Poslovne informatike na Fakulteti za ekonomijo in informatiko s študijsko smerjo Računalništvo in informatika, ki študenta usposobi za uporabo sodobnih orodij, tehnik in programskih rešitev za reševanje praktičnih primerov v gospodarstvu, negospodarstvu in javni upravi. Smer Poslovna informatika pa izobražuje strokovnjake, ki predstavljajo vezni člen med strokovnjaki ekonomije in strokovnjaki računalništva in informatike v vseh strukturah gospodarstva in javne uprave.

Tudi študij ekonomije v programu Upravljanje in poslovanje študentom po zaključku zagotavlja visoko stopnjo zaposljivosti in omogoča raznolike poklicne priložnosti. Zaposlijo se lahko kot strokovnjaki

za računovodstvo in knjigovodstvo, delajo v prodaji, oglaševanju in trženju, so poslovodje, skrbijo za razvoj kadrov ipd., kar je za njih velika prednost, saj Poklicni barometer že nekaj let uvršča te poklice med poklice v primanjkljaju ali ravnovesju.

Izobraževanje strokovnjakov s področja upravljanja z okoljem

Razumevanje pomena ohranjanja čistega okolja postaja z razvojem družbe vse bolj pomembno. Aktivnosti, ki potekajo v smeri zmanjševanja onesnaževanja in prizadevanja za odpravljanje njegovih posledic, zahtevajo vrhunsko izobražene strokovnjake z interdisciplinarnim znanjem. Zato na Fakulteti za poslovne in upravne vede vabijo k vpisu v sodoben in atraktiven študijski program 1. stopnje Upravljanje z okoljem, katerega cilj je izobraziti strokovnjake s tovrstnim znanjem. Program študente usposobi za obvladovanje področja varstva in upravljanja z okoljem s sodobnimi pristopi. Ponuja sodobne koncepte upravljanja z okoljem ter vključuje tri pomembne tehnološke paradigme: ohranjanje biotske raznovrstnosti in zdravja prebivalcev, krožno ekonomijo ter doseganje trajnostne rabe naravnih virov.

Izobraževanje na področju zdravstvenih ved za celostno obravnavo posameznika

Zdravje je temeljna vrednota, zato zdravstveni sektor na nacionalni in evropski ravni zahteva močan, samozavesten in sposoben kader za izvajanje postopkov in procesov celostne oskrbe pacienta v zdravstvenem in socialnem varstvu z vidika kakovosti, odgovornosti in humanosti.

Fakulteta za zdravstvene vede poleg že uveljavljenega programa Zdravstvena nega na visokošolski strokovni študijski ravni 1. stopnje omogoča tudi študij Fizioterapije, ki ga zaključuje prva generacija študentov.

Univerza v Novem mestu
University of Nova mesto

Izvedbo odlikujejo novi prostori ter vrhunsko opremljeni kabineti za izvedbo vaj, kjer študenta usposobijo za klinično usposabljanje v zdravstvenih zavodih.

Kot prvi v Sloveniji pa izvajajo visokošolski strokovni študijski program 1. stopnje Fitoterapija. Študenti se bodo izobraževali in usposabljali za izvajanje fitoterapije, ki sodi med temeljne komplementarne metode medicine.

Inženirjev strojništva na trgu dela primanjkuje že vrsto let

Inženir strojništva je izjemno zanimiv in aktualen poklic, na trgu pa se inženirji strojništva uvrščajo med najbolj iskane kadre. Fakulteta za strojništvo nudi multidisciplinaren študij tehnike s poudarkom na strojniških vsebinah. Na prvi stopnji izvaja visokošolski strokovni študijski program prve stopnje Tehnologije in sistemi. Čeprav je UNM FS mlada ustanova, se s kakovostjo študija uveljavlja doma in v svetu. K ugledu ustanove prispeva tudi sodelovanje z industrijo. V zadnjih petih letih smo uspešno zaključili tri več letne projekte v sodelovanju z industrijskimi in raziskovalnimi partnerji.

Več o programih si lahko preberete tukaj:
www.uni-nm.si/oz.

**Vabljeni tudi na informativne dneve,
ki bodo 17. in 18. februarja 2023
ob 10. in 16. uri.**

Turizma se lotevajo strateško, saj so se zavezali, da bodo zmanjšali obremenitev narave.

DOLENJSKA IN BELA KRAJINA

V ospredju so narava, lokalna kulinarika in vina

Belokranjski in dolenski vinorodni okoliš je območje odličnih vin, ki se priležijo bogati tradicionalni kuhinji, v Beli krajini želijo ob 145-letnici rojstva Otona Župančiča okrepiti literarni turizem.

Darja Kocbek

Bela krajina ni primerna za množični turizem, saj so se kot zelena destinacija zavezali, da bodo čim manj obremenjevali naravo. »Zato se moramo turizma v destinaciji lotiti strateško. V ta namen in v skladu s smernicami nove strategije slovenskega turizma je bila ustanovljena Destinacijska management organizacija (DMO) Bele krajine,« nam je povedala **Tamara Lončarić iz DMO Bele krajine.**

Njen cilj je razvoj in promocija lokalne turistične ponudbe in doživetij, upravljanje turističnih tokov, zagotavljanje trajnosti, dvigniti kakovost storitev, povezovati in izobraževati ponudnike, krepiti destinacijsko znamko Bela krajina. Reka Krka, Kartuzija Pleterje, Hiša žive dediščine, muzej kozolcev v bližini Šentruperta in grad Otočec so ključne turistične destinacije na Dolenjskem.

Blagovna znamka Belokranjsko povezuje ponudnike

»Trenutno smo v fazi izdelave nove Strategije turizma Bele krajine za obdobje 2023-2029,« nam je povedala Tamara Lončarić. V letu 2022 so pristopili k oblikovanju blagovne znamke Belokranjsko kot krovne blagovne znamke, ki povezuje belokranjske ponudnike v enoten sistem. Njen namen je tudi dodatna promocija in

večanje prepoznavnosti belokranjskih izdelkov. »Želimo, da se Belokranjci še bolj povežemo med seboj in s skupnimi močmi gradimo prepoznavnost destinacije, ki dolgoročno pomeni rast trajnostnega in kakovostnega turizma, kakršnega si želimo,« pojasnjuje Tamara Lončarić.

Med letošnjimi dogodki želijo v DMO Bele krajine izpostaviti 145-letnico rojstva pesnika Otona Župančiča s prilagojenim programom dogodkov v njegovi spominski hiši v Vinici z namenom krepitev literarnega turizma.

Lani so v Beli krajini v primerjavi z letoma 2020 in 2021, ko so imeli več gostov na račun turističnih bonov, statistično gledano zabeležili manj obiska. Vseeno so zabeležili 23-odstotno rast nočitev in prihodov v primerjavi z letom 2019. »Epidemija je prinesla večjo prepoznavnost Bele krajine predvsem med domačimi, slovenskimi gosti. Zapiranje meja držav je v Belo krajino privabilo ljudi, ki so ob prihodu v destinacijo odkrili novo točko, kamor se bodo v prihodnje vračali, saj se

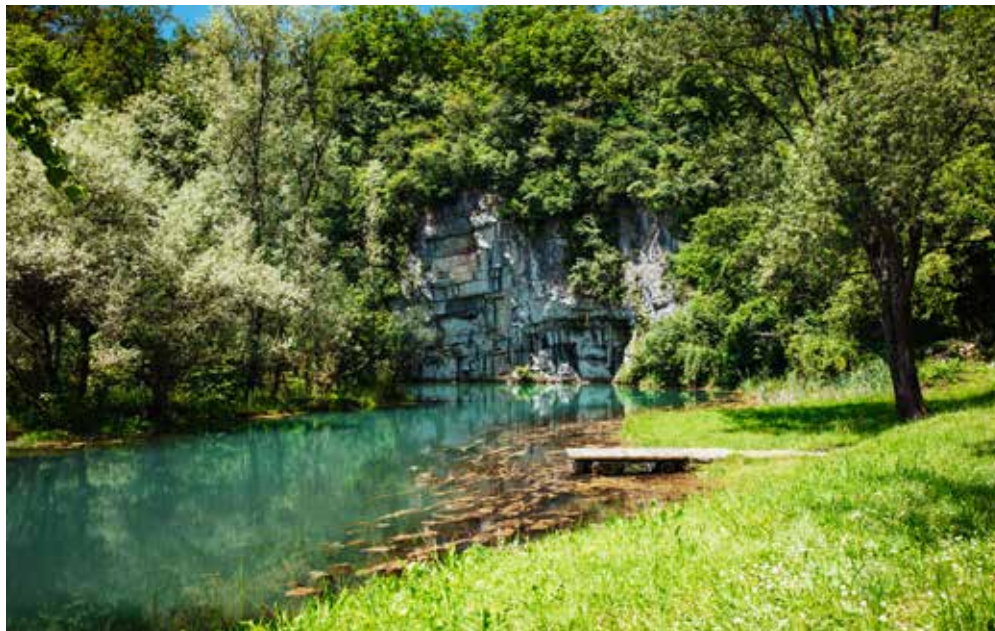

Foto: a Arhiv RIC Bela krajina

V regijo želijo privabiti še več tujih gostov, ki si želijo aktivnih počitnic in cenijo lokalno gastronomsko ponudbo.

počutijo varne in sproščene,« nam je povedala Tamara Lončarić. Nekaj nastanitev je v tem času pridobilo oznako »Safe Travels« ter »Green and safe«.

Opažajo tudi več obiska tujcev, predvsem iz držav Beneluksa. V letu 2023 pričakujejo zmerno rast obiska, predvsem si obetajo še več tujih gostov. »Privabiti

Petek, 10. 3. 2023

11:00 Slavnostna otvoritev sejma
12:30 CIK-CAK kvintet
14:00 Ansambel Prva liga

Sobota, 11. 3. 2023

10:00 Zabava z Majo, otroški program
11:00 Mama Manka in harmonika
ljudski pevci in godci
14:30 Tanja Žagar

Nedelja, 12. 3. 2023

10:00 Nastop Čarodeja Tonija, otroški program
11:00 Potujemo z glasbo: Janez Doltar in Belokranjski tamburaši, Drugi vagon
14:00 Ansambel Nemir
16:00 žreb nagradne igre in uradni zaključek sejma

27. GREGORJEV SEJEM 2023

10.-12. 3. 2023
Supernova Novo mesto

Sejem je odprt med 9. in 18. uro.

Na 21.000 m² se bodo predstavili domači in tuji razstavljalci s področja kmetijstva, vrtičkarstva, sadjarstva, zelenjadarstva, vinogradništva, živilsko-predelovalne industrije in blaga široke potrošnje. Sejem bogati pester glasbeni program, razstava malih živali, predavanja, animacijski program in napihljiva igrala za najmlajše.

Vabljeni!

Foto: TemeKra

Zdravilišča ponujajo pester nabor zdravstvenih in sprostitvenih storitev.

želimo ljudi, ki cenijo Belo krajino kot zeleno destinacijo, lokalno pridelano gastronomsko ponudbo ter naravo s prepletom pohodnih in kolesarskih poti za aktivne počitnice,« nam je pojasnila Lončaričeva.

Okusi Bele krajine

Eden bolj prepoznavnih projektov je po njenih besedah Okusi Bele krajine, v okviru katerega bodo letos že sedmič inovativno predstavili tradicionalne jedi. Prek tega projekta v turistično ponudbo Bele krajine vključujejo lokalno pridelano hrano in vina. »Okusi Bele krajine izpostavljajo deset značilnih belokranjskih jedi v kombinaciji z lokalnimi vini, ki jih je moč poskusiti v izbranih belokranjskih gostilnah,« nam je pojasnila **Darja Papič iz KZ Metlika**.

Festivali in prireditve, kot so Vinska vigred, folklorni festival Jurjevanje, Semiška ohcet, po njenih besedah bogatijo turistično vsebino destinacije Bela krajina. Poleg tega izkazujejo povezanost prehranske kulturne dediščine ter sodobne kulinarčne in gastronomske ustvarjalnosti.

Maja je že več kot 30 let na koledarju tradicionalna prireditev Vinska vigred v

Beli krajini, ki jo je mogoče obiskati v starem mestnem jedru Metlike. »Prireditev pomeni odlično promocijo lokalnih vinarjev in ostalih ponudnikov. Gre za praznik nagrajenih vin, belokranjskih dobrot in promocije etnoloških posebnosti ter kulturnih dosežkov in se je močno usidral med slovenske turistične dogodke, saj ga vsako leto obišče več kot dvajset tisoč gostov,« pojasnjuje Darja Papič.

Most med ponudniki in individualnimi obiskovalci

S projektom Odprta vrata Bele krajine v Beli krajini gradijo most med lokalnimi ponudniki in individualnimi obiskovalci. »Najrazličnejši ponudniki v Beli krajini jim od aprila do decembra v rednih dnevni ali tedenskih terminih odpirajo vrata. Vinske kleti, galerije, turistične kmetije, krajinski parki in vrtovi, čebelarji in obrtniki ter izvajalci različnih doživetij obiskovalcem namenijo poseben čas,« pravi Papičeva. V vinski kleti KZ Metlika obiskovalcem nudijo strokovno vodene ogleds z degustacijo vin.

Nasploh v KZ Metlika vidijo priložnost v povezovanju. Predvsem si želijo povezati vinarje in gostince, da

začnejo razmišljati o skupni vinski zgodbi s poudarkom na vinih s priznanim tradicionalnim poimenovanjem, kot sta metliška črnina in belokranjec ptp, ter slovenska avtohtona sorta modra frankinja. »V Vinski kleti Metlika smo na največjem in najvplivnejšem ocenjevanju vin na svetu Decanter World Wine Awards (DWWA) prejeli srebrno medaljo za modro frankinjo prestige, kar je izjemen uspeh,« pravi Darja Papič.

V Beli krajini po njenih besedah stavijo na butičnost v smislu neodkritosti in na gostoljubnost ljudi. Razvito imajo tradicijo vinogradništva in vinarstva s prepoznavnimi vini, priložnost vidijo v nadgradnji obstoječih kulinarčnih doživetij, kulinarčnih delavnic, kulinarčnih doživetij v naravi, piknik košari, ki vsebuje tradicionalno vino metliško črnino in belokranjec ptp.

S projektom Kolektivna blagovna znamka destinacije Bela krajina želijo vzpostaviti sistem kolektivne blagovne znamke (certificiranje, celostna grafična podoba). V okviru tega projekta vidijo osnove za vzpostavitev Logističnega centra Kmetijske zadruge Metlika z.o.o.

V jugovzhodni regiji so v prvih desetih mesecih 2022 zabeležili za 31,3 % več prenočitev kot v prvih desetih mesecih 2021, ko so bile v veljavi še nekatere omejitve poslovanja zaradi covid-19. Obenem se je število prenočitev že skoraj približalo številu prenočitev v enakem obdobju 2019. Število prenočitev tujih turistov v prvih desetih mesecih 2022 je bilo za 14 % nižje kot v enakih mesecih 2019, število domačih pa višje za 19 %.

Priprava analitika GZS

Pet ključnih znamenitosti Dolenjske

Reka Krka, Kartuzija Pleterje, Hiša žive dediščine, muzej kozolcev v bližini Šentruperta in grad Otočec so ključne turistične destinacije na Dolenjskem. Naravna posebnost reke Krke so lehnjakovi pragovi, ki zaustavljajo tok reke, ustvarjajo jezove in omogočajo pestro življenje v njej in ob njej. Kartuzija Pleterje je edina

živa kartuzija v slovanskem svetu. Za obiskovalce je odprta stara gotska cerkev iz leta 1406, v kateri je na ogled multivizija o življenju menihov ter kulturnozgodovinskih zanimivostih kartuzije.

V Hiši žive dediščine, ki stoji na mestu stare osnovne šole Bela Cerkev, je medgeneracijski interpretacijski center dediščine s sloganom »Iz narave in preteklosti za prihodnost«, s katerim želijo poudariti pomen naravne in kulturne dediščine območja. V muzeju kozolcev je na ogled eden najstarejših ohranjenih dvojnih kozolcev pri nas in na svetu, katerega nastanek sega v leto 1795. Grad Otočec je edini vodni grad na Slovenskem.

»Na področju turizma so Terme Krka vodilna družba. Zdravilišča Terme Dolenjske Toplice, Šmarješke Toplice, Hoteli Šport in Golf Grad Otočec imajo pestro ponudbo zdravstvenih in sprostitvenih kot tudi gostinskih, športno-rekreacijskih in počitniških storitev. Belokranjski in dolenjski vinorodni okoliš je območje odličnih vin, ki se priliježijo bogati tradicionalni kuhinji. Reka Krka na Dolenjskem

Foto: a Arhiv RČC Bela krajina

Obiskovalci imajo priložnost uživati v številnih doživetjih v naravi.

in najtoplejša slovenska reka Kolpa v Beli krajini privablja ljubitelje narave, a zaradi občutljivega ekosistema ne preneseta množičnega turizma. Pogorje Gorjanci in Kočevski rog sta s pestro naravno in kulturno dediščino privlačna za pohodništvo in rekreacijo. V Beli krajini so leta 1986

odkrili črno človeško ribico, ki ima zaradi specifičnih evolucijskih prilagoditev velik znanstveno raziskovalni pomen,« o turistični ponudbi v regiji Dolenjska in Bela krajina pravi **Tomaž Kordiš, direktor Gospodarske zbornice Dolenjske in Bele krajine.** ■

ADORA

Iščete *navdih*?

Najdite svobodo in dogodivščine z Adriinimi počitniškimi vozili.

Pričnite sanjati o vašem naslednjem potovanju. Vaš lastni avtodom, prikolica ali van je odlična izbira za počitniške dogodivščine. Izberite si svojo pot, stran od hotelov, letališč in množic. S seboj imate dom na kolesih, prav tam, kamor vas zanese srce ter v katerem brezskrbno uživate. Vse to in še več vam ponuja vodilni evropski proizvajalec počitniških vozil. **Adria. Navdih za vaše dogodivščine.**

TWIN

INTERSOCKS, D. O. O.

Vedo, kaj športniki potrebujejo

V Intersocsu že dobrih štirideset let s svojimi športnimi visoko tehnološkimi funkcionalnimi nogavicami uspešno zadovoljujejo potrebe športnikov.

Podjetje Intersocks, d. o. o. je bilo ustanovljeno leta 1979 v Trstu za proizvodnjo športnih funkcionalnih nogavic. Ustanovitelj De Louis Hurwits je kot tekstilni inženir dobro vedel, kako s kakovostnimi izdelki odgovoriti na potrebe športnikov. Prodaja je bila usmerjena predvsem v države Zahodne Evrope. V kasnejših letih je družba preselila proizvodne kapacitete v Belluno v Italiji. Tam je bila postavljena tovarna s takrat najnovejšo tehnologijo za pletenje nogavic. O razvoju družbe smo se pogovarjali z direktorjem Marjanom Kočilom.

Selitev v Slovenijo

Pomemben mejnik v nadaljnjem razvoju družbe je selitev ključnih funkcij družbe v Slovenijo. Od leta 2004 so začeli iz Slovenije voditi prodajni proces, dobavljati blago, skrbeti za oblikovanje in nadzor kakovosti. Število kupcev in število držav, kamor izvažajo blago, se je naglo povečevalo. V zadnjih letih prodajajo v več kot 60 držav po svetu. Imajo eno ključnih pozicij na svetovnem trgu v segmentu visoko tehnoloških funkcionalnih športnih nogavic. Ključne konkurenčne prednosti jim dajeta izjemen razvojni oddelek v Italiji in vedno zadnja tehnologija v proizvodnji.

Prodaja obutev Crocs

Poleg nogavic so se začeli ukvarjati tudi s prodajo drugih izdelkov za šport in prosti čas. Tukaj predvsem izstopa obutev Crocs. S Crocsom so od prvih začetkov na evropskem trgu danes postali največji di-

stributer Crocs obutve v Evropi. Poleg distribucije imajo tudi 25 maloprodajnih trgovin, predvsem na Poljskem in Balkanu. V prihodnosti načrtujejo širitev blagovnih znamk, ki jih distribuirajo, in širitve maloprodajne mreže.

Razvojni zagon z novim lastnikom

Družba je v letu 2019 zamenjala lastnika, večinski delež je prevzel v Nemčiji živeči poslovnež Param Singh. Intersocks je postal del skupine Arklyz in je največja družba v skupini, ki je lani imela več kot 160 milijonov evrov prihodkov. Arklyz je lastnik blagovne znamke športnih trgovin The Athletes Foot in spletnega butika športne obutve AsphaltGold. Prav tako načrtuje širitev maloprodajnih mrež TAF, Adidas in tudi trgovine drugih blagovnih znamk.

V skupini Intersocks so leto 2022 zaključili z več kot 66 milijoni evrov konsolidirane prodaje, od tega je bilo več kot 62 evrov ustvarjenih v Slovenskem Inter-

socksu. V zadnjih petih letih so na ravni skupine Intersocks podvojili prodajo in bistveno povečali EBITDA.

Ambiciozni razvojni načrti

Letos bodo zaključili veliko investicijo v Italiji v novo pletilnico, kjer bodo pod eno streho združili velike proizvodne in razvojne kapacitete. V Sloveniji pa poleg nadaljnega razvoja komercialne mreže in proizvodnje načrtujejo bistveno povečanje logističnih kapacitet družbe ter izboljšanje tehnološkega procesa nabiranja blaga za odpremo. Zahteva za zadovoljevanje potreb vseh prodajnih kanalov od velikih naročnikov, veleprodaje, maloprodaje do spletne prodaje namreč narekuje tudi nenehna vlaganja v razvojne logističnih tehnologij.

LESTVICA

Največjih 50 podjetij v jugovzhodni regiji v letu 2021

Rang	Naziv gospodarske družbe, 2021	Celotni prihodki, v 1000 EUR	Indeks 2021/2020	Delež prodaje na tujih trgih (%)	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost, v 1000 EUR
1	KRKA, d.d., Novo mesto	1.429.368	94,3	95,9	5.971	685.746
2	REVOZ d.d.	1.219.374	86,9	97,6	2.092	119.616
3	ADRIA MOBIL, d.o.o. Novo mesto	544.105	127,3	98,7	1.274	110.524
4	CGP, d.d.	180.005	117,6	6,1	549	33.481
5	TRIMO d.o.o.	119.159	141,7	89,3	291	26.848
6	TPV AUTOMOTIVE d.o.o.	104.529	137,3	90,7	716	31.795
7	INOTHERM d.o.o.	81.776	126,2	92,7	306	34.210
8	SiDG d. o. o.	71.706	124,6	2,9	317	31.994
9	MELAMIN d.d. Kočevje	69.584	141,8	87,6	192	16.728

PIO Flash® je specialen, inovativen in tehnološko dovršen način mikrobiološke dekontaminacije prostorov. Sistem zagotavlja generiranje zelo drobnih kapljic vodikovega peroksida, ki se zaradi majhnosti in zelo intenzivne porazdelitve homogeno razporedijo po prostoru. Odlikuje ga zelo širok spekter uporabe. Primeren je za dekontaminacijo v zahtevnih farmacevtskih in mikrobioloških postopkih, kot tudi v različnih izvedenkah linije izdelkov DECON za uporabo v zdravstvu, izobraževalnih sistemih, industriji, hotelirstvu in turizmu ter javnih ustanovah in v gospodinjstvih.

Uspešna dopolnitev na področju kvalitete bivanja nudi tudi prostorski čistilec zraka s trostopensko filtracijo delcev, eliminacijo vonjav v prostoru in UV-C dezinfekcijo mikroorganizmov.

T: +386 7 39 31 400 / E: info@iskra-pio.si
www.iskra-pio.si

pio
Clean visions.

Rang	Naziv gospodarske družbe, 2021	Celotni prihodki, v 1000 EUR	Indeks 2021/2020	Delež prodaje na tujih trgih (%)	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost, v 1000 EUR
10	BARTOG d.o.o. Trebnje	67.311	119,5	25,6	206	8.070
11	AVTO SLAK d.o.o.	58.722	92,8	17,3	72	4.127
12	TOMPLAST, d.o.o.	53.419	118,7	69,8	315	15.318
13	PODGORJE d.o.o. Šentjernej	51.718	123,8	0,8	382	19.492
14	INTERSOCKS d.o.o., Kočevje	51.354	134,6	93,5	155	12.358
15	KOLPA, d.o.o. Metlika	49.732	116,2	65,7	398	15.846
16	ADRIA DOM d.o.o.	49.392	160,6	93,8	260	17.539
17	TPV AVTO d.o.o.	46.301	95,7	15,9	52	2.820
18	Adient Novo mesto d.o.o.	46.149	78,5	12,8	211	9.987
19	REM d.o.o.	45.205	135,1	75,6	201	11.960
20	URSA SLOVENIJA, d.o.o.	39.047	105,0	79,2	139	11.147
21	TERME KRKA, d.o.o., Novo mesto	38.080	118,5	0,0	473	24.250
22	PAN-JAN d.o.o.	35.721	76,1	7,2	55	3.303
23	PLASTA d.o.o.	35.484	136,7	70,4	141	11.659
24	YASKAWA Europe Robotics d.o.o.	33.653	341,0	99,9	74	6.663

Se zjutraj najbolj razveselite
administrativnih opravil,
obračunov plač ali davkov?

Verjetno ne.

Zato smo vam na voljo mi.

Pišite nam ali nas pokličite za sodelovanje.

 finskatt

Finskatt, računovodstvo, finance, storitve d.o.o.,
Žlebej 1a, 8000 Novo mesto, 07-33 25 440, pisarna@finskatt.si

Rang	Naziv gospodarske družbe, 2021	Celotni prihodki, v 1000 EUR	Indeks 2021/2020	Delež prodaje na tujih trgih (%)	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost, v 1000 EUR
25	ROLETARSTVO MEDLE d.o.o.	32.787	114,0	37,8	168	10.933
26	FIBRAN d.o.o.	31.686	134,8	79,7	68	9.257
27	EVENTUS, Novo mesto, d.o.o.	31.297	127,8	8,4	68	4.250
28	EUROTEK Trebnje, d.o.o.	29.953	104,8	55,8	164	5.660
29	PLASTOFORM ŠMARJETA d.o.o.	29.926	124,8	48,1	241	13.816
30	PJU d.o.o.	25.831	191,5	92,9	32	1.411
31	CECOMP d.o.o.	25.111	97,5	57,8	68	5.306
32	TERMOTEHNIKA d.o.o.	24.183	129,7	1,7	67	4.032
33	YASKAWA Ristro, d.o.o.	23.035	101,6	84,2	135	6.147
34	HOČEVAR d.o.o.	22.792	174,7	89,2	38	2.328
35	INLES d.d.	22.558	112,6	79,2	241	6.397
36	KAAAP d.o.o.	22.333	132,2	26,5	204	8.521
37	AREX d.o.o. Šentjernej	22.191	137,5	74,0	132	8.942
38	TEM Čatež, d.o.o.	22.152	119,3	63,7	151	11.862
39	PETEK TRANSPORT, d.o.o., Ribnica	20.215	100,2	73,0	142	4.688

Čas je za nov standard

Phoenix Contact ponuja celovito rešitev za optimizacijo vseh procesov med izdelavo kontrolnih omar.

COMPLETE line je sistem, ki obsega tehnološko vodilne in usklajene strojne in programske izdelke, svetovalne storitve in sistemske rešitve.

Optimizirane interakcije poenostavljajo vse delovne procese od inženiringa do nabave, namestitve in obratovanja.

Phoenix Contact tehnologija polnjenja postavlja nove standarde v elektromobilnosti.

CHARX control [®]
E-Mobility empowered by Phoenix Contact

Izboljšajte delovanje vaših sistemov s Phoenix Contact visokokakovostnimi industrijskimi napajalniki, ki dopolnjujejo vašo aplikacijo z najmodernejšo tehnologijo.

ALKATRON
d. o. o., Novo mesto

Foersterjeva ulica 17
8000 Novo mesto
+386 7 3375 470
info@alkatron.si
www.alkatron.si

30
LET

Rang	Naziv gospodarske družbe, 2021	Celotni prihodki, v 1000 EUR	Indeks 2021/2020	Delež prodaje na tujih trgih (%)	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost, v 1000 EUR
40	TGH, d.o.o.	19.900	87,9	0,0	72	3.331
41	BERUS d.o.o.	19.706	112,4	0,7	25	944
42	NARAYAN d.o.o.	19.565	174,7	91,3	57	2.557
43	Dana, d.o.o.	18.837	119,5	39,1	112	6.058
44	CABLEX PLASTIK d.o.o.	18.596	122,9	57,5	123	6.526
45	S E P d.o.o.	17.936	115,6	92,7	168	5.757
46	MAKOMA, d.o.o.	17.867	114,1	1,8	19	871
47	LOBE & CO d.o.o.	17.508	137,0	93,6	7	979
48	KOMUNALA NOVO MESTO d.o.o.	17.419	97,8	0,0	151	5.484
49	BRAVIA MOBIL d.o.o.	17.135	115,9	99,3	17	2.488
50	ALVA d.o.o.	16.915	159,6	0,0	12	1.977

Vir: GVIn, Ajpes

Opomba: Upoštevanih je 50 največjih družb po celotnih prihodkih na podlagi nekonsolidiranih in nerevidiranih finančnih izkazov za leto 2021, registriranih in s sedežem v Jugovzhodni statistični regiji.

SOSESKA MRZLA DOLINA NOVO MESTO

Podjetje Dolnov je v svoji zgodovini zgradilo že preko tisoč stanovanj, od tega jih je samo na Dolenjskem v zadnjih osemnajstih letih zgradilo že 327.

Skupina Dolnov sodeluje pri projektu od načrtovanja do končne izvedbe. Upošteva mnenja tako dobaviteljev kot izvajalcev. Zaveda se, da se časi spreminjajo, razvoj novih tehnologij pa je v razmahu. Ker so odprti za nove ideje in tehnologije, velik del tega napredka delijo z bodočimi kupci stanovanj. Pri notranjem opremljanju pa bodočemu lastniku prepustijo izbiro različnih modernih materialov. Vsak ima rad stanovanje opremljeno po svojem okusu in v barvah, ki so mu všeč. De gustibus non est disputandum.

Soseske, ki jih je gradilo Podjetje Dolnov so v Lenartu, Radencih, Novem mestu, Celju, Škofji Loki in bodoča stanovanjska soseska z 226 stanovanji v Kranju na Zlatem polju. Skupaj je trenutno v postopku gradnje skoraj štiristo stanovanj.

Andreju Bajuku (1966 – 2023) v spomin

*Ne, ves ne bom prešel. Telo bo pokopano,
a duh moj živel bo še mnogo let
in v mislih bom ljudem, doklèr nad mano
blestel bo mavrični slovenski svet.*

Janez Menart

Dragi Andrej, ko si leta 2017 prejel Nagrado GZS za izjemne gospodarske in podjetniške dosežke, si na vprašanje glede dobrotelosti podjetja in tvojega osebnega izjemnega čuta za sočloveka, odgovoril: »Izhajam iz številčne družine, bilo nas je pet otrok, oče in mama sta bila delavca. Navajeni smo bili deliti, tudi tisto malo, kar smo imeli. Po drugi strani so moji sodelavci zelo aktivni v popoldanskem času, v raznih društvih – vinogradniških, kulturnih, turističnih, športnih. Včasih jim da tudi majhna pomoč z naše strani neko dodatno motivacijo. Sicer bi veliko društev propadlo.«

Nepregledna vrsta ljudi, ki so se ti želeli še zadnjič pokloniti in se posloviti, je bila odraz spoštovanja tvoje človeške veličine. Na svoji osebni in poslovni poti si se dotaknil številnih ljudi, jim dal upanje, spodbudo, priložnost, veter v jadra ... in se v srca mnogih zapisal predvsem kot izjemen Človek, z veliko začetnico. Zato boš ostal v mislih in spominih vseh nas, ki smo te imeli čast poznati, s teboj sobivati in sodelovati.

Naše sodelovanje se je začelo leta 2007 z ustanovitvijo Gospodarske zbornice Dolenjske in Bele krajine, že pred tem pa si bil aktiven član Gospodarske zbornice Slovenije, saj si se zavedal pomena sodelovanja in povezovanja.

Andrej, v TEM Čatež si prišel kot njihov štipendist leta 1990 in v tem obdobju je podjetje izgubilo svoj glavni trg v bivši Jugoslaviji. Pri komaj tridesetih si prevzel vodenje potapljajočega podjetja, v

katerem si bil tudi tehnolog, razvojniki, tehnični direktor in komercialni direktor. Od 100 sodelavcev jih je bila tretjina na čakanju. Tudi sam si bil med njimi. S sodelavci ste zavihali rokave in z novimi pristopi začeli oživljati tovarno, razvijati nove produkte, uvajati moderne tehnologije. Poplačali ste vse dolgove za nazaj. To, da ste si zadali cilj, da ohranite vsa delovna mesta, je bilo v tistem trenutku najpomembnejše. Večkrat si povedal, da si energijo, ki si jo potreboval za razvoj proizvodov, podjetja in vodenje črpal iz vrednot, ki si jih prejel v svoji družini. Z novo družino proizvodov Modul, ki je hitro postala prava prodajna uspešnica, ste prišli do vodilne vloge na trgu stikal in vtičnic. Nenehno ste iskali nove rešitve,

Foto: TEM Čatež

vlagali v razvoj in inovacije. Rad si poudaril, da ne kopirate, ampak raje inovirate. Tvoja in vaša vizija je bila uvrstitev med najuspešnejše, v dizajn usmerjene inovatorje stikal in vtičnic v Evropi. Tvoje vrednote, ki si jih delil s sodelavci, so dinamičnost, kreativnost, učinkovitost, poštenost in medsebojno zaupanje. V letu 2018 ste zaključili največjo infrastrukturno investicijo v zgodovini podjetja TEM Čatež – novogradnjo in preureditev proizvodnje, v naslednjih letih pa premikali meje uspešnosti in omogočili zaposlitev še 40 novim sodelavcem. »Priznanje finalist izbora Tovarne leta 2022 si štejem v ponos in čast, saj je to veliko priznanje za vse naše dosedanje delo in dokaz več, da sodimo v sam vrh najboljših proizvodnih podjetij v Sloveniji,« ste v TEM Čatež zapisali ob prejemu priznanja oktobra 2022.

Andrej, v teh letih si razvil ekipni duh, TEM-ovo družino, ki je družinske vrednote prenesla v poslovno okolje in na njih gradila prihodnost. Rad si poudaril, da ste zanimivi in odprti za mlade. Ponudili ste jim priložnost za dokazovanje in možnost, da ostanejo doma. Vedno ste sodelovali s srednjimi šolami, zagotavljali poletno delo dijakom. Vpet si bil v lokalno okolje s podporo številnim športnim in drugim dejavnostim.

Andrej, svojo ekipo si znal pobožati, pohvaliti in ji zaupati. Hvala za vse, kar si nam dal. Ohranili te bomo v trajnem spominu.

Tomaž Kordiš, Gospodarska zbornica Dolenjske in Bele krajine

Novice

Gospodarstvo in znanstvena sfera za tesno partnerstvo

Gospodarska zbornica Slovenije (GZS), Rektorska konferenca Republike Slovenije (RKRS), Koordinacija samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije (KOsRIS) ter Inženirska akademija Slovenije (IAS) so se dogovorili za krepitev medsebojnega sodelovanja in proaktivno naslavljanje »dolne smrti« na področju tehnološkega razvoja in inovacij.

Določeni cilji so že bili doseženi, določeni so v izvajanju, nekatere pa bo treba na novo definirati in jih znova nasloviti. Opozorili so, da je postopek preoblikovanja ARRS v novo Agencijo za raziskave, razvoj in inovacije prepočasen ter da primanjkuje jasnih usmeritev. Kritični so bili do novo zastavljenega Inovacijskega sveta, v katerega ni vključen noben predstavnik raziskovalne in razvojne sfere. Večji poudarek želijo na strateškem pristopu in

zagotavljanju visokokvalificiranih kadrov v gospodarstvu in raziskovalni sferi.

Vesna Nahtigal, generalna direktorica GZS, je uvodoma spregovorila o pomenu povezovanja gospodarstva, znanosti in institucij znanja. Izpostavila je oktobra 2020 podpisano zavezništvo med GZS, RKRS in KOsRIS za vzdržen razvoj Slovenije in se zavzela za še tesnejše medsebojno sodelovanje. V luči povezovanja naj bi se zavezništvo pridružila tudi Inženirska akademija Slovenije in Slovenska akademija znanosti in umetnosti (SAZU).

Poudarili so pomen inovacij, demo in pilotnih centrov, razvojnega povezovanja na vseh ravneh tehnološkega razvoja (TRL 1-9) ter izpostavili nujnost povečanja razpoložljivih sredstev za raziskave, razvoj in inovacije. Zavzeli so se tudi za uskladitev področij raziskav in razvoja s potrebami in zmogljivostmi gospodarstva.

Foto: Tadej Kreft

Antonija Božič Cerar je članica Sveta za trajnostni razvoj in varstvo okolja.

V Svetu za trajnostni razvoj in varstvo okolja tudi predstavnica GZS

Štirinajstčlanski svet je kot posvetovalno telo, ki ga sestavljajo strokovnjaki s področja naravoslovnih, tehničnih, biotehničnih, humanističnih in medicinskih ved, ustanovilo nekdanje ministrstvo za okolje in prostor. Po novem bo njegovo delo potekalo pod okriljem ministrstva za okolje, podnebje in energijo. Med nalogami sveta je poleg svetovanja ministru tudi presoja politik ter priprava pobud na področju varstva okolja in trajnostnega razvoja. S strani GZS je v svetu **Antonija Božič Cerar, direktorica Službe za okolje, podnebje in energijo**.

Na strateški konferenci o sodelovanju med gospodarstvom, znanostjo in izobraževalno sfero

Inovativnost in povezovanje gospodarstva z znanostjo ob spodbudni politični klimi so nujni pogoji za gospodarsko rast, so se strinjali sogovorniki okrogle mize na Strateški konferenci Fakultete za strojništvo

Foto: Tadej Kreft

Zavezništvo med GZS, RKRS in KOsRIS naj bi se pridružila tudi Inženirska akademija Slovenije in Slovenska akademija znanosti in umetnosti (SAZU).

Univerze v Ljubljani. Na okrogli mizi, kjer so udeleženci v razpravi naslavljali številne izzive, s katerimi se bomo kot družba srečevali v prihodnosti, je **predsednik GZS Tibor Šimonka** med drugim poudaril, da nas »podnebne spremembe, omejenost naravnih virov in odvisnost od energentov silijo v to, da podjetja poslušamo bolj prijazno do okolja ter zmanjšujemo ogljične odtise. S tem, ko investiramo v rešitve in tehnologije, ki so energetske bolj potrane, zmanjšujemo stroške in odvisnost od virov energije. To je za podjetja prevelik zalogaj, zato potrebujemo državo, ki mora zagotoviti energetske samozadostnost«.

Podeljeno priznanje podjetju Proplace

Na slovesni prireditvi postojnskega Radia 94 je **generalna direktorica Gospodarske zbornice Slovenije Vesna Nahtigal** podelila priznanje uspešnemu podjetju, članu GZS, Proplace d. o. o. iz Podskrajnika. Na prireditvi so razglasili tudi osebnost leta po izboru poslušalcev Radia 94 ter uspešnega obrtnika. Nagrajencem so čestitali visoki gostje, med drugim **predsednica RS dr. Nataša Pirc Musar**, **minister za infrastrukturo Bojan Kumer** in **minister za zdravje Danijel Bešič Loredan**.

Podjetje Proplace že od svoje ustanovitve, od leta 2011, vztrajno utrjuje svoje

Okrogle mize, na kateri so razpravljali o sodelovanju med gospodarstvom, znanostjo in izobraževalno sfero, se je udeležil tudi predsednik GZS Tibor Šimonka.

mesto kakovostnega proizvajalca elektronskih sklopov. V dobrem desetletju se je iz majhnega razvilo v srednje veliko razvojno, inovativno in izvozno usmerjeno podjetje. Poslujejo s celim svetom, največ z državami zahodne Evrope, Hrvaško in Izraelom. V zadnjih treh letih je prihodke in dodano vrednost zvišalo v povprečju za 26 odstotkov na leto. Veliko vlagajo v

raziskave in tehnološki razvoj, visoko na prioriteto lestvico pa so postavili znanje, strokovni razvoj in osebno rast zaposlenih ter njihovo zadovoljstvo. V zadnjih treh letih so število zaposlenih – danes jih je 108 – povečali v povprečju za dobro četrtno na leto.

Med svoje vrednote uvrščajo tudi etično, energetske in okoljske ozaveščenost. Ob prizadevanjih za nenehno nadgradnjo in izboljševanje kakovosti proizvodov si prizadevajo, da so tudi energetske varčni in okoljske skrbni.

Ponosni smo na uspešnega člana Gospodarske zbornice Slovenije!

Sodelujmo v akciji #LaptopsForUkraine

GZS - Združenje za informatiko in telekomunikacije se je kot član DigitalEurope pridružilo humanitarni akciji #LaptopsForUkraine. Računalniško opremo, zlasti prenosne in tablične računalnike ter pametne telefone, zbirajo za ukrajinske otroke, študente, bolnišnice, lokalne oblasti. Lepo vabljeni k sodelovanju tudi vsi člani GZS.

Podarite lahko že rabljeno staro ali novo tehnično opremo. Opomo zbira ZIT (stavba GZS, Dimičeva 13) vsak delovni dan od 8. do 14. ure. Za kakršna koli

Generalna direktorica GZS Vesna Nahtigal je podelila priznanje podjetju Proplace d. o. o., članu Gospodarske zbornice Slovenije.

vprašanja o akciji pišite na e-naslov: zit@gzs.si ali pokličite na telefon: 01 5898102.

Vse od začetka obsežne ruske invazije je ukrajinskemu ljudstvu vsak dan težje ostati digitalno povezano. Pomanjkanje elektronskih naprav, kot so prenosniki, tablični računalniki in pametni telefoni, je veliko. Vojna je imela uničujoč vpliv na ukrajinsko infrastrukturo, milijone ljudi je tako razseljenih, kar je na splet preselilo njihovo delo, izobraževanje in socialno življenje. Ocenjuje se, da se 200.000 šolarjev v najbolj prizadetih regijah zdaj uči na daljavo, 70.000 učiteljev pa potrebuje naprave za poučevanje na spletu. Z iniciativo #LaptopsForUkraine lahko damo svoji neuporabni novi ali rabljeni napravi novo življenje. Prišla bo v prave roke – ukrajinski medicinski sestri, učiteljici ali študentu.

Vrh po vrhu za tuje diplomate

Tuje veleposlanike in ekonomske svetovalce, ki pokrivajo Slovenijo, smo na tradicionalnem sprejemu decembra lani seznanili s cilji in zaključki Vrha slovenskega gospodarstva. Predstavili smo jim tudi napoved gospodarskega okolja v letu 2023 ter načrtovane aktivnosti Centra za mednarodno poslovanje (CEMP) v prihodnjem letu.

Sodelovanje s tujimi diplomatskimi predstavništvi je v preteklosti rodilo marsikatero zgodbo o uspehu. Kot primer je bilo izpostavljeno podjetje Roto, ki ga je na dogodku predstavljala **direktorica Nuša Pavlinjek Slavinec**, prejemnica nagrade GZS za izjemne gospodarske in podjetniške dosežke. Roto je podjetje iz Prekmurja, ki ima že osem obratov v Sloveniji in državah jugovzhodne Evrope, svoje izdelke pa izvažata v kar 65 držav.

Glavni ekonomist GZS Bojan Ivanc je gostom predstavil gospodarske napovedi za leto 2023. Gospodarska rast naj bi znašala okoli enega odstotka. Leto bo še vedno v znamenju relativno visoke inflacije, okoli šest odstotkov. Omenil pa je tudi nekaj dejavnikov, ki bi lahko vplivali na prognozo, kot so energetska kriza in vojna v Ukrajini.

Podelitev odličnih pekovskih izdelkov

Pod okriljem GZS – Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij je v januarju 2023 potekalo 23. senzorično ocenjevanje s področja pekarstva, slaščičarstva in testeninarstva. Strokovni senzorični panel je ocenil skupaj 246 izdelkov 17 podjetij, ki so se odločila za prijavo na letošnji razpis. Razglasitev rezultatov bo potekala

Dovolilnice za Rusijo in Belorusijo

Z Ministrstva za infrastrukturo smo prejeli informacijo, da so s strani Rusije prejeli uradni dopis, v katerem soglašajo s podaljšanjem veljavnosti ruskih dovolilnic za leto 2022 do 1. marca 2023, s strani Belorusije pa je veljavnost dovolilnic za Belorusijo podaljšana do 28. februarja 2023. V primeru težav v zvezi s tem bodo s strani ministrstva ustrezno ukrepali.

www.gzs.si/dovolilnice
GZS, Javne listine

predvidoma 15. februarja na slavnostnem srečanju, ki bo na Gospodarski zbornici Slovenije.

Delegacija na Japonsko in obisk sejma FOODEX

Gospodarska zbornica Slovenije, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Javna agencija SPIRIT Slovenija ter veleposlaništvi Japonske in Slovenije organizirajo za predstavnike slovenskih podjetij s področja proizvodnje kmetijskih in živilskih izdelkov vladno-gospodarsko delegacijo na Japonsko ter predstavitev in ogled sejma FOODEX v Tokiu.

Obisk bo potekal med 6. in 10. marcem 2023, delegacijo pa bo vodila **ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Irena Šinko**. V okviru poslovnega obiska bo potekala predstavitev slovenskih podjetij in branžne industrije na sejmu Foodex in B2B srečanja podjetij. V skladu z željami in interesi udeležencev delegacije bo pripravljen celodnevni poslovni program, ki bo vključeval ogled podjetij, srečanje s predstavniki trgovinskih podjetij, lokalnih institucij in drugih. Program bo prilagojen sestavi slovenske delegacije in bo vezan na sugestije in pomoč lokalnih organizatorjev. ■

Vrha po vrhu za tuje diplomate so se udeležili tuji veleposlaniki in ekonomski svetovalci, ki pokrivajo Slovenijo.

Več novic

Stališča

Strategija digitalne preobrazbe: nujni so ambicioznejši cilji - 26. januar 2023

»Krovna strategija digitalne preobrazbe je ključen dokument, ki bo narekoval nadaljnji razvoj naše družbe in države. Potrebno pa je postaviti ambicioznejše cilje ter v pripravo akcijskega načrta digitalne strategije vključiti predstavnike gospodarstva,« meni **generalna direktorica GZS Vesna Nahtigal**. Kot ključni cilj predlaga, da postane Slovenija do leta 2030 ena izmed petih najuspešnejših držav po Indeksu digitalnega gospodarstva in družbe (DESI) na ravni držav EU.

V okviru digitalne strategije je nujna opredelitev ciljev, ki finančno ovrednotijo rezultate digitalizacije in digitalne preobrazbe celotne slovenske družbe do leta 2030. Opredeliti je treba tudi kadrovska in finančna sredstva za zagotovitev ciljev. Med konkretnimi predlogi in dopolnitvami osnutka krovne strategije digitalne preobrazbe navaja vzpostavitev infrastrukturnega sistema za zbiranje in obdelavo podatkov, ki bo podpiral razvoj gospodarstva in digitalnih javnih storitev. Ključno je definiranje digitalne pismenosti in razvoj digitalnih kompetenc, ki se mora začeti že v osnovnih šolah.

Opozarja, da je 14,7 milijona evrova, namenjenih digitalni preobrazbi gospodarstva do leta 2027 (izhajajoč iz potrjenega dokumenta EKP) odločno premalo. Za celotno naslednji finančno perspektivo bi bilo potrebnih vsaj 250 milijonov evrov, če bi želeli doseči cilje. Za dvig konkurenčnosti pa bo nujno tudi zmanjšanje administrativnih ovir in harmonizacija zakonodaje.

Delodajalske organizacije ne podpiramo predloga Pravilnika o poklicnih boleznih - 25. januar 2023

Reprezentativne delodajalske organizacije, članice Ekonomsko socialnega sveta

(ESS), se strinjamo, da je nujno potrebno urediti postopek ugotavljanja, potrjevanja in prijavljanja poklicnih bolezni, vendar pa predloga Pravilnika o poklicnih boleznih, ki je bil predstavljen na seji ESS 13. januarja, vsebinsko ne podpiramo. Vloga delodajalca je namreč izključena v celotnem postopku ugotavljanja poklicne bolezni, prav tako ni zagotovljena pravica delodajalca do pritožbe zoper ugotovitev strokovnjakov. Problematičen je tudi način določanja vzročne zveze med delovnim mestom in klinično sliko posameznika. Delodajalske organizacije obenem opozarjamo, da bi se moralo še pred sprejetjem pravilnika ustrezno urediti problematiko t.i. regresnih zahtevkov.

Pripombe in pomisleke k predlogu Pravilnika o poklicnih boleznih smo že posredovali na Ministrstvo za zdravje RS in zahtevali nujni sestanek, na katerem bi predlog pravilnika ustrezno spremenili. Ob tem poudarjamo, da postopek poravnave, ki je na zahtevo ZSSS tekkel pred Mednarodno organizacijo dela (MOD) med dvema strankama, ne sme in ne more biti razlog, da se sprejme predpis na nacionalni ravni brez socialnega dialoga oziroma ob popolni izključenosti enega socialnega partnerja (v tem primeru delodajalske strani). Odgovornost ministrstva je, da ne glede na to okoliščino, postopek sprejemanja takšnega predpisa na nacionalni ravni izpelje v okviru tripartitnega socialnega dialoga.

Če naših pripomb ministrstvo ne bo upoštevalo in se glede pravilnika ne bo vzpostavil socialni dialog, smatramo to kot kršitev pravil ESS. Posledično to pomeni, da je socialni dialog ogrožen.

Tudi na področju davkov imamo ljudje in podjetja pravice, ki jih varuje Ustava - 20. januar 2023

Trinajst gospodarskih in kmetijskih organizacij je opozorilo, da novela Zakona o

dohodnini (ZDoh-2AA) med drugim pri naša nižjo splošno davčno olajšavo, ukinja usklajevanje olajšav z inflacijo (kar zaradi visoke inflacije de facto pomeni nižje neto plače za vse), zvišuje obdavčitev samostojnih podjetnikov (posebej normiranih zavezancev) in visoko izobraženih kadrov, otežuje notranje lastništvo podjetij ter bistveno poslabšuje socialni položaj kmetov na območjih z omejenimi možnostmi za kmetovanje.

Predsednik Državnega sveta Marko Lotrič je med drugim izpostavil, da »predlagatelj zakona ni ponudil nobenega stvarnega razloga, utemeljenega v prevladujočem in ustavno dopustnem interesu za predlagane spremembe. Zato spremembe v noveli Zakona o dohodnini, ki na različne načine zvišujejo davčno obremenitev, pomenijo samovoljno ravnanje in protiustaven poseg v načelo zaupanja v pravo in kršitev načela enakosti«.

Mitja Gorenšček, izvršni direktor Gospodarske zbornice Slovenije, je poudaril, da gospodarstvo pričakuje stabilno davčno okolje in dohodninsko politiko; v zadnjih dveh letih pa se je regulativa spremenila že štirikrat. »Zaradi uveljavitve zakona se bodo srednjeročno plače znižale; tudi prejemnikom minimalne plače.«

Izpostavili so še problematiko nekonkurenčnosti Slovenije pri zaposlovanju strokovnih kadrov in delovnih mestih z visoko dodano vrednostjo, problematiko samostojnih podjetnikov in problematiko, vezano na notranje lastništvo podjetij. Davčna zakonodaja bi se morala sprejemati celovito in skladno s pravicami, ki jih varuje Ustava. ■

Stališča GZS

Napovednik

16. februar 2023 – Ljubljana

Akademija upravljanja s kadri v IKT sektorju

Akademija je zasnovana tako, da z uvodnim, strateškim modulom, postavi temelj sodelovanja med vodstveno in HR funkcijo. Ostali moduli nadgrajujejo povezane vsebine, zato je ključnega pomena, da se podjetje udeleži vseh modulov.

16. februar 2023 – smučišče Kope

Zimsko druženje in kulinarčni večer GZS

Zimsko druženje članov se bo začelo ob 16. uri na smučišču Kope. Organizirano bo nočno smučanje, pohod z baklami ter kulinarčni večer z DJ-jem.

20. februar 2023 – Ljubljana

Strokovni webinar o poreklu blaga

Na seminarju bodo predstavljene osnove glede določitve porekla blaga tako za preferencialno kot nepreferencialno poreklo, pravna podlaga ter uporaba v praksi. Predstavljeno tematiko vzporedne uporabe dveh sklopov pravil o poreklu bomo obravnavali kompleksno, tudi s predstavitvijo več praktičnih primerov in uporabo v praksi. Seminar je namenjen začetnikom na področju porekla blaga, pa tudi poznavalcem, saj bodo predstavljene tudi spremembe.

21. februar 2023 – Ljubljana

Zaposlovanje filipinske delovne sile

Predstavitve primera dobre prakse za poslovanje filipinske delovne sile in individualni pogovori s strokovnjaki na tem področju.

22. februar 2023 – Celje

Roadshow Pospeševalnik izvoza – delavnica

Ali ste pripravljeni vstopiti na nove mednarodne trge ali razvijati in širiti obstoječe trge? Niste prepričani, kaj vse je potrebno upoštevati pri izvozni strategiji ali kako izbrati ciljni trg? Pridružite se na brezplačni delavnici in ugotovite, kaj lahko storite, da bo vaše podjetje pripravljeno.

22. februar 2023 – Dravograd

Kako pridobiti zaposlene in njihovo pripadnost

Vabljeni na seminar in ustanovno srečanje sekcije za človeške vire. Na vprašanja o tem, kako pridobiti zaposlene in njihovo pripadnost bo odgovarjala strokovnjakinja Florence Maria Bratuž.

23. februar 2023 – Ljubljana

Akademija upravljanja s kadri v IKT sektorju

Akademija je zasnovana tako, da z uvodnim, strateškim modulom, postavi temelj sodelovanja med vodstveno in HR funkcijo. Ostali moduli nadgrajujejo povezane vsebine, zato je ključnega pomena, da se podjetje udeleži vseh modulov.

23. februar 2023 – Ljubljana

Zbor članov ETIM Slovenija

Letni zbor članov Nacionalne točke ETIM Slovenije – za digitalizacijo tehničnih produktov. Predstavili bomo, kaj so naredili v letu 2022 in določili plan za 2023 ter si v živo izmenjali mnenja.

24. februar 2023 – Ljubljana

Krožno gospodarstvo v gradbeništvu – kako ga unovčiti

Na seminarju bomo predstavili nova učna gradiva, ki smo jih pripravili v okviru projekta, to pa bomo navezali na konkretne primere zelene in inovativne uporabe oziroma dobre prakse s poudarkom na gradbenih proizvodih in možnostih uporabe v gradbeništvu.

26. februar – 4. marec 2023 – Ho Chi Minh City, Singapur

Gospodarska delegacija v Vietnam in Singapur

V delegacijo ste lepo vabljeni vodilni predstavniki slovenskih podjetij s področij strojev in naprav za prehransko in tekstilno industrijo, inženiring, okoljskih tehnologij in logistike.

Pripravljamo poslovna mreženja z izbranimi predstavniki vietnamskih in singapurskih podjetij, obiske izbranih

lokalnih podjetij in posebnih gospodarskih con.

27. februar 2023 – Kranj

Strokovno izobraževanje odraslih

Šolski center Kranj v sodelovanju z izbranimi strokovnjaki v letošnjem letu začne cikl predavanj in usposabljanj strokovnega izobraževanja in praktičnega usposabljanja na več strokovnih področjih (meritve električnih inštalacij, osnove računalniškega oblikovanja, upravljanje CNC strojev, osnove programiranja Python, avtomatizacija meritev z LabView, programski jezik C# - osnovni tečaj, programski jezik Visual C# - nadaljevalni tečaj).

2. marec 2023 – Ljubljana

Akademija upravljanja s kadri v IKT sektorju

Akademija je zasnovana tako, da z uvodnim, strateškim modulom, postavi temelj sodelovanja med vodstveno in HR funkcijo. Ostali moduli nadgrajujejo povezane vsebine, zato je ključnega pomena, da se predstavniki podjetij udeležijo vseh modulov.

3. – 11. marec 2023 – Tokio

Gospodarska delegacija kmetijskih in agroživilskih podjetij na Japonsko ter predstavitev slovenskih podjetij na sejmu FOODEX

Zainteresirani udeleženci lahko izbirajo med udeležbo v delegaciji (brez nastopa na sejmu) ali pa izkoristijo možnost nastopa in predstavitve v okviru skupinske stojnice na sejmu FOODEX, ki bo potekal na razstavišču Big Sight v Tokiu med 7. in 10. marcem. Obisk in predstavitev slovenskih podjetij bo vodila ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Irena Šinko.

7. marec 2023 – Ljubljana

Podelitev 55. Nagrad GZS za izjemne gospodarske in podjetniške dosežke

Slavnostna podelitev 55. Nagrad GZS za izjemne gospodarske in podjetniške

dosežke bo v torek, 7. marca, ob 19. uri v Linhartovi dvorani Cankarjevega doma. Zlata nit letošnje prireditve bo odličnost.

8. marec 2023 – Leipzig

CONTACT – Business Meetings 2023

Mrežni partnerji iz Saške (Nemčija) v Enterprise Europe Network vas vabijo k udeležbi na 15. izvedbi posredniškega dogodka »CONTACT: Business Meetings« v okviru atraktivnega digitalnega sejemškega dvojca »Intec/Z connect«.

8. marec 2023 – Zagorje ob Savi

Roadshow – pospeševalnik izvoza

Ali ste pripravljeni vstopiti na nove mednarodne trge ali razvijati in širiti obstoječe trge? Niste prepričani, kaj vse je potrebno upoštevati pri izvozni strategiji ali kako izbrati ciljni trg? Pridružite se na brezplačni delavnici in ugotovite, kaj lahko storite, da bo vaše podjetje pripravljeno.

9. – 10. marec 2023 – hibridni dogodek

Meet4Business MEGRA 2023

Gospodarska zbornica Slovenije v sodelovanju s partnerji mreže EEN organizira B2B hibridna srečanja in srečanja v živo na sejmu MEGRA 2023.

9. marec 2023 – spletni dogodek

Etični kodeks MedTech: Pravila in zahteve za organizatorje izobraževalnih dogodkov

Spoznajte kriterije za prejem sredstev za izobraževanje ter najpogostejše napake pri organizaciji dogodkov.

10. marec 2023 – Gornja Radgona

Izobraževalni dan slovenskega gradbeništva 2023 na sejmu MEGRA 2023

Mladim, ki so pred odločitvijo o nadaljnji poklicni poti, bomo predstavili izobraževalne ustanove, ki se ukvarjajo z gradbeništvom, jih seznanili z največjimi slovenskimi gradbenimi podjetji, s poklici v gradbeništvu ter možnostmi zaposlitve. Cilj je tudi predstavitev najsodobnejših digitalnih tehnologij, ki si v gradbeništvu vse hitreje utirajo pot in so za mlado generacijo vedno bolj privlačne. ■

Koledar
dogodkov GZS

Cognition Shared Solutions d.o.o.

Smo slovenska podružnica Cognition Shared Solutions LLC. Od leta 2007 naše podjetje pomaga strankam v ZDA in Evropi (vključno s podjetji s seznama Fortune 300) pri izzivih podatkovne znanosti in strateškega upravljanja.

Članom GZS ponujamo brezplačna poldnevna izobraževanja na področju digitalizacije, upravljanja s podatki in informacijske podpore.

Medex trade d.o.o.

ZALJUBLJENI v čebele. PREDANI izboljševanju življenja ljudi. ZAVEZANI ustvarjanju čebelar in ljudem prijaznega sveta. Medex kot pionirji apiterapije že skoraj 70 let izboljšujejo življenja ljudi z naravnimi, učinkovitimi in inovativnimi prehranskimi dopolnili na osnovi čebeljih pridelkov in drugih darov neokrnjene narave.

Članom nudimo 10% popust na celoten nakup Medexovih izdelkov. Koda za popust: **GZSMEDEX10**. Popusti se med seboj ne seštevajo. Za koriščenje kode se je potrebno registrirati. Ponujamo vam tudi ideje za poslovna darila, ki si jih lahko ogledate v katalogu.

Patriot d.o.o.

Patriot gin je blagovna znamka mlade ljubljanske destilarne Patriot Distillery. Proizvajamo avtetičen in večkrat nagrajeni slovenski gin s katerim želimo predstaviti lepote slovenske pokrajine. Prisluhni znamo željam naših strank in lahko pripravimo tudi personalizirano embalažo. Izdelek je lahko odlično poslovno darilo!

S kodo **GZS10** izkosi 10% popust na vse izdelke. Za promocijska darila v večjih količinah lahko pridobite dodatne popuste. Pišite nam!

HIT PRELESS d.o.o.

Heka pisarniški interier je nova blagovna znamka krovnega podjetja Hit Preless. Pod njo je združeno 30 letno znanje o tapetništvu in predanost inovativni inženirski miselnosti. Heka je bila ustvarjena, da vam pomaga soustvarjati dobro počutje na delovnem okolju – bodisi v domači pisarni bodisi v službi.

Članom GZS nudimo ugodne popuste pri nakupu pisarniških ergonomskih stolov in brezplačno svetovanje na področju notranje opreme.

Ekvilib inštitut d.o.o.

Na področju družbene odgovornosti delujemo že od leta 2003. Vpeljali smo certifikata Družini prijazno podjetje in Družbeno odgovoren delodajalec, ukvarjamo pa se tudi z izobraževanjem in delavnicami na področju družbene odgovornosti.

Članom GZS ponujamo ugodne popuste na webinarjih trajnostnega poročanja. Več o webinarjih na spletni povezavi.

PIGO d.o.o.

Naše podjetje se že več kot 20 let ukvarja s prodajo in dostavo pisarniškega materiala. Smo uvozniki za znane blagovne znamke HP Gold partner za prodajo tiskalnikov, tonerjev in črnih proizvajalca HP. Prepoznate nas po konkurenčnih cenah, zanesljivosti in pozitivnem odnosu do vseh kupcev. Z nasveti vam pomagamo pri vaših vprašanjih in odločitvah. Vaše zadovoljstvo je tudi naše.

Članom GZS ponujamo ugodnosti pri celoviti ponudbi pisarniškega materiala, aparatov za spiralno / toplotno vezavo, table, uničevalcev dokumentov, tiskalnikov, črnila in tonerjev.

EVTECH4U d.o.o.

Osredotočeni smo na svetovanje B2B v gradbenemu sektorju pri implementaciji polnilnikov za električna vozila na podlagi strateškega svetovanja. Svetujemo o najnovejših regulativnih zahtevah za uvedbo pametnih polnilnic za električna vozila v vseh novih/prenovljenih stavbah. Nudimo tudi svetovanje o novem operativnem modelu za razogljčenje in digitalizacijo mobilnosti od podjetij do občin. Z našim svetovanjem tako dodate vrednost svojim projektom in podjetju s poenostavitvijo polnjenja električnih vozil. Izvedite svoj projekt s podjetjem Evtech4u d.o.o., tehnično ekipo in vrhunskimi tehnologijami, ter izboljšajte izkušnjo strank s ponudbo na ključ.

Naše podjetje članom GZS nudi brezplačen nasvet in svetovanje glede implementacije e-mobilnosti in polnilnih postaj za vaše podjetje ali dom.

Posebne akcije popustov!

Želite povečati svojo prodajo in prepoznavnost, brezplačno?

Vas zanimajo ugodnejše ponudbe produktov in storitev?

Izkoristite sistem Član-Članu GZS!

Član-Članu – Katalog GZS

clan-clanu.gzs.si

OSEBNO

Flancati in krofi po receptu Vivo cateringa

Bi se letos radi preizkusili v peki flancatov in krofov? Omogočamo vam privilegij, da jih pripravite po receptu vrhunske kulinarične hiše Vivo catering. Jerneja Kamnikar, direktorica in ustanoviteljica podjetja, nam je prijazno zaupala vse podrobnosti priprave.

Ester Fidel, GZS

Po zaslugi mednarodno uveljavljenega podjetja Vivo catering so slovenske dobrote spoznali mnogi državniki, kronane glave, svetovni zvezdniki, poslovneži ... Naj med vsemi zvonečimi imeni, ki so jih navdušili s svojimi mojstrovini, omenimo kraljico Elizabeto II. in papeža Frančiška. Podjetje Vivo catering, ustanovljeno leta 1993, je z leti postalo prepoznavna blagovna znamka z visoko kakovostjo na področju prireditvenega cateringa v Sloveniji in tujini, kar jim

priznava tako strokovna javnost kot ljubitelji kulinarike. Na GZS smo ponosni, da je Vivo catering naš član.

V dneh, ko pust širokih ust trka na vrata, smo Jernejo Kamnikar prosili, da nam zaupa male skrivnosti velikih mojstrov za pripravo pustnih dobrot. Vivo catering namreč slovi po odličnih flancatih in krofih.

Za **flancate** potrebujete 1 kg moke, ščepec soli, 4 dcl kisle smetane, 7 rumešnjakov, 7 dag sladkorja, 3 dag masla, 2 dcl belega vina, naribano lupino limone ter

rum in vanilin sladkor za aromo. Testo mora biti trdo, zato po potrebi dodajte še 5 do 10 dkg moke. Testo naj počiva 2 uri, nato pa ga razvaljajte na 1 mm debelo. Flancate oblikujte po želji in jih specite v fritezi (na cca 170 °C) do zlato rumene barve na obeh straneh. Ko se ohladijo, jih posujte z mletim sladkorjem.

Za **pustne krofe** potrebujete: 1 kg mehke moke, 4 cela jajca (vsako po 65 g-70 g), 4 rumenjake, 2,5 dl mleka, 10 dag sladkorja, 1 vanilin sladkor, 8 dag kvasa, 6 žlic ruma, 8 dag masla in 1,5 dag soli. Najprej pripravite kvasni nastavek - 0,2 kg moke, kvas, sladkor in toplo mleko zmešajte in pustite, da naraste za enkrat. Dodajte ostale sestavine in dobro zmešajte v gladko, ne pretrdo testo. Počiva naj 20 minut, nato ga razdelite na kose, težke cca 8 - 10 dag. Temeljito jih pookroglajte, z zaključki spodaj jih položite na pomokan prtiček ter pokrijte s prtičkom. Ko so vzhajani, jih polagajte z zaključki navzgor v olje, segreto na 180 °C (v kozici naj bo 3,5 - 4 cm vročega olja). Kozico takoj pokrijte s pokrovom. Po 3 minutah jih obrnite in jih v odkriti posodi specite do konca. Odlagajte jih na papirnate serviete. Ko se malo ohladijo, jih polnite z marelično marmelado ter jih posipajte s sladkorjem v prahu.

Naj vam flancati in krofi lepo uspejo! Če ne bodo, ni konec sveta. V Vivo cateringu, na Dunajski 125 v Ljubljani, jih bodo spekli dovolj za vse. ■

Jerneja Kamnikar in chef Andrej Veligošek s prvimi pustnimi flancati in krofi.

Excellent SME Slovenia

Certifikat največje odličnosti.
Samo najboljši ga lahko imajo.

excellent-sme.gzs.si

Novi in podaljšani imetniki certifikata Excellent SME po 1. decembru 2022

AGENCIJA VAN GOGH d.o.o.

ASATRANS d.o.o.

ATES d.o.o.

AUTENTICA d.o.o.

AVAL, d.o.o.

BOBIČ YACHT INTERIOR d.o.o.

CADIS d.o.o.

CORES, d.o.o., Kranj

CREAplus d.o.o.

EKO LINE TRADE, d.o.o.

EX-MEGA d.o.o.

FOTONA d.o.o.

GETIKOM d.o.o.

INTERCOM CELJE d.o.o.

JOŽE PROSENJAK S.P.

KARNION d.o.o.

KIP KOP d.o.o.

KOMUNALA LAŠKO d.o.o.

KREATIVNI NAJEMI, d.o.o.

LESTOR d.o.o. Kamnik

M.TRADE Gornja Radgona d.o.o.

MANTEA d.o.o.

MAREX COMMERCE d.o.o.

MOS Servis d.o.o.

MPGE d.o.o.

PINNA, d.o.o.

PLASTA d.o.o.

PROFARM KOŠENINA d.o.o.

RIKO EKOS d.o.o.

ROBOTINA d.o.o.

RODEX d.o.o.

SENICA AA d.o.o.

SIMPEX KRANJ d.o.o.

SITIK d.o.o.,
Cistercijanska opatija Stična

SLOWASH d.o.o.

SPL d.d.

STORKOM ŠTORE, d.o.o.

STROJNIŠTVO HOLC d.o.o.

TINTTER, d.o.o.

TRANSPORT FRANGEŽ d.o.o.

TRECON, d.o.o.

TRINET, d.o.o., Ljubljana

VINEX SLIKOPLESKARSTVO
Tadej Drobnič s.p.

VITANEST d.o.o.

ŽURNAL d.o.o. Ljubljana

Projekt.si d.o.o.

SAMSON d.o.o.

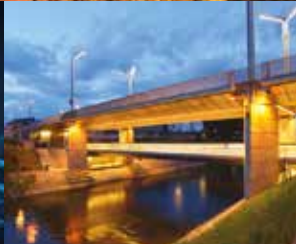
SENČILA MEDLE d.o.o.

TABOR TRADE d.o.o.

TEHNOCOM d.o.o.

TTJ TRANSPORT d.o.o.

ŽIVIČ d.o.o.

Celovite svetovalne in inženiring storitve

na področju železniške, cestne, komunalne in vodne
infrastrukture ter stavb

www.dri.si

